

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

ATIF DİZİNLERİNDEN ÇIKARILAN DERGİLER VE ETKİLERİ

Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI

Yüksek Lisans Tezi

Ankara, 2018

ATIF DİZİNLERİNDEN ÇIKARILAN DERGİLER VE ETKİLERİ

Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

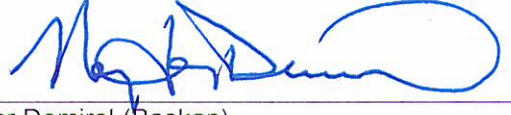
Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

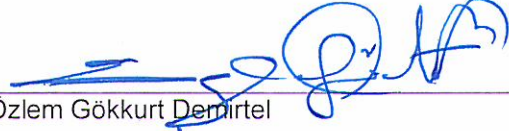
Ankara, 2018

KABUL VE ONAY

Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI tarafından hazırlanan "Atıf Dizinlerinden Çıkarılan Dergiler ve Etkileri" başlıklı bu çalışma, 12.06.2018 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

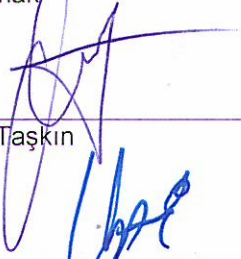
Prof. Dr. Ali Haydar Demirel (Başkan)

Prof. Dr. Özlem Gökkurt Demirel

Doç. Dr. Semih Akçomak

Dr. Öğr. Üyesi Zehra Taşkın

Prof. Dr. Umut Al (Danışman)

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Prof. Dr. Musa Yaşar Sağlam

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezim/Raporum sadece Hacettepe Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun ..... yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

12 / 06 / 2018

Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin/raporumun tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Hacettepe Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan ve sahiplerinden yazılı izin alınarak kullanılması zorunlu metinlerin yazılı izin alınarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

- **Tezimin/Raporumun tamamı dünya çapında erişime açılabilir ve bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir.**
(Bu seçenikle teziniz arama motorlarında indekslenebilecek, daha sonra tezinizin erişim statüsünün değiştirilmesini talep etseniz ve kütüphane bu talebinizi yerine getirirse bile, teziniz arama motorlarının önbelleklerinde kalmaya devam edebilecektir)
- **Tezimin/Raporumun .....tarihine kadar erişime açılmasını ve fotokopi alınmasını (İç Kapak, Özet, İçindekiler ve Kaynakça hariç) istemiyorum.**
(Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir, kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisi alınabilir)
- **Tezimin/Raporumun.....tarihine kadar erişime açılmasını istemiyorum ancak kaynak gösterilmek şartıyla bir kısmı veya tamamının fotokopisinin alınmasını onaylıyorum.**
- **Serbest Seçenek/Yazarın Seçimi**

05 / 07 / 2018

Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI

ETİK BEYAN

Bu çalışmadaki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, yararlandığım kaynaklara bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, tezimin kaynak gösterilen durumlar dışında özgün olduğunu, Prof. Dr. Umut Al danışmanlığında tarafımdan üretildiğini ve Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Yönergesine göre yazıldığını beyan ederim.

Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI

TEŞEKKÜR

Çalışma süresince desteğini hissettiğim herkese teşekkürü borç bilirim. Öncelikle, her zaman, her yerde ve her koşulda desteklerini hissettiğim, her seferinde yılmadan gerek fikirleriyle gerekse de emekleriyle yanımda olan sevgili anneme, babama ve abime hep yanımda oldukları için minnettarım.

Bu yoğun ve uzun süreçte yol göstericiliğini, fikirlerini, yardımlarını, katkısını, paylaşımlarını eksik etmeyen değerli danışmanım Prof. Dr. Umut Al'a her şey için sonsuz teşekkür ederim.

Araştırma sürecinde bilgi paylaşımları yaparak beyin fırtınaları gerçekleştirdiğim, fikirlerinden yeniliklere yol açmamı sağlayan, bununla birlikte konuya farklı bir bakış açısı getirmeme yardımcı olan ve desteğini esirgemeyen Arş. Gör. Müge Akbulut, Arş. Gör. Zarife Yıldırım, Meriç Büyükköse, Merve Naz Topcuoğlu, Abdülkadir Taşkın ve Yasin Tekeci'ye teşekkür ederim.

Zaman ayırıp jürimde yer alan ve değerli görüşlerini paylaşan Prof. Dr. Ali Haydar Demirel, Prof. Dr. Özlem Gökkurt Demirtel, Doç. Dr. Semih Akçomak, Dr. Öğr. Üyesi Zehra Taşkın'a emek ve katkılarından dolayı teşekkür ederim.

ÖZET

DHYI, Sefa Mustafa Muhammed Anwar. *Atıf Dizinlerinden Çıkarılan Dergiler ve Etkileri*, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2018.

Atıf dizinlerinin sunmuş olduğu dergi ve yayın değerlendirme verileri söz konusu dizinlerin popüleritesinin ve atıf dizinlerine atfedilen önemin artmasını sağlamıştır. Atfedilen önemle birlikte bu değerlendirme verilerinden yola çıkılarak bazı ülke ve kurumlarda karar vericiler tarafından ulusal veya kurumsal teşvik programları başlatılmıştır. Bu bağlamda kimi dergi editörleri ve araştırmacılar atıf dizinlerinde yer alan dergi ve yayınlarının etkisini artırmak için bir takım etik olmayan davranışlar sergilemişlerdir. Bu bağlamda atıf dizinleri söz konusu davranışları engellemek ve dizinin yapısının bozulmamasını sağlamak adına ilgili dergileri platformdan uzaklaştırma yoluna gitmektedir.

Bu çalışmada atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler ve bu dergilerdeki yayınlar incelenmektedir. Çalışma bağlamında ana hipotez “WoS’tan çıkarılan dergiler içerisinde Türkiye adresli olan yayınların WoS’taki tüm Türkiye adresli yayınlara oranı, diğer ülkelerin çıkarılan toplam yayın sayısının o ülkelerin toplam yayın sayısına oranından daha yüksektir” olarak belirlenmiştir.

Çalışmamız kapsamında 2005-2015 yılları arasında dizinde yer almaya başlayan ve sonradan çeşitli nedenlerden dolayı WoS platformundan çıkarılan dergiler ve ilgili yayın verileri incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda 2005-2015 yılları arasında Türkiye adresli yayın bulunduran ve WoS’tan çıkarılan 204 dergi ve bu dergilerde yer alan 13.780 yayın olduğu saptanmıştır. Buna ek olarak 2005-2015 yılları arasında WoS’tan çıkarılan 20 Türkiye adresli dergi olduğu görülmüştür. WoS’tan çıkarılan dergilerde yer alan Türkiye adresli yayın sayısı, 2005-2015 yılları arasındaki dizinde yer alan Türkiye adresli yayınların (299.044) %4,6’sını oluşturmaktadır. Bu oran diğer ülke oranlarıyla karşılaştırıldığında zaman oldukça yüksektir. Elde edilen sonuçlar çalışmamızın hipotezlerini kanıtlamaktadır.

Yayın üretimini artırıcı eylemler tek başına yayın sayısını artırmakla kalmamakta, ayrıca beraberinde olumsuz durumlara da neden olmaktadır. Dergi ve yayın performansını yükseltmek amacıyla kullanılan etik olmayan yolların dizinden çıkarılmayla sonuçlanacağı kimi zaman öngörülmemektedir. Karar vericilerin atıf dizinleri ve performans değerlendirme araçlarından yararlanırken dikkatli olması gerekmektedir. Araştırma kapsamında ortaya çıkan bulgular dergi editörlerine, araştırmacılara ve karar vericilere farklı bakış açıları getirme potansiyeline sahiptir.

Anahtar Sözcükler

Web of Science'dan çıkarılan dergiler, atıf dizinleri, bibliyometri, Türkiye adresli dergiler, Web of Science tarafından dizinlenen dergilerin değerlendirilmesi.

ABSTRACT

DHYI, Sefa Mustafa Muhammed Anwar. *Dropped Journals from Citation Indexes and their Impacts*, Master's Thesis, Ankara, 2018.

Journal and publication evaluation data, which citation indexes has provided, increased the popularity and the importance of the citation indexes. With attributed importance, in some countries and institutions, national or institutional incentive programs have been initiated by decision makers on the basis of these evaluation data. In this context, some journal editors and researchers have exhibited some unethical behaviors in order to increase the effectiveness of the journals and publications in the citation indexes. Therefore, citation indexes go to exclude relevant journals from the platform to prevent such behavior and to protect the index from effects of these unethical behavior.

In this study, dropped journals from citation indexes and publications in these journals are examined. In the context of the study, the main hypothesis was identified as “the ratio of Turkey-addressed publications in dropped journals from *WoS* to all Turkey-addressed publications in *WoS* is higher than the ratio of publications of other countries in dropped journals from *WoS* to total number of publication of the other countries in *WoS*”.

Within the scope of this study, data of the journal and journal-related publications which started to take place in the citation indexes and dropped from *WoS* for various reasons between the years 2005-2015 have been investigated. The results have revealed that 204 journals contain Turkey-addressed publications between the years 2005-2015 and the count of Turkey-addressed publications are 13,780. In addition, the results have shown that 20 Turkey-addressed journals were dropped from *WoS* between the years 2005-2015. The number of Turkey-addressed publications in the dropped journals from *WoS* constitutes 4.6% of all Turkey-addressed publications (299,044) in *WoS* in the period between the years 2005-2015. This rate is quite high when compared with rates

of other countries. At the end, the results are clearly a proof for the hypothesis of our study.

The actions that increase publication production do not only increase the number of publications but also cause adverse conditions. Sometimes, unethical ways used to improve the performance of journals and publications cause unpredictable results as dropping from the citation indexes. Decision makers need to be careful when they use the citation indexes and their performance assessment tools. The findings of the research have a potential to bring different perspectives to journal editors, researchers and decision makers.

Keywords

Dropped journals from Web of Science, citation indexes, bibliometrics, Turkey addressed journals, evaluation of journals indexed by Web of Science.

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY	i
BİLDİRİM	ii
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	iii
ETİK BEYAN	iv
TEŞEKKÜR	v
ÖZET	vi
İÇİNDEKİLER	x
KISALTMALAR	xiii
TABLolar LİSTESİ	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
EKLER	xvi
1. BÖLÜM: GİRİŞ	1
1.1. KONUNUN ÖNEMİ	1
1.2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE AMACI	12
1.3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ	13
1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI	13
1.5. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ	14
1.6. KAYNAKLAR	15
2. BÖLÜM: KAVRAMSAL ARKAPLAN VE LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ	16
2.1. KAVRAMSAL ARKAPLAN	16
2.1.1. Giriş	16
2.1.2. Atıf Dizinleme	19
2.1.3. Atıf Dizinleri	19
2.1.3.1. <i>Web of Science (WoS)</i>	20
2.1.3.1.1. <i>Science Citation Index Expanded (SCIE)</i>	20
2.1.3.1.2. <i>Social Sciences Citation Index (SSCI)</i>	20
2.1.3.1.3. <i>Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)</i>	21
2.1.3.1.4. <i>Conference Proceedings Citation Index</i>	21
2.1.3.1.5. <i>Book Citation Index</i>	21

2.1.3.1.6. <i>Emerging Sources Citation Index (ESCI)</i>	21
2.1.3.2. <i>Scopus</i>	21
2.1.3.3. <i>Google Scholar</i>	22
2.1.4. Atıf Analizi	22
2.1.5. Atıf Dizini Performans Değerlendirme Araçları	24
2.1.5.1. <i>Journal Citation Reports</i>	24
2.1.5.1.1. Dergi Etki Faktörü	25
2.1.5.1.2. Anındalık İndeksi	25
2.1.6. <i>WoS</i> ve <i>JCR</i> 'de Yer Alma Koşulları	26
2.1.6.1. Temel yayıncılık standartları	27
2.1.6.1.1. Zamanında yayımlanma	27
2.1.6.1.2. Hakem / akran değerlendirmesi	27
2.1.6.1.3. Teşekkür bölümü	27
2.1.6.1.4. Literatürü takip etmeli, güncel konulara yer vermeli	28
2.1.6.1.5. Bibliyografik bilgiler ve adres bilgileri olmalı	28
2.1.6.1.6. Yayın formatı	28
2.1.6.1.7. Kaynakça Latin alfabesiyle olmalı	28
2.1.6.1.8. İngilizce tam metin	28
2.1.6.1.9. Etik yayıncılık uygulamaları	29
2.1.6.1.10. Uluslararası yazım kuralları	29
2.1.6.2. Editoryal içerik	29
2.1.6.3. Uluslararası odaklanma.....	30
2.1.6.3.1. Uluslararası çeşitlilik	30
2.1.6.3.2. Bölgesel dergiler	30
2.1.6.3.3. Kurumsal çeşitlilik	31
2.1.6.4. Atıf analizi.....	31
2.1.7. <i>WoS</i> ve <i>JCR</i> 'den Çıkarılma	32
2.1.8. Atıf Dizinlerinin Farklı Amaçlarla Kullanımı: Teşvik, Görevde Yükselme, İşe Alım ve Değerlendirme Aracı Olarak Kullanılması	34
2.2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ.....	36
3. BÖLÜM: YÖNTEM	45
3.1. GİRİŞ.....	45

3.2. VERİLERİN TOPLANMASI, TEMİZLENMESİ VE ANALİZE UYGUN HALE GETİRİLMESİ.....	45
3.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	51
4. BÖLÜM: BULGULAR VE DEĞERLENDİRME	53
4.1. WoS'TAN ÇIKARILAN DERGİLERE AİT GENEL BULGULAR.....	53
4.2. WoS'TAN ÇIKARILAN TÜRKİYE ADRESLİ YAYIN BULUNDURAN DERGİLERE AİT BULGULAR.....	57
4.3. ATIF DİZİNLERİNDEN ÇIKARILAN DERGİLER VE YAYINLARA İLİŞKİN ÜLKE KARŞILAŞTIRMALARI	65
4.4. TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME	72
5. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER	74
5.1. SONUÇ.....	74
5.2. ÖNERİLER	76
5.3. GELECEK ÇALIŞMALAR.....	77
KAYNAKÇA	79
EKLER.....	87

KISALTMALAR

A&HCI	Arts & Humanities Citation Index
ESCI	Emerging Sources Citation Index
ISI	Institute for Scientific Information
JCR	Journal Citation Reports
SCI	Science Citation Index
SCIE	Science Citation Index Expanded
SSCI	Social Sciences Citation Index
UBYTP	Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı
ULAKBİM	Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi
WoS	Web of Science

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1. Yıllara göre çıkarılan dergi sayısı ve yapılan yayın sayısı.....	54
Tablo 2. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayınların doküman türüne göre dağılımı	55
Tablo 3. WoS'tan çıkarılan dergiler içinde en fazla yayına sahip ülkeler.....	57
Tablo 4. WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayınların bulunduğu dergilere ilişkin veriler.....	58
Tablo 5. WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergilerdeki yayınların doküman türüne göre dağılımı	59
Tablo 6. WoS'tan çıkarılmış ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergiler.....	61
Tablo 7. WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergiler.....	64
Tablo 8. WoS'tan çıkarılan dergilerde en fazla yayına sahip ülkeler	66
Tablo 9. Atıf dizinlerinden dergisi çıkarılmamış ülkeler ve dergi sayıları	68
Tablo 10. Ülkelerin WoS'taki toplam dergi sayıları ile WoS'tan çıkarılan dergi sayıları	69
Tablo 11. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınların hangi ülke dergilerinde yayımlandığı	71

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Yıllara göre <i>JCR</i> 'den çıkarılan dergi sayıları	7
Şekil 2. Yıllara göre <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergi sayıları	8
Şekil 3. Araştırmadaki verilerle ilgili ilerleme süreci.....	46
Şekil 4. Çalışmada kullanılan <i>WoS</i> sorgusu örneği.....	47
Şekil 5. <i>AAOHN Journal</i> adlı dergideki yayınlar	48
Şekil 6. <i>AAOHN Journal</i> adlı dergideki yayın verilerinin indirilmesi.....	49
Şekil 7. <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergilerde yer alan yayınların yıllara göre dağılımı..	54
Şekil 8. <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayınların dil dağılımı	56
Şekil 9. <i>WoS</i> 'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergilerde yapılan yayınların dil dağılımı	60

EKLER

Ek 1. 2005-2015 yılları arasında <i>WoS</i> 'ta dizinlenen ve sonra <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergiler.....	87
Ek 2. <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergilerdeki yayınların dillere göre dağılımı	97
Ek 3. <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergilerde yayın yapan ülkeler ve yayın sayıları	98
Ek 4. Türkiye adresli yayın içeren <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergi listesi	103
Ek 5. Ülkelerin <i>WoS</i> 'taki dergi sayıları ile <i>WoS</i> 'tan çıkarılan dergi sayıları	109

1. BÖLÜM

GİRİŞ

1.1. KONUNUN ÖNEMİ

Asırlar boyunca bilgi toplumların gelişmesini sağlayan en önemli kaynak olmuştur. Geçmişten günümüze gelen bu süreçte bilgi, çeşitli toplumların farklı kanallar aracılığıyla bir araya gelmesini sağlamıştır. Aynı şekilde bilgi sayesinde bilimsel birikimlerin paylaşımı sağlanarak farklı fikirlerin dünya bilim literatüründe tartışılması olanaklı hale gelmiştir. Günümüzde bilimsel bilginin literatürdeki gelişimi incelendiğinde, her geçen gün söz konusu bilginin birikimli olarak hızlı bir artış gösterdiği açıktır.

Her geçen gün oluşan yeni koşullar, yapılan yatırımlar ve yeni yayın kanallarının artmasıyla bilimsel yayın üretimi de bu değişimlerden etkilenmektedir. Literatürü incelediğimiz zaman üretilmiş olan bu yayınlara ilişkin birçok çalışma ve görüş bulunduğu görülmektedir. Üretilen yayınların takibinin ve araştırmacıların oluşturduğu yayınlar arasındaki atıf veya ilişki ağlarının analizlerinin yapılabilmesi için farklı platformların devreye girmesiyle birlikte, bilgiye erişim ve dokümanların çeşitli açılardan analizi çok daha etkin şekilde gerçekleştirilmeye başlanmıştır.

Üretilen yayınların bilimsel değerler çerçevesinde incelenip çeşitli açılardan performans değerlendirmesine tâbi olması özellikle yönetsel açıdan bir gerekliliktir. Ancak bu değerlendirmelerin doğrudan tekil olarak ele alınıp ilgili yayının kalitesini belirlemesi beklenmemelidir.

Bilimsel yayınların birbirleri arasındaki ilişkisinin incelenmesine atıf ağları olarak sağlamaktadır. Yayınların bibliyometrik açıdan incelenmesi ve değerlendirilmesi aşamasında ise atıf dizinleri ve bunlarla ilişkili değerlendirme araçları kullanılmaktadır.

Literatürde sıklıkla *Shepard's Citations* atıf dizinlerinin ilk örneği olarak geçmektedir (Adair, 1955, s. 31; Baird ve Oppenheim, 1994, s. 4). *Shepard's Citations*'dan bu yana atıf dizinleri yaygın olarak kullanılmaktadır. Başlangıç olarak Dr. Eugene Garfield'ın kurucusu olduğu Bilimsel Bilgi Enstitüsü (ISI - Institute for Scientific Information) 1950'li yıllarda atıf dizinlemenin önemini vurgulayan çalışmalarını 1961 yılında *Science Citation Index (SCI - SCIE)*'i sonraki yıllarda ise *Social Sciences Citation Index (SSCI)* ve *Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)*'i geliştirerek somut ürünler halinde dönüştürmüştür (Baird ve Oppenheim, 1994, s. 5). Zamanla ISI bünyesindeki dizinlerin sayısı artmış ve bunlar *Web of Science (WoS)* platformu altında tek bir yerden ulaşılabilen bir atıf dizini şeklinde kullanıma sunulmuştur. *Google Scholar* ve *Scopus* da 2004 yılı itibariyle atıf dizini olarak araştırmacıların kullanımına sunulan diğer kaynaklar haline gelmiştir (Bakkalbasi, Bauer, Glover ve Wang, 2006, s. 2).

Garfield, 1975 yılında resmi olarak *Journal Citation Reports (JCR)* ve etki faktörü sıralamalarını yayınlamıştır. *JCR*, dergilerde yer alan yayınların atıf ilişkilerini çıkararak dergileri etki faktörüne göre sıralayan bir kaynak olarak literatürdeki yerini almıştır (Garfield, 1976, s. 7-8). Böylelikle araştırmacılara bilimsel üretkenliği ölçümleyebilen bir araç sunulmuştur. Etki faktörü, bir dergideki makalelerin belirli bir sürede ne kadar atıf aldığına ilişkin ortalamayı göstermektedir. *JCR* zamanla kapsamlı bir şekilde dergi atıf raporlarını üreten bir yapı haline gelirken, günümüzde, dergilerin etki faktörü, kategori sıralaması, alınan toplam atıf, kendine atıf hariç etki faktörü, anındalık indeksi gibi dergi performans verilerini de sunmaktadır.

Garfield atıf dizinlemeyi ortaya koyarken birbiriyle ilişkilendirilmiş yayınların arasında yer alan bağlantı haritasını çıkartıp araştırmacılara yardımcı bir kaynak sunmayı amaçlamıştır. Atıf dizinleriyle birlikte yayınlar, yazarlar veya dergiler arasındaki ilişki yapısı ortaya çıkarılmaya başlanmıştır. Baird ve Oppenheim (1994), atıf dizinlemenin akademisyenlerin prestijini, üniversitelerin önemini ve ülkesel araştırma verimliliklerini ortaya koyabilmek için önemli bir kaynak olduğunu söylemektedir. Ancak bununla birlikte atıf dizinlerinin araştırmacılar

tarafından istismar edilebilir araçlar olduğuna da değinmektedir (Baird ve Oppenheim, 1994, s. 3).

Garfield (1979, s. 148) bilimsel yayınlarda yapılmış atıfların dergiler arasındaki ilişkilerin nicel bir resmini çektiğini ve bu resmin de pek çok yönden yararlı ilişkiler sağladığını belirtmektedir. Garfield ayrıca atıf dizinlerinin dergi editörlerinin dergilere ait rekabetçi konumlarını belirlemelerine, literatürün yapısının çıkarılmasına, kütüphanecilerin koleksiyon geliştirmesine ve araştırmacıların ilgilendikleri konu hakkında bilgi sahibi olmasına da faydalı olacağını ifade etmektedir.

Dergilerden beklenen fayda ve diğer dergiler ile olan ilişkiler o derginin yapısına göre değişiklik göstermektedir. Temel amaç, araştırmacılara güncel bilgi, yayınlar veya olan bitenler hakkında bilgi sağlamaktır. Bu bağlamda atıf dizinlerinde yapılan taramalar sonucunda elde edilen kaynaklar ulaşılması istenen bilgi ile daha az ilgili olabilirken, bu kaynakların yaptıkları atıflar konu ile daha fazla ilgili olabilmektedir. Bu nedenle atıf dizinlerini bir pusula, yani yönlendirici bir kaynak olarak görmek mümkündür. Atıf dizinleri, çalışmaların izlenmesinde faydalı bir başvuru kaynağı olarak önemli bir bilgi erişim aracı işlevi görmektedir.

Al ve Soydal'ın (2014, s. 26) da ifade ettiği şekilde, atıf dizinleri araştırmalarda literatüre dayalı alt yapı bilgisi edinme amaçlı kullanılabildiği gibi, atıf izlerinin takibi sayesinde konuyla ilgili olan diğer kaynakların keşfine de olanak sağlamaktadır. Yine aynı yazıda belirtildiği üzere zaman içinde atıf dizinlerinin çok farklı kullanım amaçları ortaya çıkmıştır. Örneğin, karar vericiler ödüllendirme, görevde yükselme, işe alma ölçütü olarak atıf dizinlerini kullanabilmektedir.

Atıf dizinleri bir performans ölçüm aracı olarak düşünüldüğü zaman, araştırmacıların akademik performans değerlendirmelerini söz konusu dizinler bağlamında yapmış oldukları yayınlarla ölçmeye çalışmaktadır. Bu tip performans ölçümlerinde olabildiğince dikkatli olmak ve atıf dizinlerinin yapısını iyi şekilde anlamak gerekmektedir. Atıf dizinleri dergilerin etki faktörünü ve

dizindeki sıralamalarını, araştırmacıların atıf analizini, iş birliklerini, yayınlarının ilgili alana etkisini, uluslararası çalışmalarını, fon otoriteleriyle olan ilişkilerini, ortak yayın sayısını ve araştırmacılar arasındaki ilişki ağları gibi bibliyometrik verileri sunmaktadır. Performans değerlendirmesi kapsamında popülaritesi her geçen yıl daha da artan atıf dizinleri ile ilgili olarak akademik camia, söz konusu dizinlerin ortaya çıkış amacı dışındaki farklı kullanımlarını tartışmaktadır. Ortaya çıktığı dönem itibariyle yaygın bir ticari amaç gütmeyen ve bilgi erişimi öncelleyen yapı, zaman içerisinde hemen hemen her ülkenin¹ satın almaya başladığı ticari bir oluşuma evrilmiştir. Ticari bir ürünün performans değerlendirme amaçlı kullanımının ne derece doğru bir yaklaşım olduğu ayrıca üzerinde düşünümesi gerekli bir konudur.

Süregelen etkisiyle atıf dizinlerinde yer almak isteyen dergi ve bu dergilerde yayın yapmak isteyen araştırmacı sayısında artış olmuştur. Atıf dizinlerini performans değerlendirme aracı olarak kullanan ülkeler, kurumlar veya araştırmacılar bu dizinleri fikir vermeye yardımcı bir kaynak olarak değil, bir seçim veya bir ödüllendirme aracı olarak kullanmaya başlamışlardır. Bu durumdan yararlanmak isteyen kimi araştırmacı ya da dergi editörlerinin atıf dizinleri üzerinde manipölasyonlar yaptığı bilinmektedir.

WoS kapsamında yer alan dergiler için *JCR* yıllık raporu yayımladığında atıflar, etki faktörleri ve kategori sıralamalarında bir anomali olup olmadığı fark edilebilmektedir. Sonraki yıl yapılan incelemede dergilerin kendine atıf ve yiğin atıf olarak iki farklı düzeyde olmaması gereken atıf örüntüleri tespit edildiğinde, bu dergilerin platformdan çıkarılması söz konusu olabilmektedir.

Yıllık olarak ıkarılan *JCR* raporunda dergilerin mevcut etki faktörleri ve sıralamaları sunulmaktadır. Bunun yanında o sene ilk kez etki faktörü değeri hesaplanan dergilerin listesiyle birlikte, belirli nedenlerden (örneğin, kendine atıf oranı yüksekliği) dolayı değerlendirmeden çıkarılan dergilerin listesi de açıklanmaktadır. Etki faktörü değerlendirmesinden çıkarılan dergilerin bu durumu

---

¹ 2018 yılı itibariyle yaklaşık 7.000 kurum ve 100'den fazla ülkede kullanılmaktadır.

bir sonraki yıl düzeltmesi beklenmektedir. İlgili dergiler yıl boyunca incelendikten sonra eğer bir manipülasyon tespit edilmişse platformdan tamamen uzaklaştırılmaktadır. Eğer dergi platformda yer alma koşullarını sağlıyorsa ve dergide izlenme nedenine ilişkin bir iyileşme görünürse etki faktörü değerlendirmesine sıfırdan başlanılmaktadır. Bu süreçte kimi dergilerin etki faktörü değerlendirilmesine alınmadan doğrudan WoS platformundan çıkarıldığı da bilinmektedir. Bu tip dergiler dergi performans analizlerini manipüle etmenin yanı sıra platformda yer almak için gerekli koşulları da sağlayamamaktadır.

Garfield (2016) atıf dizinleri, *JCR* raporları veya etki faktörü değerlerinin tek başına bir karar verme aracı olmaması gerektiğini ve yol gösterici olarak ek etmenlerle birlikte kullanılmasının faydalı olacağını belirtmektedir. Garfield ayrıca etki faktörünün akademik değerlendirme konularında akran değerlendirmesiyle birlikte kullanılmasını vurgulamaktadır (Garfield, 2016). "Atıf dizinlerinin babası" olarak nitelendirilen (Jacsó, 2007, s. 894) bir kişinin bu konudaki görüşlerini dikkate almakta yarar vardır.

Performans değerlendirmelerinde atıf dizinleri ve dergi etki faktörüne verilen önemin artmasıyla birlikte, bu dizinlerde yer almak isteyen dergilerin veya araştırmacıların etik dışı fikirlere sahip olması gibi durumlarla karşılaşmaktadır. Zamanla dergiler ve bu dergilerde yayın yapan araştırmacılar sistemdeki verilerin manipüle edilebileceğini keşfetmişlerdir. Dergilerinin etki faktörünü hızlı bir şekilde yükseltmek isteyen dergi editörleri bu amaçla çeşitli manipülasyonlar yapmışlardır. Aslında bu yapılanlar bilimsel etkinin artmasının aksine bilimsel sahtekârlıkların ve hilelerin önünü açmıştır. Kısa vadede kârlı gibi görünen bu durumun orta ve uzun vadede çeşitli olumsuzlukları beraberinde getireceğinin gözardı edildiği düşünülmektedir.

Literatüre baktığımız zaman çeşitli manipülasyonlara ilişkin farklı yayınlarla karşılaşmaktadır. Phil Davis'in (2011) bir yazısında kendine atıf vermenin bilimsel yazarlığın doğal bir davranışı olduğu belirtilirken, dergi kendine atfının derginin etki faktör değerini yüksek tutmak için tespitinin zor olduğu da vurgulanmaktadır. Davis, bunun ancak dergi editörlerinin niyet beyanlarıyla belli

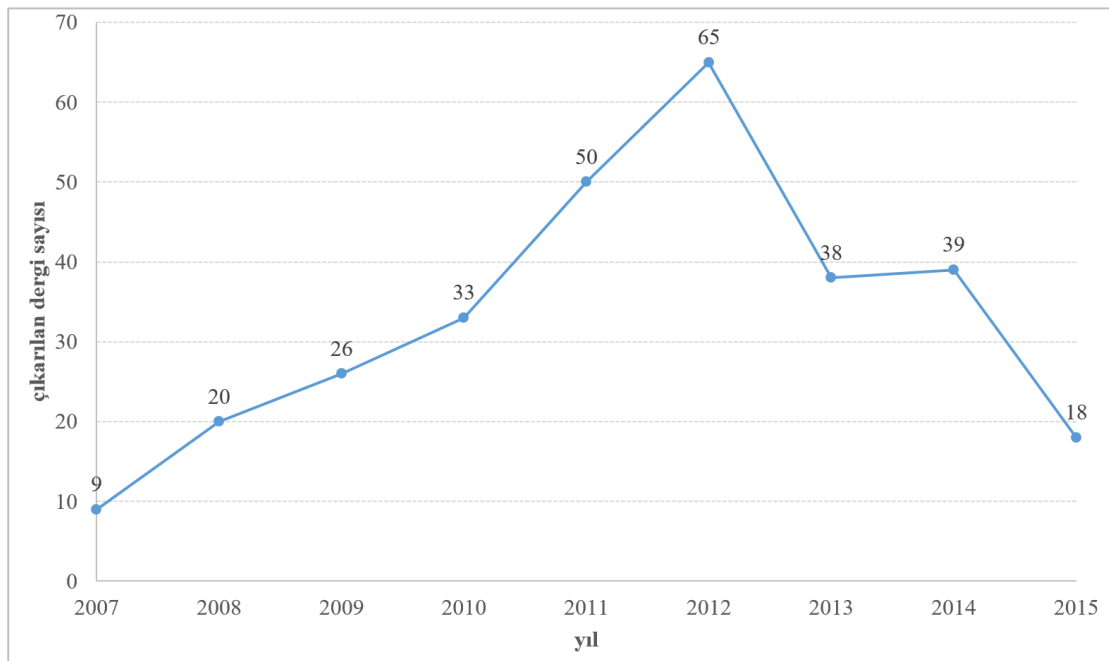
olabileceğini ifade etmektedir. Niyet beyanına örnek olarak dergi editörlerinin yazarlara daha çok kendi editörlüklerini yaptıkları dergiye atıf vermelerini istemeleri gösterilmektedir.

Günümüzde dergi editörleri veya hakemler Davis'in söylediklerini destekleyecek şekilde yayın yapmak isteyen araştırmacılardan kendilerine veya dergilerine zoraki atıf yapmalarını talep etmektedirler. Bu şekilde dergilerinin veya kurumlarının etki faktörü değerlerini yüksek göstermeyi amaçlamaktadırlar. Aynı şekilde araştırmacılar da atıf oyunlarında stratejik manipülasyon fikrini içselleştirerek kimi yayınlara veya yazarlara atıf vermeyi ya da vermemeyi tercih etmektedirler (Noorden, 2012a; Taşkın, 2017, s. 3; Wilhite ve Fong, 2012, s. 542;). Zoraki atıflar geçici olarak bir sayısal etki gösterse de bu tip davranışlar derginin prestijini düşürmektedir ve bu tarz olayların akademik evrenden çıkarılması gerekmektedir (Noorden, 2012a; Wilhite ve Fong, 2012, s. 542).

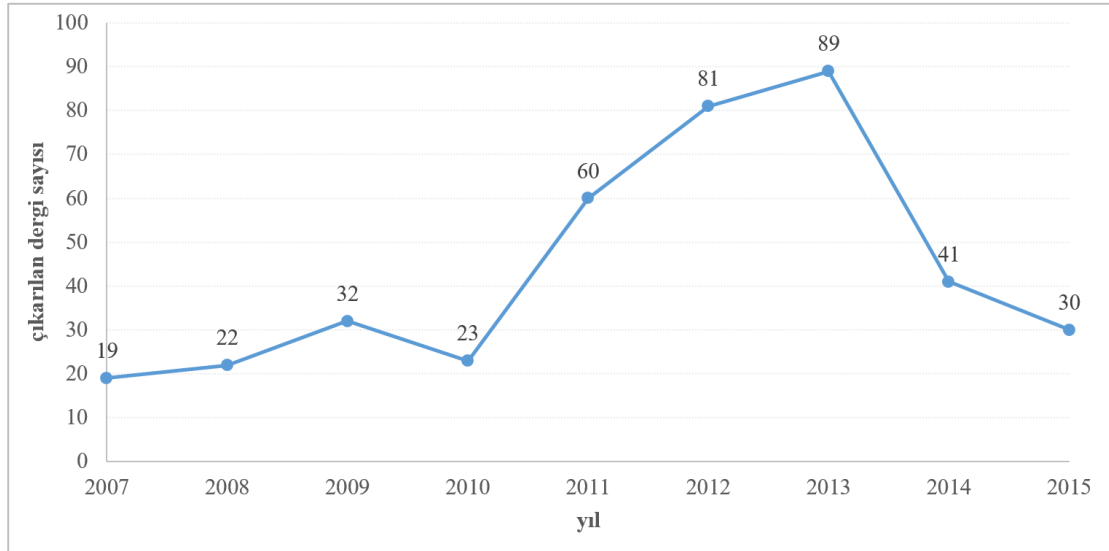
Noorden'in (2012a) de belirttiği gibi editörler veya hakemler tarafından araştırmacılara yayın ön koşulu olarak dergilerine atıf yapmaları bildirilmektedir. Michigan Üniversitesi'nden Nicolas Steneck, yayın etiği alanında çalışan herkesin bu durumun farkında olduğunu, ancak bir editörden bu tarz talep geldiğinde çoğu araştırmacının ne yapması gerektiğini bilmediklerini söylemektedir.

Bilimsel sahtekârlık / manipülasyon bağlamında Türkiye'den *Energy Education Science and Technology* dergisi en bilinen örneklerin başında gelmektedir. Yıllık *JCR* raporunda derginin anormal bir şekilde kategori sıralamasında yükseldiği ve etki faktörünün arttığı ortaya çıkmıştır. Kendine atıf oranının %94 olarak çok yüksek çıkmasıyla birlikte dergi üzerinde şüpheler de artmıştır. Bunun üzerine yapılan incelemede yayınlarda aynı editör kontrolünde olan bir dergiyle karşılıklı olarak yığın atıf veya dergi içinde yoğun bir şekilde kendine atıf yapıldığı ortaya çıkmıştır. Bu olayın ardından dergi ve ilişkideki olduğu dergi/dergiler platformdan çıkarılmıştır (Al ve Soydal, 2012, s. 5; Clarivate Analytics, 2013; Kaplan, 2014).

JCR bir dergi değerlendirme aracı olarak sunulduğundan bu yana platformdan her yıl çeşitli sayıda dergi çıkarıldığı görülmektedir (bkz. Şekil 1). 2007-2012 yılları arasında *JCR*'den çıkarılan dergi sayısındaki artış dikkat çekicidir. Zaman içerisinde dergi çıkarılma nedenlerinin birçok kesim tarafından paylaşılması ve dergi editörlerince konunun anlaşılması bir anlamda *JCR*'den çıkartılan dergi sayısında görece bir düşüş olmasına neden olmuştur. Yine de Şekil 1 üzerinden sayılara dayalı birikimli bir değerlendirme yaptığımızda 2007-2015 yılları arasında 298 derginin *JCR*'den çıkartıldığı anlaşılmaktadır.

Şekil 1. Yıllara göre *JCR*'den çıkarılan dergi sayıları

Şekil 2. Yıllara göre WoS'tan çıkarılan dergi sayıları

Şekil 1 ve Şekil 2'de görüldüğü gibi *JCR* ve *WoS* platformlarından çıkarılan dergi sayıları (sırasıyla 298 ve 397) arasında farklılık gözlenmektedir. Bu fark *WoS*'ta dizinlenen her derginin *JCR* hesaplamasına dâhil olma koşullarını sağlayamamasından kaynaklanmaktadır. En az iki yıl *WoS*'ta (*SCIE* ve *SSCI*) dizinlenen ve atıf alabilir yayını bulunan dergiler *JCR* değerlendirmesine girebilmektedir. Ayrıca *A&HCI*'da yer alan dergilerin çoğunluğu *JCR*'nin sadece *Science* ve *Social Science* sürümlerine sahip olmasından dolayı *JCR* listesinde yer almamaktadır. Bu nedenlerle gözlenen farklılık normaldir.

Zaman içerisinde *JCR*'den çıkarılan dergi sayısında kısmen azalma olduğu gözlemlense de dergiler etki faktörü değerlerini yükseltmek için çeşitli manipülasyonlara devam etmektedir. Dergi editörleri ve hakemler arasında atıf kartelleri oluşmaya başlamıştır. Atıf kartellerine dair Phil Davis 2012 yılında *Cell Transplantation*, *Medical Science Monitor* and *The Scientific World Journal* dergilerinin etki faktörü değerlerini yükseltme amaçlı birbirleri arasında yığın atıf yaptıklarının saptandığını ve dizinden çıkarıldıklarını bildirmiştir (Davis, 2012a; Noorden, 2012b).

Literatürde dergilerin karşılıklı olarak etki faktörü değerlerini yükseltmesinin düşük maliyetli olduğu rapor edilmektedir. Örneğin, *Medical Science Monitor* dergisinde makale başına alınan yayımlama ücretinin 1.100\$ olduğu ve dergiye

yapılan 445 atıf ile derginin etki faktörü değerinin yükseltildiği ifade edilmektedir (Clarivate Analytics, 2018a; Davis, 2012a). Böylelikle dergiler hem para getirisi hem de etki faktörü değerlerini yükseltmek için atıf da sağlamaktadırlar. Yayımlanan makalelerin niteliğine bakılmasızın yazarların etki faktörü yüksek dergilerde yayın yapmaya yönlendirmelerden uzaklaşmadıkça dergilerin bu tip sahtekârlıklardan kaçınmalarının zor olduğu açıktır. Atıf dizininde yer alıp *JCR* etki faktörü hesaplamasında olmak isteyen dergilerin yığın atıf ve kendine atıflara dikkat etmesi gerekmektedir. Bu durumun farkına varmadan hataya düşen dergilerin çıkarıldıktan sonra yapılarına bir düzen verip tekrar etki faktörü değerlendirmesine girdikleri görülmektedir. Yeni değerlendirmede ise kendine atıf oranlarını düşürdükleri anlaşılmaktadır. Kimi dergilerin atıf dizinlerinden ya da *JCR*'den çıkarıldıktan sonra gerekli çıkarımları yaparak kendilerini düzeltme yoluna girdikleri de görülmektedir. Örnek olarak 2007 yılında *JCR* etki faktörü değeri hesaplamasından çıkarılan *Asian-Australasian Journal of Animal Sciences* ve *Cereal Research Communications* dergileri %78 ve %96'lık kendine atıf değerlerini %18 ve %10'a düşürmüşlerdir (Clarivate Analytics, 2018b; Davis, 2011).

Atıf kartelliği yapan dergi editörleri zaten bu tarz iyileştirme yaklaşımından çok yaptıkları manipülasyonların fark edilmemesini sağlayacak stratejiler geliştirme yönünde hareket etmektedir. 2016 yılında dizinden uzaklaştırılmış olan *Land Degradation & Development (LDD)* dergisinin verilerini inceleyen Oransky, *LDD* dergisinin editörünün *LDD* ve kendisine bağlı olan diğer dergiler arasında atıf alışverişi yaptığını saptamıştır. Derginin editör değişikliğinden önceki kendine atıf oranıyla sonrasındaki kendine atıf oranı oldukça farklıdır (%1 ve %49). Bu durum yığın atıf vakasından çok editör sahtekârlığı olarak tanımlanmıştır. *LDD* dergisi ile ilgili durumun ortaya çıkmasıyla birlikte editörün görevine son verilmiştir (Davis, 2017a; Oransky, 2017).

WoS platformunda dergilerin yer alabilmesi için gerçekleştirmeleri gereken belirli koşullar vardır. Bu koşulların ihlali sonucunda dergiler dizinden çıkarılmaktadır (Clarivate Analytics, 2018c). Buna göre atıf dizini tarafından belirtilen dizinlenme koşulları aşağıdaki gibidir:

- Temel yayın standartları
  - o Zamanında yayımlanmalı
  - o Hakemli olmalı
  - o Literatürü takip etmeli, güncel konulara yer vermeli
  - o Bibliyografik bilgiler ve adres bilgileri olmalı
  - o Kaynakça Latin alfabesiyle olmalı
  - o İçerik ya tamamen İngilizce ya da bibliyografik bilgiler İngilizce olmalı
  - o Etik yayıncılık ilkeleri benimsenmeli
- Editoryal içerik
- Uluslararası odak
  - o Editörler uluslararası ve kurumsal çeşitliliğe sahip olmalı
- Atıf analizi (Clarivate Analytics, 2018c; 2018d; Testa, 2009).

Dergilerin etki faktörüne verdikleri önemin ve atıf dizininin ortaya çıkardığı nicel değerlerin dergiler, dergi editörleri ve araştırmacılar için zararlı olduğu düşünülmektedir. Dergi editörlerinin veya araştırmacıların manipülasyon amacıyla yapmış olduğu yayınlar bilimsel bir katkı sağlamamaktadır. Aksine diğer araştırmacıları olumsuz olarak etkilemektedir. Dergi etki faktörü değerlendirmesinden çıkarılan dergilerin manipülatif bir çabası olmadığı takdirde tekrar değerlendirmelere tâbi olduğu bilinmektedir. Bu durum dergilerin ilgili kurallara veya ölçütlere uygun hareket etmesine bağlıdır. Atıf dizinlerinde yapılan manipülasyonlar araştırmacıların, dergi editörlerinin, karar vericilerin ve fon otoritelerinin literatürü takip etmelerinin önemini ortaya koymaktadır. Araştırmacıların, dergi editörlerinin, karar vericilerin atıf dizinlerini tek bir bağlamda düşünmemeleri önemlidir. Atıf dizinlerinden yararlanırken gereken hassasiyetin gösterilmesi gerekmektedir.

Günümüzde sık yayın yapılması ile ilgili olarak doğrudan veya dolaylı şekilde akademik kurumlar veya karar vericiler tarafından bir baskı vardır. Akademik kurumlar yayın sayısını ilgili alana katkının yanı sıra bir yeterlilik ölçütü, fon desteği ihtimali olarak da görmektedir. Kimi kurumlarda işe alımlarda yayın listeleri kişinin niteliklerinin önüne geçmektedir (Rawat ve Meena, 2014, s. 87-

88). Akademik dünyadaki bu “yayınla ya da yok ol” yaklaşımı hem dergi editörleri hem de araştırmacıların bilimsel üretimde niteliği değil niceliği önemsemesine neden olmaktadır.

Zamanla atıf dizinlerini temel alan çeşitli kurum / kuruluşlar tarafından performans ölçüm amaçlı uluslararası sıralama sistemleri geliştirilmiştir. Ülkeler ve kurumların bu sıralamalarda kendilerini üst sıralarda görme isteğiyle birlikte bu durumdan ulusal yayın / bilim politikaları da etkilenmektedir (Al ve Soydal, 2014). Sıralamalara verilen değer gün geçtikçe daha da artmış ve kurumlar bu sıralamalarla reklâmlarını yapmışlardır. Üst sıralarda daha çok görünmek ve yayın sayısını artırmak amacıyla ulusal ve kurumsal çeşitli teşvikler ortaya çıkmıştır. Atıf dizinlerine dayalı sıralamalar ve buna bağlı olarak ortaya çıkan teşvikler kimi araştırmacıların nitelikli yayın yapılmasından daha çok yayın sayısının artmasına yönelik bir algının oluşmasını sağlamıştır. Nitekim yakın zamanda tamamlanmış bir doktora tezinde (Doğan, 2017) sıralamalara verilen önemin, sıralama popülaritesinin kurumların veya araştırmacıların kalitesini temsil etmediği ifade edilmektedir. Ayrıca söz konusu araştırmada sıralama algısının başlangıçtaki gibi olmadığı, zaman içinde algının değiştiği vurgulanmaktadır. Atıf dizinlerinde olduğu gibi sıralamalardaki bu algı değişikliği ve performansla ilişkin yargı, kullanılan verilerin hangi anlama geldiğine bakılmadığını ortaya koymuştur.

Atıf dizinlerinin ve performans ölçümlerinin kullanım amacındaki sapmayla ortaya çıkan değerlendirme politikaları yayın sayısında ve atıf dizinlerinde yer alan dergi sayısında bir ölçüde etkili olmaktadır. Çalışmamızda atıf dizinlerinden çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınların ne düzeyde olduğu, Türkiye adresli dergilerin ne kadarının WoS'tan çıkarıldığı, bu dergilerin dizinden çıkarılmasının ülke yayın performansına etkisi gibi konular incelenmekte ve duruma farklı bir bakış kazandırmak amaçlanmaktadır.

1.2. ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ VE AMACI

Yıllar içerisinde yayın yapma potansiyeline sahip kişi sayısındaki artış hem yayın hem de dergi sayısında artışı tetiklemiştir. Bununla birlikte kimi ülkelerde izlenen yayın politikalarının da dergi sayısının artışında katkısı bulunmaktadır. Öte yandan mevcut veya yeni ortaya çıkan dergilerdeki kimi editör ve/veya araştırmacılar etik olmayan yollara başvurarak yayın sayılarını artırıp atıf dizinlerinde yer alma çabasının içinde bulunabilmektedirler. Günümüzde yapılan araştırmalarla birlikte dergi editörleri ve araştırmacılar üzerinde bir yayın yapma kaygısı olduğu ortaya çıkmıştır. Yapılan yayınların herhangi bir dergide değil de, atıf dizinlerinde bulunan ve dergi etki faktörü almış dergilerde olması beklenmektedir. Bu süreç “yayınla ya da yok ol” düşüncesinin yanı sıra yayınlara ilişkin olarak “nitelik mi? nicelik mi?” sorusunu akıllara getirmektedir.

Gerek akademik yükselmelerdeki uygulamalar, gerek TÜBİTAK Türkiye Adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı (UBYTP) gibi yayın teşvik programları, gerekse üniversite sıralama algoritmaları sonucu niteliği yüksek yayından daha çok niceliksel artış önemli hale gelmektedir. Karşı karşıya olunan bu durum bilim, akademi, yayıncılık, karar vericiler ve kurumlar için büyük bir problemdir.

Araştırma kapsamında atıf dizinlerinden çıkarılan Türkiye adresli yayın ve dergi sayısı incelenerek bu durumun ülke yayın üretimine nasıl yansıdığı, çıkan dergiler ve yayınların oluşturabileceği problemlerin neler olduğu, bu dergilerin çıkarılma nedenlerinin ne olduğu gibi sorular yanıtlanmaya çalışılmaktadır. Tez çalışması atıf dizinlerinden çıkarılan dergilerin etkilerinin neler olduğunu ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Çalışmanın Türkiye’deki atıf dizinleri temelli akademik değerlendirme sistemine farklı bir bakış açısı getirme ihtimali bulunmaktadır. Özellikle bilimsel yayın politikalarını değerlendiren kişiler açısından yararlı bilgiler elde edildiği düşünülmektedir.

1.3. ARAŞTIRMANIN HİPOTEZLERİ

Özellikle çeşitli göstergeler açısından bilimde ileri olduğu kabul edilen ülkelerde atıf dizinlerinden çıkarılan dergilerde ne derece yayın yapıldığı merak konusudur. Bilimsel araştırma yapma kültürünün nispeten daha sorunlu olduğu coğrafyalarda üretilen yayınların geçmişte *WoS*'ta bulunan ancak sonrasında çeşitli nedenlerle *WoS*'tan çıkarılan dergilerde daha kolay yer bulduğu düşünülmektedir. Atıf dizinlerine oldukça değer atfedilen Türkiye gibi bir ülkede de bu durumun araştırılmasına gereksinim vardır. Çünkü akademik sistemde birçok karar atıf dizinlerine dayalı olarak alınmaktadır. Bununla birlikte atıf dizinlerinden dergilerin çıkarılması günümüzün bir gerçeğidir ve atıf dizinleri kapsamında çıkarılan dergilerde Türkiye adresli yayın üretiminin yüksek olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda araştırma hipotezimiz "*WoS*'tan çıkarılan dergiler içerisinde Türkiye adresli olan yayınların *WoS*'taki tüm Türkiye adresli yayınlara oranı, diğer ülkelerin çıkarılan toplam yayın sayısının o ülkelerin toplam yayın sayısına oranından daha yüksektir" şeklinde belirlenmiştir.

Yukarıda ifade edilen ana hipotez doğrultusunda diğer alt hipotezler şunlardır:

- *WoS*'tan çıkarılan dergilerin ülkelere dağılımına göre Türkiye adresli çıkarılan dergi sayısı oranı birçok ülkeninkinden daha yüksektir.
- *WoS*'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınlar daha fazla oranda Türkiye adresli dergilerde yayımlanmıştır.

1.4. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

Araştırmanın kapsamını atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler ve Türkiye adresli yayınların bulunduğu atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler oluşturmaktadır. Bu bağlamda öncelikle *WoS* teknik destek ve bibliyografik destek ekipleriyle iletişime geçilip kapsam listesi istenmiştir (S. M. M. A. DHYI, kişisel iletişim, 14 Mayıs 2015). Bu süreçte *WoS* platformu altında yer alan *SCIE*, *SSCI* ve *A&HCI* veri tabanları ve *InCites* - *JCR* platformlarında tarama yapılmıştır. Taramalar

sonucunda Türkiye adresli yayınlar ve dergiler belirlenmiştir. WoS ekiplerinden gelen liste ile karşılaştırmalı bir analiz yapılarak incelenmesi gereken asıl listeye ulaşılmıştır.

Araştırmada kullanılan yöntem ile ilgili ayrıntılı bilgi üçüncü bölümde sunulmaktadır.

1.5. ARAŞTIRMANIN DÜZENİ

Araştırmamız beş bölümden oluşmaktadır:

Birinci bölümde araştırma konusunun önemi, problem ve araştırmanın amacı, araştırmanın soruları ve hipotezler, araştırmanın kapsamı, araştırmada kullanılan analiz yöntemleri ve araştırmanın düzeni ile yararlanılan kaynaklar hakkında bilgi verilmektedir.

İkinci bölümde uluslararası literatürde atıf dizinleri, WoS, JCR, dergi etki faktörü, atıfların yayın sayısına etkisi, bilimsel sahtekârlıklar, kendine atıf, yığın atıf, atıf dizinlerinden çıkarılma üzerine yapılan çalışmalar değerlendirilmektedir.

Üçüncü bölümde verilerin toplanması, veri girişi, verilerin temizlenip analize uygun hale getirilmesi ve verilerin analizi için kullanılan yöntemler üzerinde durulmaktadır.

Dördüncü bölümde 2005-2015 yılları arasında WoS / JCR platformunda yer almış ve sonradan çıkarılmış dergiler, atıf analizleri, dergilerin yayın verileri, ülke adresli dergiler, çıkarılan Türkiye adresli dergiler ve yayınlar ile ilgili çeşitli analizler yapılmakta ve elde edilen bulgular yorumlarıyla birlikte sunulmaktadır.

Beşinci ve son bölümde ise çalışmamız kapsamında elde edilen sonuçlar verilmekte, araştırma sürecinde karşılaşılan zorluklar göz önüne alınarak bazı önerilerde bulunmaktadır. Ayrıca konuyla ilgili gelecekte gerçekleştirilebilecek çalışmalara yönelik öneriler de sunulmaktadır.

1.6. KAYNAKLAR

Araştırma için gerekli teorik bilgileri elde edebilmek için farklı kaynaklar kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. Araştırma bağlamında yapılan yayınlara dair verilere ulaşmak için ise çeşitli atıf dizinlerinden yararlanılmıştır.

Araştırma kapsamında kullanılan veri kaynaklarına aşağıda yer verilmektedir:

- *Web of Science*
- *Journal Citation Reports*
- *InCites*

Tezin yazımında Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün “Tez ve Rapor Yazım Yönergesi”nden yararlanılmıştır.

2. BÖLÜM

KAVRAMSAL ARKAPLAN VE LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

2.1. KAVRAMSAL ARKAPLAN

2.1.1. Giriş

Bilimsel dünyada yayınların artmasıyla birlikte bu yayınların dizinlenmesi ve bu süreçte yayınlar arasında ilişkilendirme yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Yapılan bu ilişkilendirme atıflar yani yayınlar arasında birbirlerine yapılan göndermelerle sağlanmıştır. Yıllar geçtikçe bu atıfların sayımı ve analizi bir çalışma alanına dönüşmüştür. Yapılan analizlere ait bulgular bilimsel çevrelerce çok farklı şekillerde araştırmacıların, dergilerin, kurumların hatta ülkelerin değerlendirmelerinde kullanılmaktadır.

Atıf dizinlerinin kullanım alanları ve özellikleri geliştikçe ortaya koydukları verilerle birlikte önemleri de artmıştır. Söz konusu dizinler sadece dergi, yayın ya da atıf analizi platformu olmaktan çıkıp bir değerlendirme ve nicel performans ölçüm aracı haline dönüşmüştür. Bu süreçte atıf dizinleri karar vericiler, dergi editörleri ve yazarlar tarafından temel kullanım amaçlarının dışında bir amaçla kullanılmaya başlanmıştır.

Atıf analizi ve dergi etki faktörleriyle birlikte oluşan atıf dizininde yayın yapma ve yer alma yaklaşımı etik dışı uygulamaları ve manipülasyonları ortaya çıkarmıştır. Yapılan atıf manipülasyonları dergilerin hem etki faktörlerini hem de literatürdeki durumu bozmaya başlamıştır. Bu duruma dur demek isteyen atıf dizinleri, dergiler hakkında yaptırımlar uygulamaya başlamış ve etik olmayan uygulamalara başvuran dergileri dizinden çıkarma yoluna gitmiştir.

Günümüzde atıf dizinlerinde yer almak hem dergiler hem de araştırmacılar için büyük bir önem taşımaktadır. Ancak durum ilk günden farklı olarak atıf alma

ve etki faktörünün yüksekliğiyle de ilgili bir hale gelmiştir. Dizinde yer alarak akademik yükselme, teşvik, ödül veya işe alım süreçlerinden başarılı bir sonuç elde edilebilmektedir. Atıf dizinleri ve atıf dizinlerinin uygulamaları ülkelerin, kurumların ve karar vericilerin bilim ve/veya bilgi politikalarını şekillendirebilmektedir. Bu durumu fırsat bilen kimi dergi editörü, hakem veya araştırmacılar yapılan manipülasyonlarla etki faktörlerini yükseltip durumu kendi açılarından avantaja çevirmek istemektedirler.

Günümüzde atıf dizininde yer almak kadar oradaki varlığını sürdürülebilme de önem taşımaktadır. Uzun süreçte dergilerin etki faktörleri değişim gösterebilmekte ve atıf analizleri farklı sonuçlar ortaya koyabilmektedir. Ayrıca atıf dizinleri oluşan süreçte dizinlenme koşullarını da katılaştırma yoluna gitmişlerdir. Kendi açılarından bakıldığında, bu bağlamda kaliteyi yükseltmeyi hedefledikleri düşünülebilir. Ancak kimi uygulamalar (örneğin, bölgesel genişleme kararı) bu düşünce ile çelişkili sonuçlar doğurabilmektedir.

Zaman içinde dizinden çıkarılan dergilerin hangi konularda manipülasyon yaptıkları, hangi amaçla söz konusu manipülasyonu gerçekleştirdikleri, yapılan bu manipülasyonların literatüre ve atıf dizinine yaptığı etkilerin de araştırılmasının gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ülkelerin bilim politikalarını geliştirmeleri açısından nicel veri sağlayan atıf dizinleri literatür örnekleriyle birlikte nitel bağlamda da incelenmesi gereken bir konudur. Geline son durumda dergilerin çıkarılmasının yansımalarının doğrudan araştırılmadığı ve bu tarz bir araştırmanın dergi editörleri, dergi yayın kurulları, araştırmacılar ve karar vericilere farklı bir bakış açısı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışma kapsamında Türkiye adresli dergiler ve yayınların bu durumdan nasıl etkilendiği ve etki bıraktığı incelenerek bir bakış açısı kazandırılması amaçlanmaktadır.

Atıf, Oxford Dictionaries'de "özellikle bilimsel çalışmalarda bir kitaba, yayına veya yazara verilen referans veya alıntıdır" şeklinde tanımlanmaktadır (Oxford Dictionaries, 2018). Smith (1981, s. 84-85), literatür çalışmalarında atıf yapmanın asıl amacının atıf yapan ile yapılan belgeler arasında bir bağ kurmak olduğu belirtmektedir. Yani atıf yapma iki belge arasındaki kurulan bağı göstermektedir.

Türk Dil Kurumu'na göre ise atıf “yöneltme, çevirme”, “ilişkili bulma” ve “gönderme” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2017). Atıflar, yazarların kendi çalışmaları ile bilimsel literatürün geniş arşivinde saklı olan önceki çalışmalarla açık bağlantıları sağlamakta ve yazarların tartıştığı kavramları veya bilimsel fikirleri göstermektedir. Bu bağlantılar yazarın bir teoriyi, metodu ya da referans noktasını faydalı bulduğunu ortaya koymaktadır (Garfield, 1997). Öte yandan her atıf olumlu olmak zorunda değildir. Atıf yapmanın olası sebeplerini özetleyen bir çalışmada (Garfield, 1965, s. 85) araştırmacıların atıf yapma sebepleri olarak aşağıda yer alan maddeler ön plana çıkmaktadır:

- Öncülere saygı gösterme,
- Araştırmaya ve akranlara saygı gösterme,
- Araştırmanın yöntem ve tekniğine dair bilgi verme,
- Arka plan bilgisi sunma,
- Kendi çalışmasını düzeltme,
- Başkasının çalışmasını düzeltme,
- Önceki çalışmayı eleştirme,
- Gelecekteki çalışmalar hakkında fikir verme,
- Literatürde geçen iyi tanıtılmamış, dizinlenmemiş veya atıf almayan yayınları göz önüne çıkarma,
- İddiaları kanıtlama,
- Kullanılan verileri doğrulama,
- Kişileri yakın zamanda yayımlanacak bir yayından haberdar etme.

Atıf yapma ile ilgili literatürün oldukça eski olduğu ve atıf yapma kavramının matbaanın keşfinin ardından, Rönesans döneminde geliştiği bilinmektedir. İlk kullanım tarihi net olarak bilinmese de, literatürde sıklıkla ilk örnek olarak *A Dictionary of the Art of Printing* (1841) adlı William Savage tarafından hazırlanan çalışmanın adı anılmaktadır. Dipnot şekline benzer kullanım örneğinin ise çok daha eskiye (16. yüzyıla kadar) gittiği belirtilmektedir (Al ve Tonta, 2004, s. 21; White, 1985, s. 38).

2.1.2. Atıf Dizinleme

Hukuk alanında hazırlanmış olan *Shepard's Citations* atıf dizinlemenin / atıf dizinlerinin ilk örneğidir (Adair, 1955, s. 31; Baird ve Oppenheim, 1994, s. 4). *Shepard's Citations*, içtihat hukukunun, tüzüklerin, kurum görüşlerinin ve diğer yasal belgelerin geçerliliğini doğrulamak için kapsamlı bir kaynak atıf ve vaka geçmişi sunmaktadır (LexisNexis, 2018). Söz konusu kaynak ABD'de avukatlar tarafından kullanılmaktadır. *Shepard's Citations* diziniyle birlikte avukatlar mahkemelerde bir önceki dava kararlarına yönlendirmeleri aracılığıyla önceki kararları karşılaştırma olanağı bulmuşlardır. Dizin, dava numaraları ve konuları ilişkili sistematik yapısında bir arada sunmaktadır (Adair, 1955, s. 31; Garfield, 1983, s. 7; Baird ve Oppenheim, 1994, s. 5; Al, 2008, s. 20).

Atıf dizinlemenin önde gelen ismi olan Garfield, 2. Dünya Savaşı sonrasında hızlı bir kalkınma ve ilerleme amacıyla göreve getirilen ekipte yer almıştır. Garfield, bulunduğu proje kapsamında makinelerin insanların yargısı olmadan nasıl dizinleme terimleri ürettiği konusuna ilgi duymuştur. Atıf dizinlemenin bir araç olarak insanlara bağlı kalmadan ilgili bilgiye erişme, yoğun kullanımı olan kaynakların yönetimi, dergilerin kullanımı, literatür artışıyla ilgili bilgilere erişme gibi konularda yardım edebileceğini fark etmiştir. Bu bağlamda çalışmalarını sürdüren Garfield ISI altında çeşitli atıf dizinleme işlerini ürün haline dönüştürmüştür. Garfield daha sonra *Web of Science (WoS)* adı altında atıf dizinlemek amacıyla oluşturduğu *Science Citation Index (SCI - SCIE)*, *Social Sciences Citation Index (SSCI)* ve *Arts and Humanities Citation Index (A&HCI)* dizinlerini yayımlamıştır (Al ve Tonta, 2004, s. 21; Garfield, 1983, s. 16; White, 1985, s. 39). Böylelikle atıf dizinleri hem literatürde yerini almış hem de bilimsel dünyada yayılmaya başlamıştır.

2.1.3. Atıf Dizineri

Atıf dizinleri terimi başlangıçta tekel olarak *WoS* adıyla ISI ürünü şeklinde görünse de, 2004 yılından itibaren *Google Scholar* ve *Scopus*'un da devreye

girmesiyle farklı kesimler tarafından farklı amaçlarla kullanılmaya başlanmış ve zaman içinde kullanım alanı genişlemiştir.

2.1.3.1. *Web of Science (WoS)*

WoS, ilk olarak ISI tarafından araştırmacılara bilgiye erişim aracı olarak sunulmuştur. Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler, Sanat ve İnsani Bilimleri alanlarındaki dergileri, kitapları, patentleri, konferans bildirilerini, makale, özet, patent gibi kaynakları düzenli olarak tarayarak söz konusu alanlarla ilgili yayınlara araştırmacıların ulaşmasını sağlamaktadır. Araştırma alanlarında yayın üreten uzman araştırmacıların çalışmalarındaki referans bilgilerini ve konu ilişkilerini kullanarak birbiriyle ilgili tüm kayıtlara bağlantılar vermektedir (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f). WoS altında ayrı ayrı veri tabanları bulunmaktadır.

2.1.3.1.1. *Science Citation Index Expanded (SCIE)*

1900'den günümüze Fen Bilimlerini konu alan dergileri ve konferans bildirilerini düzenli olarak tarayarak dizinlemektedir. Dizinlemiş olduğu kaynaklara dair bibliyografik veriler sunmaktadır. Söz konusu kaynak 2018 yılı itibariyle 9.046 dergiye ait kayıt içermektedir (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f).

2.1.3.1.2. *Social Sciences Citation Index (SSCI)*

1900'den günümüze Sosyal Bilimleri konu alan dergileri ve konferans bildirilerini düzenli olarak tarayarak dizinlemektedir. Dizinlemiş olduğu kaynaklara dair bibliyografik veriler sunmaktadır. SSCİ'de 2018 yılında 3.337 adet sosyal bilim dergisi ve 8,5 milyon yayın kaydı bulunmaktadır (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f).

2.1.3.1.3. Arts & Humanities Citation Index (A&HCI)

1975'ten günümüze Sanat ve İnsani Bilimleri konu alan dergileri ve konferans bildirilerini düzenli olarak tarayarak dizinlemektedir. Dizinlemiş olduğu kaynaklara dair bibliyografik veriler sunmaktadır. *A&HCI* kapsamında 1.815 dergiden 4,5 milyon kayıt bulunmaktadır (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f).

2.1.3.1.4. Conference Proceedings Citation Index

1990'dan günümüze herhangi bir alanda yayımlanan konferans bildirilerini dizinlemektedir. Dizinlemiş olduğu kaynaklara (180.000 yayın) dair çeşitli veriler sunmaktadır (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f).

2.1.3.1.5. Book Citation Index

2005'ten günümüze kitap ve kitap bölümlerini dizinleyerek bunlara yapılan atıflar başta olmak üzere çeşitli veriler sunan bir kaynaktır. 2018 yılı itibariyle toplam 80.000 kitaba ait bibliyografik bilgiyi kullanıcılarına sunmaktadır (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f).

2.1.3.1.6. Emerging Sources Citation Index (ESCI)

2015'ten günümüze daha çok bölgesel dergileri, ana atıf dizinlerine (*SCIE*, *SSCI*, *A&HCI*) girmek isteyen dergileri, gelişmekte olan alanlarda çıkan dergileri dizinleyen ve bu süreçte onlara dair bibliyografik verileri sunan bir veri tabanıdır. Söz konusu dizinde 7.340 dergi bulunmakta ve 1,4 milyon kayıt içermektedir. (Clarivate Analytics, 2018e; 2018f).

2.1.3.2. Scopus

Elsevier tarafından 2004 yılında dergi, patent, kitap, konferans bildirisi gibi kaynakları dizinlemek ve söz konusu kaynaklar hakkında veriler sağlayarak

araştırmacılara yardımcı olmak amacıyla oluşturulmuş bir veri tabanıdır. *Scopus* kapsamında 70 milyon dokümana ilişkin 1,4 milyar referans yer almaktadır (Scopus, 2018).

2.1.3.3. Google Scholar

Google tarafından 2004 yılında akademik literatüre erişim için Google'da dizinlenen farklı disiplinleri ve yayın çeşitlerini barındıran akademik arama motoru olarak hizmete sunulmuştur (Google Scholar, 2018).

2.1.4. Atıf Analizi

Atıf analizi, bilimsel dergilerin yanı sıra araştırmacıları ve bu araştırmacıların çalışmalarını incelemek için de kullanılmaktadır. Atıf analizi, bilimsel yayınlar, teknik notlar, incelemeler gibi yayınlarda yer alan atıflar aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Atıf bağlantıları dergiler arasındaki ilişkilerin nicel bir görüntüsünü sunmaktadır (Garfield, 1979, s. 148). Atıf analizleri dergiler açısından rekabetteki pozisyonlarını belirlemek, bilgi uzmanları için literatürü yapılandırmak, kütüphane dergi koleksiyonlarının yönetimi ve araştırmacılara aradıkları yararlı dergileri bulma amacıyla kullanılmaktadır. Atıf analizleriyle disiplinler arasındaki etkileşim görselleştirilebilmektedir.

Smith (1981), atıf analizlerinin yayın olarak hangi kaynakların alınıp alınmayacağı, hangilerinin iptal edileceği gibi amaçlarla kullanılabileceğini belirtmektedir. Atıf analizlerinin asıl amacı ise yapılan yayınların etkisini ölçmektir (Garfield, 1979, s. 148; Gupta ve Rattan, 2013, s. 1).

Atıf analizleri sayesinde aralarında atıf bağlantısı olan iki belge arasındaki ilişki ortaya çıkarılabilmektedir. Atıf analizi, yayınlarda bulunan atıfları inceleyen bir bibliyometrik bir tekniktir (Canata, Çapkın, Doğan, Sünger ve Oynak, 2017, s. 32). Al ve Tonta (2004, s. 21), atıf analizlerinin araştırmacı verimliliğini ölçme ve sık kullanılan kaynakları belirlemede yararlanılabilecek bir araç olduğunu belirtmiştir.

Atıf dizinlerinin literatür takibini kolaylaştırdığı ve atıf analizleriyle literatüre olan katkıların ölçümlenebildiği bilinmektedir (Akbulut, 2016, s. 1). Atıf dizinleri içerdiği veriler nedeniyle editörler, araştırmacılar ve karar vericiler tarafından çıkış amacından farklı olarak ödüllendirme, görevde yükselme, işe alım gibi farklı amaçlarla yaygın olarak kullanılmaktadır. Atıf analizleri disiplinlere ait veya kütüphanelerin kullanacağı çekirdek literatürün oluşmasına da katkıda bulunmaktadır. Ayrıca söz konusu kaynaklar araştırmacıların kaynak kullanımı ve alandaki araştırma potansiyelinin ortaya çıkmasına da yardımcı olabilmektedir (Ezema ve Asogwa, 2014, s. 67-68; Garfield, 1983, s. 148; Gooden, 2001). Öte yandan atıf analizlerinin çekirdek kütüphane koleksiyonlarını belirleme amacıyla kütüphane koleksiyonları üzerinde bir etkisi olduğu ve buna dayanarak derme geliştirme politikalarına katkıda bulunduğu da bilinmektedir (Al ve Tonta, 2004, s. 21).

Atıf dizinleri dergilerin etkilerini de ortaya çıkarmaktadır. Bu bağlamda atıf dizinlerinin dergilerin ne derece etkili olduğunu ortaya koyarak yaptığı değerlendirmeler dizin kapsamını genişletme ve mevcut dergilerin durumunu göstermek için kullanılabilir (Moed, 2005, s. 1990). Atıf analizleri sayesinde dergiler arasındaki bilimsel iletişim ağ haritasının ortaya çıkarılmasının bilime bir şekilde katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir (Garfield, 1972, s. 527-528). Bununla birlikte, atıf analizleri dergilere iç değerlendirme açısından farklı bakış açısı sağlamaktadır. Bu sayede dergiler kendi iç analizlerini yapıp kaliteyi korumak ve artırmak için harekete geçip geçmeyeceklerini sayısal verilere bakarak değerlendirebilirler. Atıf analizleri kapsamında farklı ölçeklerden yararlanılmaktadır. Bunlardan bazılarının ilişkin tanımlayıcı bilgi aşağıda verilmektedir:

- Etki Faktörü: Çok genel ifadeyle bir dergideki yayınlara belli bir süre içerisinde yapılan atıfların yayın sayısına bölünmesi ile elde edilen değerdir.
- Kendine Atıf Oranı: Dergiye yapılan atıflar içerisinde atıfların ne kadarının aynı dergiden geldiğini gösteren orandır.

- Anındalık İndeksi: Etki faktörüne göre çok daha kısa süre içerisinde (bir yıl) dergiye ne kadar atıf yapıldığını gösterir (Garfield, 1983, s. 149-150).

2.1.5. Atıf Dizini Performans Değerlendirme Araçları

Atıf dizinleri zaman içinde daha fazla bibliyometrik veri sunar hale gelmiştir. Atıf dizinleri aracılığıyla dergiler ve yazarlar arasındaki ilişkiler ortaya konurken, bilimsel iletişim ağının daha belirgin şekilde tanımlanmasına yönelik olarak dergi etki faktörü, yayın sıklığı, kendine atıf, kategori sıralamaları gibi veriler de kolaylıkla sağlanmaya başlanmıştır. WoS platformunda yer alan dergilerin değerlendirmesi JCR aracılığıyla yapılmaktadır.

2.1.5.1. Journal Citation Reports

En yaygın yararlanılan atıf dizinlerinin başında gelen WoS altyapısını kullanarak platformda dizinlenen dergilerin değerlendirmelerini sunan JCR 1975 yılında resmi olarak ortaya çıkmıştır. JCR, dergilerde yer alan yayınların atıf ilişkilerinin analizlerini yaparak dergileri etki faktörüne göre sıralamaktadır (Garfield, 1973a, s. 473). Bu sayede araştırmacılara bilimsel üretkenliği ölçümleyebilen bir araç sunulmuştur. Etki faktörü, bir dergideki makalelerin belirli bir sürede ortalama olarak ne kadar alıntılındığının ölçüsüdür (Borgman ve Furner, 2002, s. 9; Clarivate Analytics, 2018g). JCR zaman içinde ortaya çıkan yeni bibliyometrik ölçümlerle birlikte daha kapsamlı bir şekilde dergi atıf raporlarını verir hale gelmiştir. Gelişen çerçevede JCR, dergilerin etki faktörü, kategori sıralaması, alınan toplam atıf, kendine atıf hariç etki faktörü, anındalık indeksi, 5 yıllık etki faktörü gibi dergi performans analizleri/verilerini daha detaylı ve görselleştirilmiş bir şekilde sunmaktadır.

InCites platformunun da bir parçası olan JCR kaynak gösterme verilerine dayanan ölçülebilir istatistiksel veriler ile birçok ülkedeki dergileri değerlendirmek için çeşitli araçlar sunmaktadır. Makalelerin alıntı yapılan referanslarını derlemek suretiyle JCR araştırma etkinliğini, dergi ve kategori düzeyindeki etkisini ölçmeye

yardımcı olmakta, alıntı yapılan ve atıfta bulunulan dergiler arasındaki ilişkiyi göstermektedir (Clarivate Analytics, 2018h; Garfield, 1973a, s. 473).

2.1.5.1.1. Dergi Etki Faktörü

Etki faktörü başlangıçta *SCⁱ*'ye eklenecek yeni dergileri belirlemek amacıyla hazırlanmıştır (Garfield ve Sher, 1963, s. 201; Mingers ve Yang, 2015, s. 5). Etki faktörü, bir derginin bir yıl boyunca aldığı atıf sayısının o derginin önceki iki yılda yayımladığı makale sayısına oranı olarak tanımlanmakta ve o dergide yayımlanan makalelerin genel kalitesini gösteren bir ölçüt olarak kullanılmaktadır (Borgman ve Furner, 2002, s. 9; Clarivate Analytics, 2018g; Garfield, 1973b, s. 537; Rousseau ve Leydesdorff, 2011, s. 2;). Dergi etki faktörünün hesaplanması için sadece atıf yapılabilir yayınlar kullanılmaktadır. Atıf yapılabilir yayınlar araştırma makalesi, inceleme makalesi ve notlardan oluşmaktadır. Bunların haricinde dizinde bulunan ve birçok derginin içeriğini oluşturan mektup, editoryal, düzeltmeler ve toplantı özetleri etki faktörü değerlendirmesine etki etmemektedir (Clarivate Analytics, 2018g; Moed, 2005, s. 1993). Garfield dergi etki faktörünün tek başına değil, atıf yarı ömrü (cited half-life) değeri ile birlikte kullanılmasını önermiştir. Atıf yarı-ömrü atıf yapılan makalelerin yaşlarının ortancasıdır (Mingers ve Yang, 2015, s. 5). Diğer taraftan bir yayına yapılan atıfların o yayının çok nitelikli olduğunu her zaman göstermediği, bu yüzden etki faktörünün doğru algılanması ve ona göre kullanılması gerektiği literatürde vurgulanmaktadır (Al, 2008, s. 24).

2.1.5.1.2. Anındalık İndeksi

Dergilerin değerlendirmesinde etki faktörüne ek olarak anındalık indeksi de kullanılmaktadır. Etki faktörü ile anındalık indeksi arasında bir ilişki olduğu ve bu iki değer birlikte kullanılması gerektiği ifade edilmektedir (Tomer, 1986, s. 252). Bu iki değer birbirini tamamlamakta ve dergilere yönelik performans değerlendirmesinin daha isabetli yapılmasını sağlamaktadır.

Anındalık indeksi bir yılda yapılan yayınlara o yıl içinde yapılan atıf sayısının yayın sayısına bölünmesi ile elde edilen bir değerdir. Anındalık indeksi yayınları anında değerlendirmeye fırsat tanıyan kalite indeksi olarak nitelendirilmektedir (Al, 2008, s. 24; Garfield, 1976, s. 11; Mingers ve Yang, 2015, s. 5; Minnick, 2017). Anındalık indeksi bir yılda yapılan yayın sayısına bakılarak hesaplandığı için yayın sayısı yüksek olan dergilerde daha yüksek bir değer görülebilmektedir. Bu durum alandan alana da değişkenlik gösterebilmektedir. Güncel ve hızlı eskiyen bilgi üretimine sahip bilim alanıyla belli bir süreç sonunda bilgi elde edilen başka bir bilim alanında bulunan dergilerin yayın sıklığı ve atıf alma potansiyeli doğal olarak farklıdır. Yaşam bilimleri ile sağlık bilimlerinin aynı derece üretim yapması beklenmediği gibi, alanlar arasında atıf yönelimleri açısından farklılık olacağı ve bunun anındalık indeksi gibi göstergelere yansıtacağı unutulmamalıdır.

Hem etki faktörünün hem de anındalık indeksinin kullanımında dikkatli olmak gerekmektedir. Eğer söz konusu değerlerden koleksiyon geliştirme konusunda yararlanılacaksa her alanın kendi içerisinde değerlendirilmesi gerekecektir. Ortaya çıkan değerlendirmelerin nitel yorumlarla desteklenmesi önemlidir. Mutlak surette nicel verilerin yanında alanında uzman kişilerin görüşlerine de yer verilmelidir. Etki faktörü ve anındalık indeksinin dergileri değerlendirmede ve koleksiyon geliştirmede kullanımına ihtiyatlı yaklaşan çalışmalar da (Al ve Tonta, 2004, s. 21-23) bulunmakta ve söz konusu değerlerin dikkatli şekilde kullanılması gerektiğinin altı çizilmektedir.

2.1.6. WoS ve JCR'de Yer Alma Koşulları

WoS platformunda dergilerin yer alabilmesi için gerçekleştirmeleri gereken belirli koşullar vardır. Bu koşulların ihlali sonucunda dergiler dizinden atılmaktadır (Clarivate Analytics, 2018c; 2018d). Atıf dizini tarafından belirtilen dizinlenme koşulları aşağıdaki gibidir (Clarivate Analytics, 2018c; 2018d; Garfield, 1990, s. 185-192; McVeigh, 2003; Reiss, 2013; Testa, 2006, s. 136; 2009, s. 60-65; 2016a):

2.1.6.1. Temel yayıncılık standartları

2.1.6.1.1. Zamanında yayımlanma

Yayıncılığın temel kurallarından biri ürünü zamanında yayınlamadır. *WoS*'ta dizinlenmek isteyen bir dergi değerlendirme sürecinde belirttiği yayımlanma zamanı ve sıklığına uymakla yükümlüdür. Zamanında yayınlanma bir kalite ve saygınlık göstergesi olarak kabul edilmektedir. Yayın sürecinin doğru yönetildiğini göstermekle birlikte söz konusu dergi için sağlıklı bir yayın sürecinin işletildiğini de belirtir. Zamanında yayın yapılması konuların güncelliğini yitirmeden çalışmaların okuyucu ile buluşmasını sağlamaktadır.

WoS kapsamında dergilerin yayınlarını makale bazlı çevrimiçi olarak yayınlamaları ile toplu bir şekilde sayı olarak yayınlamalarına göre farklı yaklaşımlar izlenmektedir. Bu tip durumlarda editörler dokuz aylık süre boyunca sürekli bir makale artışı aramaktadır. Her bir dergi için yeterli makale sayısı ilgili *WoS* kategorisinin normlarına göre belirlenmektedir.

2.1.6.1.2. Hakem / akran değerlendirmesi

Hakem değerlendirmesi bilimsel dergi standartlarının bir göstergesidir. Yayınların genel niteliği ve bütünlüğü, bibliyografik unsurların tamlığı, atıf yapılan referansların bütünlüğü hakem ve editörlerin katkısı ile şekillenmektedir.

2.1.6.1.3. Teşekkür bölümü

Bu bölümün olması tavsiye edilmektedir. Yalnız dergiler için büyük bir bağlam oluşturmaya yardımcı olmanın yanı sıra sunulan araştırmanın önemini bir kanıtı olarak da işlevi vardır.

2.1.6.1.4. Literatürü takip etmeli, güncel konulara yer vermeli

WoS tarafından dizinlenmek isteyen dergilerin içeriklerinin güncel konulara yer vermesi beklenmektedir. Üzerine çok fazla yazılmış ve bilimsel bir katkı sağlaması düşük görülen yayınların dizinde yer almasına sıcak bakılmamaktadır.

2.1.6.1.5. Bibliyografik bilgiler ve adres bilgileri olmalı

Dizin değerlendirmesine girmek isteyen dergilerin bibliyografik ve adres bilgilerinin eksiksiz olması beklenmektedir.

2.1.6.1.6. Yayın formatı

Basılı veya elektronik formatta yayınlanan dergiler (XML, PDF) değerlendirmeye uygundur. WoS'ta dizinlenmeye kabul edilen tüm dergileri dizinleme sistemleriyle uyumlu olmasını sağlamak için elektronik format içerikleri kapsamında teknik bir değerlendirme yapılır.

2.1.6.1.7. Kaynakça Latin alfabesiyle olmalı

Dizinde bulunmak isteyen dergilerin kaynakçalarının Latin alfabesiyle düzenlenmesi gerekmektedir.

2.1.6.1.8. İngilizce tam metin

İngilizce evrensel bilim dilidir. Bu nedenden dolayı dergilerin tam metinlerinin veya en azından bibliyografik bilgilerinin ve özetlerinin İngilizce olması gerekmektedir. WoS'ta bulunan birçok derginin tam metni veya en az bibliyografik bilgileri İngilizce'dir. Uluslararası araştırma toplulukları veya çevreleri için önemli dergilerin tam metinlerinin İngilizce olması önemli görülmektedir. Sanat ve Beşeri Bilimler ve Sosyal Bilimlerde istisnai durumlar söz konusu olabilmektedir.

Şüphesiz uluslararası yayın yapmak isteyen ve daha fazla kişi tarafından erişilmeyi amaçlayan araştırmacılar için İngilizce oldukça önemlidir.

2.1.6.1.9. Etik yayıncılık uygulamaları

Etik yayıncılık WoS platformunda dizinlenebilmek için olmazsa olmaz bir standarttır. Dizinde yer alan bir dergide etik olmayan bir durum tespit edilmesi halinde ilgili dergi dizinden hemen çıkarılmaktadır. WoS platformuna kabul edilme sürecinde yağmacı yayıncılık (*predatory publishing*) uygulamaları veya etik olmayan bir editör yönlendirmesi (kendine atıf, zoraki atıf, yığın atıf talebi vb.) gibi durumların kanıtlanması durumunda derginin başvurusu hemen reddedilir.

2.1.6.1.10. Uluslararası yazım kuralları

Dergilerin referanslarının takibinin yapılabildiği uluslararası editoryal sözleşmeleri uygulayıp uygulamadığı da önemlidir. Bu uluslararası yazım kurallarını içeren sözleşmeler bilgilendirici dergi başlıkları, tanımlayıcı makale başlıkları, yazar özetleri, referanslara dair eksiksiz bibliyografik bilgileri ve yazarlara dair tam adres bilgilerini içermektedir. Böylelikle doğru bir şekilde dizinleme işlemleri ve atıf analizleri yapılabilmektedir.

2.1.6.2. Editoryal içerik

Bilimsel literatürdeki çekirdek dergiler diğer tüm disiplinlerin de temelini oluşturmaktadır. Fakat yeni çalışmalar ve gelişmelerden kaynaklı olarak ortaya yeni alanlar ve dergiler çıkmaktadır. Bu nedenden dolayı çekirdek dergiler canlı bir yapıya sahiptir ve zamanla değişmektedir. WoS'un dergi editörleri değerlendirme sürecinde olan dergilerin dizin içeriğini zenginleştirip zenginleştirmediyi veya mevcut durumda ilgili konuyu yeterince kapsayıp kapsamadığını analiz edip belirlemektedir.

WoS editörleri literatürdeki yeni ortaya çıkan konu ve aktif alanları tespit etmek için çalışmalar gerçekleştirmektedir. Bu süreçte yeni çıkan dergilerin atıf analizleri yapılmakta ve dergilere ilişkin gözlemler bu atıf analizlerinden elde edilen bulgularla birlikte değerlendirilmektedir.

2.1.6.3. Uluslararası odaklanma

2.1.6.3.1. Uluslararası çeşitlilik

WoS editörleri dizinde yer almak isteyen dergilerin yazarları, editörleri, hakemleri ve yayın kurulu üyelerinde derginin hedef kitesine uygun olacak şekilde bir uluslararası çeşitlilik aramaktadır. Dergi içeriği uluslararası bir kitleyi hedefliyorsa uluslararası düzeyde yazar, hakem, editör ve yayın kurullarının olması beklenmektedir.

2.1.6.3.2. Bölgesel dergiler

WoS ayrıca bölgesel dergilerle de ilgilenmektedir. Her yıl belli sayıda bölgesel dergi WoS kapsamına alınmaktadır. Bölgesel dergiler, genellikle uluslararası geniş kapsamlı çeşitliliğe daha az önem verirken, uluslararası bir kitle yerine yerel bir kitleyi hedeflemektedir. Atıf analizleri bölgesel dergilerin değerlendirilmesinde farklı bir rol oynamaktadır. Bunun dışında bölgesel dergiler için seçim ölçütleri uluslararası dergilerle aynıdır. Bölgesel dergilerin değerlendirilmesinde dergilerin içeriğinin özgünlüğü daha çok önemsenmektedir. Bölgesel dergiler de ana dizinlerdeki beklenen kapsam zenginleştirmesi, zamanında yayımlanma gibi koşullara tâbidir. Bununla birlikte her bölgesel derginin bibliyografik bilgileri İngilizce olmak zorundadır. Bunları sağladığı takdirde ilgili dergi değerlendirme kapsamına girebilmektedir.

2.1.6.3.3. Kurumsal çeşitlilik

WoS dizinine girmek isteyen dergilerin editör, hakem ve yayın kurullarındaki kişilerin tek bir kurumdan değil, farklı kurumlardan olması beklenmektedir. Böylelikle fikir, bilgi ve birikimlerde farklı bakış açıları elde edilip, etik olmayan durumların önüne geçilmesi hedeflenmektedir.

2.1.6.4. Atıf analizi

WoS platformunda dizinlenen her yayınının içerdiği bütün atıflar ilgili yayın dizinde olsa da olmasa da analiz edilip incelenmektedir. Dergi seçme sürecinde WoS editörleri bu ölçekte bir atıf verisine sahip olmaları nedeniyle değerlendirilmekte olan dergilerin atıf etkilerini kolaylıkla ölçebilmektedirler.

Atıf analizi WoS editörleri tarafından derginin ilgili konu çevresindeki etkisini ve önemini belirlemek için kullanılmaktadır. Dergilerin toplam atıf sayıları derginin literatüre entegrasyonunu belirlemek için analiz edilmektedir. Derginin konu ile ilgili literatürdeki etkisini belirlemek için de etki faktörü kullanılmaktadır.

Atıf verileri ve metrikler, değerlendirilen dergilerin içeriği ile birlikte ele alınarak yorumlanmaktadır. Dergilerin etkisini ölçmek için kullanılan atıf verileri aynı konu kategorisindeki dergilerle karşılaştırıldığı zaman anlamlı olmaktadır.

Atıf analizleri bağlamında daha önce reddedilen dergiler ilerleyen zaman diliminde tekrar değerlendirilebilmektedir. Bu gibi dergilerin yayın dilini değiştirmesi (örneğin, makalelerin İngilizce yayımlanmaya başlanması), yayıncı ya da yayın kurulu üyelerinin değişmesi vb. gibi nedenler yeniden değerlendirmede dergilerin elini güçlendirebilmektedir.

Dergilerin kendine atıf oranları da dikkatli şekilde değerlendirilmektedir. Kendine atıf oranı, bir derginin kendine atıflarını, kendisi de dâhil olmak üzere tüm dergiler tarafından aldığı atıflarla birlikte değerlendirerek hesaplanmaktadır. Bir araştırmacı için yayınlamış olduğu dergiden bağımsız olarak daha önce yapmış

olduğu ilgili bir yayınına atıf yapması çok doğal bir durumdur. Ancak kimi dergilerin kendine atıf oranının oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum derginin konu bağlamında literatürdeki asıl rolünü farklı gösterebilmektedir (Clarivate Analytics, 2018c; 2018d; Garfield, 1990, s. 185-192; McVeigh, 2003; Reiss, 2013; Testa, 2006, s. 136; 2009, s. 60-65; 2016a).

2.1.7. WoS ve JCR'den ıkarılma

Dergilerin WoS'tan çıkarılması temelde dizinde yer alma koşullarını artık sağlayamadığı takdirde gerçekleşmektedir. JCR de etki faktörü değerlendirmelerini yapmak için WoS'ta dizinlenen dergilerden belirli uyum beklemektedir. Aynı şekilde bu şartlara uymayan dergilerin etki faktörü değerleri hesaplanmamaktadır. JCR'de atıf bazlı manipülasyon yapılması daha olasıdır. Bu maniplasyonlar sonraki sene hazırlanan yıllık raporda ortaya çıkmakta ve gerekli görüldüğü takdirde ilgili dergiler doğrudan WoS platformundan çıkarılmaktadır. JCR değerlendirmeleri sonucunda dergiler iki temel koşulla değerlendirme listesinden çıkarılabilmektedir. Bu iki koşul kendine atıf ve yığın atıftır. Dergiler JCR kapsamında konu kategori sıralamalarına da girmektedirler. Elde edilen etki faktörü ile kategori sıralamalarında çeyrek değerleri (Q1-Q2-Q3-Q4) ve sıralamaları söz konusu kaynaklardan dergilerin çıkarılmasından sonra değerleşmektedir.

Atıf analizleri aracılığıyla dergiler, yayınlar ve yazarlar arasındaki atıf ağı ve ilişkisi ortaya çıkarılmaktadır. Bununla birlikte kimi dergiler arasında yığın atıf hileleri bulunmaktadır. Yığın atıf, donör dergi ile alıcı dergi arasında gerçekleştirilen toplu atıf verilmesi eylemidir. Bu eylem tek taraflı olabildiği gibi karşılıklı da olabilmektedir (Clarivate Analytics, 2018i). Yığın atıf manipülasyonları sadece iki dergi için değer birden çok derginin birbiri arasında gerçekleştirmesiyle de olabilmektedir. Kendine atıf ise dergi tarafından sunulan yayınların aynı dergideki yayınlara yapmış olduğu atıf verme eylemidir (Clarivate Analytics, 2018i; 2018j). Etki faktörünü bir şekilde yükseltmeyi hedefleyen kimi dergiler bazen yığın bazen kendine atıf yoluyla etki faktörlerini manipüle etme yolunu seçebilmektedir. Ancak

bu tercih sonucunda hem dizinlenme hem de etki faktörü kapsamında değerlendirilme fırsatlarını ortadan kaldırma tehlikesi ile karşı karşıya kalabilmektedirler.

Dizinde yer alma koşulları dizinin kalitesi ve standart bir seviyede kalması açısından büyük önem taşımaktadır. Dizin içinde yapılabilecek herhangi bir manipülasyon sonucunda dergiler ebediyen dizinden uzaklaştırılmaktadır. Atıf analizleriyle birlikte dizinde yapılan en ufak bir manipülasyon ortaya kolaylıkla çıkarılabilmektedir. Yapılan analizlerde görülen anomaliler neticesinde ilgili dergilerin dizin kapsamından çıkarılması konusunda girişimler başlatılabilmektedir. Bu detaylı incelemelerle dergilerin atıf alıp verme durumları, ilgili editör, hakem ve yazar kadrosu ve buna bağlı anormaliteyi gösteren diğer dergilerle olan ilişkileri gözden geçirilip incelenmektedir. İnceleme sonucunda kendine atıf düzeyleri, editör - hakem ve yazarların ilgili ilişki ağı görüntüleri saptanabilmektedir. Bu sayede dergilerde yapılan manipülasyonlar çözümlenmektedir.

2014 *JCR* raporu dergilerin %85'inin %15 veya daha az kendine atıf yaptığı bilgisini sunarken, kendine atfın birçok dergi için önemli olduğunu ortaya çıkarmıştır (Clarivate Analytics, 2018b). Bununla birlikte aşırı kendine atıf oranının etki faktörünü ve sıralamaları ne düzeyde etkilediğini ölçmek için *WoS* editöryal ekibinin daha detaylı incelemeler yapması gerekmektedir. Eğer kendine atıfların etki faktörü üzerinde belirgin bir sapma yarattığı fark edilirse dergiler en az bir yıl boyunca etki faktörü değeri hesaplamasından uzaklaştırılmakta ve *WoS* kapsamından çıkarılmaktadır (Clarivate Analytics, 2018a; 2018h; 2018k).

WoS editörleri dergileri farklı zamanlarda atıf örüntülerine göre değerlendirmektedir. Bu değerlendirmelerdeki atıf analiz sonucuna göre dergiler *JCR*'den çıkarılabilmektedir. Dergilerin yapmış oldukları yığın atıf ve kendine atıf sayılarına göre öncelikle etki faktörü hesaplanma listesinden çıkarılıp sonraki sene aynı şekilde dergilerin incelenmesine devam edilebilmektedir. Bu süreçte dergilerin iki yılı karşılaştırılıp durumları analiz edilmektedir. Durumlarında

düzelme görüldüğü takdirde ilgili dergi tekrar etki faktörü değeri almak amacıyla işlem görmektedir.

JCR'den çıkarılan dergilerin durumlarında herhangi bir düzelme gözlenmediği durumlarda *WoS* platformundan da çıkarıldığı bilinmektedir. Kimi dergiler yaptıkları bilimsel sahtekârlığın düzeyi dikkate alınarak doğrudan *WoS*'tan uzaklaştırılmıştır. *JCR*'den çıkarılan dergiler çıkarıldıkları tarih itibariyle *JCR* kapsamında tekrar etki faktörü değerlerinin hesaplanması için sonraki bir sene içinde belirtilen dizinleme kurallarına uygun duruma gelmelidirler. Bu süreçte kurallara uygunluk göstermeyen dergilerin etki faktörü değerleri hesaplanmayıp tüm sürece sıfırdan başlamaları gerekmektedir.

WoS platformunda dizinlenen dergiler dizinleme standartlarını koruyup korumadığı dikkate alınarak her yıl incelenmektedir. İstenilen koşullarda esneklik gösteren ya da değişikliğe giden dergiler dizinden çıkarılmaktadır. Yukarıda belirtilen temel yayıncılık standartları, editoryal içerik, uluslararası odaklanma ve atıf analizi temel dört dizin koşuludur. Bu dört koşuldan herhangi birinde yapılacak bir uyumsuzluk derginin kalan koşullara uyum sağlaması önemsenmeksizin negatif bir davranış olarak kabul edilmektedir. Bununla birlikte her bir dizinleme koşulu kendi içinde değerlendirilmektedir.

2.1.8. Atıf Dizinlerinin Farklı Amaçlarla Kullanımı: Teşvik, Görevde Yükselme, İşe Alım ve Değerlendirme Aracı Olarak Kullanılması

Atıf dizinlerinin ve bu dizinler aracılığıyla elde edilen bibliyometrik değerlerin ortaya çıkışı amacından uzaklaşarak başka bağlamlarda kullanıldığı bilinen bir durumdur. Yayın yapma olgusu bilimin daha ileriye gitmesinde ve kişilerin kariyerinin gelişmesinde hayati bir öneme sahiptir. Gelmiş olduğumuz bilim/bilgi çağında araştırmacılardan beklenen yayın sayısı da doğal olarak artmıştır. Atıf dizinleri ve sunmuş oldukları performans araçları hem kurumlar, hem dergiler hem de araştırmacılar için performanslarının nicel sonucunu görebilecekleri yapılar haline gelmiştir. Akademik kurumlar yayınlar ve ilişkili bibliyometrik verileri

kurumsal ve bireysel bazda rekabet ölçümünde kullanmaya başlamış ve araştırmacılar üzerinde yayın baskısı oluşturmuşlardır. Yayın ve analiz değerlerinin yükselmesinin bu derece önemsenmesi ister istemez araştırmacıların etik olmayan yollara başvurmalarına neden olmaktadır (Rawat ve Meena, 2014, s. 87-88).

Literatürde çeşitli ülkelere ilişkin olarak etki faktörü değerini yükseltmek ve atıf dizinlerinde bilimsel yayın üretimini artırmak için belirli politikaların hayata geçirildiğini belirten çalışmalar bulunmaktadır (Casadevall ve Fang, 2014, s. 1-2). Bu ülkelere örnek olarak Çin, Brezilya, Türkiye, Güney Kore verilebilir. Hatta Brezilya'da yayınların etki faktörüne dayalı olarak öğretim elemanları ve öğrenciler için uygulanan bir ölçek geliştirilmiştir (Ferreira, Antoneli ve Briones, 2013, s. 1-2). Farklı ülkelerde yayın üretimini teşvik edici uygulamaların sayısı her geçen gün artmaktadır. Bilim ve/veya bilgi politikalarının daha sağlıklı ve detaylı şekilde ele alınıp olumsuz etkilerin en aza indirilmesi bir gerekliliktir.

Ülkemizde bilim ve bilgi politikası kapsamında yayın performansına dayalı bir ulusal teşvik programı (*Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik Programı*) bulunmaktadır. Bu program bağlamında araştırmacıların WoS atıf dizininde yer alan dergilerde yayın yapması teşvik edilmektedir. Yıllar içinde uluslararası bilimsel yayın üretiminde artış görülmüştür. Türkiye'nin yayın sayısı artmış ancak alınan atıflarda aynı oranda bir artış gözlenmemiştir. Çeşitli çalışmalarda kurumsal yayın performansları, atıf performans analizleri, ilgili dergilerin etki faktörleri, kategori sıralamaları, uluslararası işbirliği kapsamında yapılan yayınlar değerlendirilmektedir. Ancak niceliksel artışın nitelik ile birlikte yorumlanması gerektiği açıktır (Al, 2008, s. 60).

Ülkemizde ulusal bilim politikalarının yanı sıra atıf dizinleri ve yayın sayılarına bağlı performans değerlendirmeleri kurumlar ve karar vericiler tarafından da uygulanmaktadır. Ulusal ve kurumsal politikalar bağlamında yapılan performans değerlendirmeleri akademik yükselmelerde etkin olarak kullanılmaktadır. Bu durum özel akademik kurumlardaki işe alım sürecinde de etkisini göstermektedir. Ulusal bilimsel yayın teşviği akademisyenlerin atıf dizinlerinde yapılan yayın

sayısını ivmelendirmektedir. Yayın sayısının artmasına paralel olarak etki faktörü yüksek dergilerde yayın yapma oranı da düşmektedir. Bununla birlikte, günümüzde yüksek etki faktörlü dergiler yayın seçim standartlarını ve red oranlarını artırmaya başlamıştır (Şekercioğlu, 2013, s. R701).

Üretilen bilimsel yayın sayısının verimlilik açısından ölçüm kriteri olarak tek başına yeterli olmadığı, bilimsel yayın başarısının ölçülmesinde yapılan yayınların niteliğinin de değerlendirilmesi gerektiği vurgulanan konuların başında gelmektedir (Al, 2009, s. 15). Literatürde, uygulanan teşvik programının yayın üretimini artırdığına ilişkin bulgular yer almaktadır. Ancak önemli bir diğer neden Türkiye’den dergilerin dizinlerde yer almasıyla birlikte atıf dizinlerindeki Türkiye adresli bilimsel yayın sayısında önemli bir artış olmasıdır.

Bir başka çalışmada teşvik, akademik yükselme gibi amaçlarla yapılan yayın sayısının yükseldiği bulgusu elde edilmiş, ancak bu durumda da yayın sayısının artışıyla birlikte yayınların niteliğinde² düşüş olduğu bilgisi ortaya konmuştur. Söz konusu çalışmada yayın sayısındaki nicel artışla niteliğin korunarak yükseltilmesi gerektiği belirtilmiştir (Al, Al ve Bahşışoğlu, 2004, s. 242).

2.2. LİTERATÜR DEĞERLENDİRMESİ

Literatürde atıf dizinleri, atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler ve yapılan bilimsel sahtekârlıklar üzerine birçok yayına erişilmektedir. Geçmişte atıf dizinleri ve sunduğu verilerin kullanımı konusunda yayınlar yapılırken, zamanla dizinlerden çıkarılan dergiler ve çıkarılmalarına neden olan faktörler üzerine çalışıldığı gözlenmektedir. Bilgi toplumuna doğru bu verilerin kullanım şekli ve yayın algısında da farklılıklar olduğu anlaşılmaktadır.

Çalışmanın ilk bölümünde ifade edildiği gibi yapılan manipülasyonlar ve farklı amaçlarla atıf dizinlerinin kullanılması bağlamında birçok tehlike söz konusudur. Bu tehlikeler bilim dünyasını, literatürü, araştırmacıları, karar vericileri ister

² Söz konusu çalışmada nitelik olgusu atıflar ve etki faktörleri ile ilişkilendirilerek sunulmaktadır. Bu yaklaşımın başka göstergeler/bileşenlerle birlikte ele alınmasının daha sağlıklı olacağı düşünülmektedir.

istememez etkilemektedir. Bu bölümde daha detaylı olarak dizinden çıkarılan dergilerle ilgili çalışmalara ve atıf dizinlerinin farklı amaçlarla kullanımına yönelik yayınlara yer verilmektedir.

Dergi değerlendirmelerinde atıf analizlerine bağlı dergi etki faktörünün kullanılmasıyla birlikte dergi editörleri, yayın kurulları, hakemler ve araştırmacılarda yüksek etki faktörüne sahip dergilerde yayın yapma ve çalışmalarına atıf alma merakı başlamıştır. Atıf analizlerinin manipülasyona açık olmasından dolayı bir şekilde bu tip manipülasyonların fenomen haline gelmesini sağlamıştır. *JCR* yıllık raporlarında ortaya çıkan atıf anormalliklerinden sonra yaşanan durumu çözümlmek için ilgili dergi ve bağlantılı atıflarda detaylı incelemeler yapılmaktadır. Bu incelemelerin sonucunda kimi dergiler etki faktörü hesaplamasından ve dizinden çıkarılmaktadır.

Casadevall ve Fang (2014, s. 1-3), bilim dünyasının dergi etki faktörünün yanlış kullanımından dolayı etki faktörü manisinden (*impact factor mania*) muzdarip olduğunu belirtmektedir. Söz konusu araştırmacılar yapmış oldukları çalışmada literatürde etki faktörüne yönelik pek çok yayın olduğunu ancak etki faktörü çılgınlığı ile ilişkili yayınların azlığını vurgulamaktadırlar. Araştırmacılar etki faktörü manisinin temel sebebinin bilim adamlarının ve dergilerin sağlamış olduğu faydalar olduğunu ifade etmektedirler. Söz konusu çalışmada etki faktörünün bu denli önemli duruma gelme sebepleri aşağıdaki şekilde özetlenmektedir:

- İş, hibe, teşvik başvuruları rekabetinde nicel, ölçülebilir ve objektif analiz sonucu sağlama ihtiyacının olması,
- Her sene artan dergi ve yayın sayısından dolayı bilimsel yayınların değerlendirilmesinin oldukça zorlaşması ve bu nedenden dolayı kuruluşlar ve bilim insanlarının bilimsel kalitenin ölçülmesi için etki faktörüne bağlı kalması,
- Bilim dallarında uzmanlık alanlarının artması ile konu dışından kişilerin ilgili yayınları anlamada zorluk yaşamaları, etki faktörünün dergiler ve yayınlar hakkında fikir vermesi. Buna yönelik ilgili bürokratlar ve bilim insanlarının etki faktörüne göre fikir yürütmesi,

- Seçilmiş dergilere sağladığı yararlar bağlamında yüksek etki faktörü sahibi dergilerin eskiye göre daha saygıdeğer bir konuma getirilmesi ve yayın başvurularında bu durumu lehlerine kullanmaları,
- Bilim insanlarına faydaları ile ilgili olarak prestijli dergilerde yayın yapan kişiler için bunun akademik bir başarı olarak görülmeğe başlanması ve etki faktörü yüksek dergide yayın yapan kişilerin bu durumu kendi çıkarlarına uygun olarak kullanmaları,
- Ulusal ölçekte politika yapıcıların kimi ülkelerde ulusal yayın üretimini artırmak ve teşvik etmek için yüksek etki faktörüne sahip dergilerde yayın yapma ve dizinde yer alma üzerine kurulu politikalar geliştirmeleri. Bu politikalar ile araştırmacılara, dergilere, editörlere teşvik, hibe ve ödül verilmesi,
- Dernekler için prestij sağlamaya yönelik olarak etki faktörünün kullanılması ve derneğin yayınlarına olan bakış açısının dergi etki faktörü ön plana çıkarılarak güçlendirilmeye çalışılması.

Yukarıdaki sebeplerden dolayı zamanla etki faktörüne olan ilginin azalması beklenilmese de, etki faktörüne ilişkin algının ve kullanım amacının değişmesi gerekmektedir.

Atıf analizleri ve etki faktörüne verilen değerler gün geçtikçe artmasıyla birlikte kimi dergi editörleri manipülasyon fikrine daha çok yaklaşmaktadır. Bu durum *JCR* kapsamından 2007 yılından itibaren çıkarılan dergi sayısına bakarak rahatlıkla anlaşılabilir. Dergilerin kendi kendine yaptığı atıfların oranının yüksek olması dergiler için bir tehlike olmaya başlamıştır. Dergilerin kendine atıflarının etki faktörünü artırdığı reddedilemez bir gerçektir. Kendine atıfın etkisini ölçmek için yapılan çalışmalardan birisinde (Krell, 2014, s. 36) önemli sayıda derginin etki faktörlerini birkaç yılda en az dört kat artırdığı ortaya konmaktadır. Yine aynı çalışmada editörler tarafından kendine atıfları artırmak için manipülasyon yapıldığı saptanmıştır.

Dergi editörlerinin etki faktörlerini yükseltmek ve görünürlüğü artırmak için kendine atıf ve yığın atıf konularında bilimsel sahtekârlık yoluna gittikleri

bilinmektedir. Ancak bu durum bölgesel ve yayın dili İngilizce olmayan dergilerde farklılık arz etmektedir. Bölgesel kapsama sahip dergilerin kendine atıf değerlendirmeleri uluslararası kapsamda yayın yapan dergilere göre farklıdır. Atıf kartellerinin belirli dergi ve çalışmalara zoraki atıf yapılmasına dair yayın başvurusunda bulunan araştırmaya yapmış olduğu baskılar ve öneriler kadar bunu kabul eden kişilerin yapmış oldukları da etik olmayan davranış olarak nitelendirilmektedir (Krell, 2014, s. 37).

JCR yıllık raporuyla birlikte dizinden çıkarılan dergiler sonrasında yapılan çalışmalarda bazı Brezilya dergilerinin yığın atıflar sebebi ile etki faktörlerini yükselttiği ortaya çıkmıştır. Bu dergilere yönelik yapılan atıf analizleriyle bu işin başında dergi editörlerinin olduğu kanıtlanmıştır. Editörler çıkarmış oldukları dergilerde birbirleri arasında atıf alışverişi yaparak etik olmayan bir tutum sergilemişlerdir. Bu olaydan sonra ilgili dergiler Brezilya'da geçerli olan CAPES politikası³ kapsamında değerlendirmelerden uzaklaştırılmış ve bu şekilde etik olmayan yolların önü kesilmeye çalışılmıştır (Noorden, 2013, s. 510).

Yığın atıf ilk kez 2012 yılında ortaya çıkan bir konudur (Noorden, 2013, s. 511). Brezilya dergi olaylarından sonra *WoS* – *JCR* kapsamında yeni algoritmalar geliştirmeye başlanmış, yeni hazırlanacak olan yıllık raporlar için kendine atıf ve yığın atıfın ortaya çıkmasını sağlayacak önlemler hayata geçirilmiştir. McVeigh (McVeigh, t.y.) etki faktörü anormalitesinin devam ettiğini ve sonraki yıllarda yayımlanacak *JCR* raporlarında yeni dergilerin platformdan çıkarılacağını belirtmiştir (Noorden, 2013, s. 511).

Atıf kartelleri yığın atıf yakalama algoritmasının aktif olarak kullanılmasından sonra birer birer ortaya çıkarılmaktadır. Her yeni *JCR* yıllık raporunda kendine atıf ve yığın atıf mantığı içerisinde etik olmayan yollarla etki faktörlerini artıran

---

³ CAPES, Brezilya'daki Eğitim Bakanlığı bünyesinde yer alan ve Brezilya'nın yüksek öğretim kadrosunun ve lisansüstü eğitim programlarının kalitesini artırma amacı olan bir ajanstır. CAPES, lisansüstü programlarını araştırmacı ve öğrenciler tarafından üretilen yayınların yer aldığı dergilerin etki faktörleri açısından değerlendirmesini kapsayan politikalar geliştirmektedir (Capes, 2018; Institute of International Education, 2018).

dergiler dizinlerden çıkarılarak hem literatürdeki kirlenme hem de literatürün etik olmayan faaliyetlerde bulunan dergilerden uzak tutulması hedeflenmektedir. Atıf kartelleri üzerine birçok yayın çıkmasıyla ortaya konulan etik olmayan atıf ağının bunları denetleme ve bulma amaçlı algoritmaları da zaman içinde geliştirilmektedir. Böylelikle araştırmacılar atıf kartellerinin daha hızlı farkına varmakta, bu durumu ilgililere haber vermekte ve literatürün kirlenmesine engel olabilmektedir (Davis, 2012b; Enago, 2017; Noorden, 2013, s. 511; Waltman ve Rijcke, 2016).

İster zoraki atıf, ister kendine atıf, isterse de yığın atıf şeklinde etik olmayan davranışlardan sonra *JCR* yıllık raporları ile dergiler atıf dizinlerinden çıkarılmaya devam etmiştir. Bu süreçte kimi dergiler dizinlerden çıkarılmalarına itiraz etmektedir. Ancak bu itirazlara dergilere yönelik atıf analizleri ve atıf örüntüleriyle yanıt verilmektedir (Davis, 2012b; Davis, 2017b).

2002-2003 yıllarında dizin editörleri tarafından kendine atıf sebepleri üzerine bir çalışma (McVeigh, 2003) yapılmıştır. Bu çalışmada kendine atıfın doğal bir eylem olduğu ancak bunun etki faktörünü suistimal edecek şekilde kullanımına rastlandığı ortaya çıkarılmıştır. Çalışmayla birlikte dizinde uygulanmak üzere kendine atıf değerlerinin detaylı olarak araştırılmasına karar verilmiştir. Çok genel olarak günümüzde, *JCR* raporlarında dergi kendine atıf değerinin %20 ve daha az olması beklenmektedir (Davis, 2011; McVeigh, 2003).

Atıf dizinlerinden çıkarılma süreci o kadar da yeni bir serüven değildir. 2004 yılında *World Journal of Gastroenterology* dergisi %90 oranında kendine atıf yaptığı gerekçesiyle dizinden çıkarılmıştır. Derginin etki faktörünün her yıl yükselmesi ile birlikte *WoS* editörleri bir anormalite olduğunu fark edip, dergiye yapılan atıfları detaylı şekilde incelemişlerdir. İnceleme sonucunda herkesi şaşırtan dergi kendine atıf oranından dolayı derginin dizinden çıkarılmasına karar verilmiştir. Aradan geçen zaman içerisinde ilgili dergi durumunu düzeltmiş ve tekrar dizine kabul edilmiştir. *World Journal of Gastroenterology* adlı dergi 2008 yılında da 2,081 etki faktörü değerine sahip olarak *JCR*'deki yerini almıştır (Clarivate Analytics, 2018a; Davis, 2011). Benzer durum *Asian-Australasian*

Journal of Animal Sciences ve *Cereal Research Communications* dergileri için de yaşanmıştır. %78 ve %96 gibi kendine atıf oranı yakaladıktan sonra uzaklaştırılan bu dergiler kendine atıf oranlarını %20'lik değerin altına düşürdükten sonra dizinlenmeye devam etmişlerdir (Clarivate Analytics, 2018a; Davis, 2011). Literatürde yer alan bir çalışmada WoS editörlerinden olan James Testa'nın WoS'tan çıkarılan dergilerin tepkilerine yönelik, literatürü ve etki değerlerini etkilediği için yüksek kendine atıf değerlerinin incelendiğini ve bu tip uzaklaştırmalarla etik olmayan uygulamaların azalacağını beklediklerini ifade ettiğine yer vermektedir (Davis, 2011).

Bir diğer vaka ise *Cell Transplantation* adlı dergide yaşanmıştır. Hızlıca etki faktörünü yükselten derginin yığın atıf yaptığı ortaya çıkmış ve 2011 yılı JCR raporunda bu dergi ile birlikte yığın atıf olayına karışan iki dergiye ilişkin dizinden çıkarılma kararı alınmıştır. *Cell Transplantation* adlı dergi etki faktörünü yükseltmek için *Medical Science Monitor* ve *The Scientific World Journal* dergilerinden toplamda 541 atıf sağlamıştır. JCR'de etik olmayan atıflar saf dışı bırakılarak yeniden hesaplama yapıldığında derginin etki faktörünün 6,204'ten 4,082'ye düştüğü belirlenmiştir (Clarivate Analytics, 2018a). Dergiler dizinden çıkarıldıktan sonra ilgili dergi editörleri yapmış oldukları manipülasyonu kabul etmişlerdir. Editörler kendine atıf ve yığın atıf yoluyla etki faktörünü yüksek tutmanın oldukça ucuz bir yol olduğunu belirtmişlerdir (Davis, 2012a).

JCR 2014 raporuna göre 38 dergi dizinden çıkarılmıştır. Bu dergilerin 15 tanesi yığın atıftan, 23'ü ise yüksek oranda kendine atıftan dolayı dizinden uzaklaştırılmıştır. Yığın atıftan dolayı dizinden çıkarılan 15 derginin altı tanesi prestijli yayıncılar tarafından yayımlanmaktadır.⁴ JCR raporunda bu altı derginin atıf akışına bakıldığında dergiler arasında yoğun bir yığın atıf ağı olduğu

---

⁴ Bu dergiler ve yayıncıları şunlardır: *Enterprise Information Systems* ve *The Service Industries Journal* - Taylor & Francis, *Management Decision* - Emerald Group Publishing, *International Journal of Production Economics* - Elsevier, *International Entrepreneurship and Management Journal* - Springer, *Systems Research and Behavioral Science* - Wiley.

görülmüştür. Bu yığın atıflar dergi sıralamalarını ciddi şekilde etkilemektedir (Clarivate Analytics, 2018a; 2018b; Davis, 2014).

JCR 2016 raporuna göre yine dizinden çıkarılan dergiler bulunmaktadır. Çıkarılan 18 derginin 16'sı yüksek oranda kendine atıf, ikisi de yığın atıf manipülasyonudur. Yığın atıf yapan dergilerdeki ortak nokta ise aynı yayın evi olan Schattauer Publishers tarafından çıkarılıyor olmalarıdır. *Methods of Information in Medicine (MIM)* dergisinin atıflarının %39'u *Applied Clinical Informatics (ACI)* dergisi tarafından gerçekleştirilmiştir. Daha ilginç olan nokta ise verilen atıfların %86'sının son iki sene üretilen yayınlara yapılmış olmasıdır. Etki faktörü hesaplanmasında iki yıllık atıf penceresi kullanılmasından dolayı derginin etki faktörünün kasıtlı olarak manipüle edildiği açıktır (Clarivate Analytics, 2018a; 2018b; Davis, 2016).

Konumuzla ilgili olarak 2017 yılında ortaya çıkan vakalardan birisi de *Land Degradation & Development (LDD)* dergisine yönelik olarak yaşanmıştır. *LDD* dergisi editörü olayların ardından görevinden uzaklaştırılmış ve yapılan manipülasyon ile ilgili olarak Wageningen Üniversitesi'nde soruşturma başlatılmıştır. Dergi editörü olduğu bilinen kişinin aynı zamanda birden çok dergide hem editör hem hakem olarak görev aldığı ve konumunu kullanarak manipülasyon yaptığı saptanmıştır. *JCR* raporuna göre söz konusu derginin etki faktörü değerinin 2014 yılında 3 civarında olduğu, 2015 yılında ise 8'i geçtiği anlaşılmaktadır. Bu yükselmenin sebebi incelendiğinde derginin kendine atıf değerinin yıllara göre %33 ve %49 oranında olduğu ve bunun etki faktörünü doğrudan etkilediği saptanmıştır. Bu olayın ortaya çıkmasıyla birlikte *LDD*, *SOIL*, *Esurf*, *Solid Earth*, *Catena* dergileri *WoS* dizininden çıkarılmıştır. Aynı zamanda *LDD* dergisine yığın atıf ve zoraki atıf sağlayan editör görevli olduğu dergilerdeki tüm görevlerinden uzaklaştırılmıştır (Oransky, 2017; Davis, 2017b; Rasmussen, Savenije, Thybo ve Bamber, 2017, s. 1).

WoS ve *JCR* dizinlerinden çıkarılmalar Türkiye adresli dergiler için de yaşanmıştır. Literatürde en çok bilinen örnek *Energy Education Science and Technology* dergisi ile ilgili manipülasyondur. Aslında sadece bu dergideki

kendine atıf anormalliğini konu alan çalışma (Al ve Soydal, 2012) bile yapılmıştır. Diğer çalışmalar genel olarak Türkiye adresli yayınları veya dergileri incelemeye yöneliktir. Türkiye adresli dergilerin dizinlerdeki durumunu incelemek ve dizinlerden çıkarılma olayı gerçekleştiyse bunun nedenini/nedenlerini ortaya koymak diğer dergiler için de yön verici olacaktır.

Yapılan kimi çalışmalarda Türkiye adresli hangi dergilerin atıf dizinlerinden çıkarıldığı bilgisinin verilmesinin dışında dergilerin çıkarılma nedenleriyle ilgili herhangi bir açıklamaya yer verilmemektedir. Örneğin, 16. Halk Sağlığı Kongresi kapsamında yapılan bir çalışmada (Asan, 2013, s. 65-66), “*Mathematical & Computational Applications, Energy Education Science and Technology (Part A & B), Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi, Türk Pediatri Arşivi, Hacettepe Bulletin of Social Sciences and Humanities, Turkish Online Journal of Educational Technology, Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli-Araştırma Dergisi, TUBA-AR- Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology*” dergilerinin WoS dizininden çıkarıldığı belirtilmekte ancak ayrıntıya girilmemektedir.

Energy Education Science and Technology dergisinde yapılan etik dışı uygulama sonucunda çok hızlı bir şekilde derginin etki faktörünün arttığı saptanmıştır. Dergi bununla yetinmeyip dergiyi ikiye bölmüş ve bu şekilde yığın atıf manipülasyonlarıyla bulunduğu alanlardaki sıralamalarda üst sıralarda kendine yer edinmiştir. Yapılan bir araştırmanın sonucuna göre *Energy Education Science and Technology* adlı derginin kendine atıf oranı %94 olarak bulunmuştur (Al ve Soydal, 2012, s. 5; Clarivate Analytics, 2018a; 2018b). Dergi öncelikle *JCR* hesaplamasından çıkarılmış ve *WoS* dizininden uzaklaştırılmıştır. Yapılan detaylı incelemede yayınların 2011-2012 yıllarında yoğunlaştığı ve manipülasyonun bu iki yılda gerçekleştirildiği ortaya çıkmıştır. Yazarlar, atıflar ve dergi editörü ile ilgili bağlantılar birlikte değerlendirildiğinde, söz konusu manipülasyonların derginin editörü tarafından gerçekleştirildiği izlenimi edinilmektedir (Al ve Soydal, 2012, s. 9).

Yapılan bir çalışmada (Davis, 2017a), *JCR* etki faktörü hesaplamasından uzaklaştırılan dergilerin kendine atıf değerlerinin sonraki yıllar içerisinde düştüğü

saptanmıştır. Bu açıdan bakıldığında yapılan uzaklaştırmaların kendine atıflarda olumlu bir etkisinin olduğunu ifade etmek olanaklıdır. Aslında bu tarz uygulamalar bir taraftan kaliteyi korumayı hedeflerken diğer taraftan dergilerin de yaptıklarının farkına varmasını sağlamaktadır. Bu bağlamda, *JCR* dergi editörlerinin yapmış oldukları manipülasyonlara önlemler alarak olumsuz durumların önüne geçmeyi amaçlamaktadır.

Literatürde atıf dizinlerinde yer alan yayınlar ve etki faktörü gibi konuların yanı sıra atıf dizinlerine verilen önemin bilimsel üretkenlikle ilişkilendirildiği de görülmektedir (Önder, Şevkli, Altınok ve Tavukçuoğlu, 2008, s. 545-546). Ülkelerin, kurumların, karar vericilerin yayın üretimini ve içerik genişlemesini ivmelendirmek için pozitif yaptırımlar, teşvikler, uygulamalar sağladığı bilinmektedir. Performans ölçümlerinin atıf dizinlerinde yer alan bilimsel yayın üretimini artırma amaçlı kullanımı nicel artışı sağlarken nitelik için aynı şeyi söylemek olanaklı değildir.

Yapılan çalışmalarda özellikle altı çizilen nokta atıf dizinlerinde bulunan içerik ve verilere yönelik akademik performans değerlendirmelerinin yapılabileceği ancak bu işlem yapılırken oldukça dikkatli olunması gerektiğidir (Al, Al ve Bahşıoğlu, 2004, s. 230). Hiç şüphesiz atıf dizinleri verimliliği ölçmek için bir araç olarak kullanıldığında bilgi ve bilim politikası karar vericilerine önemli veriler sunmaktadır. Ancak atıf dizinleri tek başına bir değerlendirme aracı olmamalı; yardımcı bir araç olarak kullanılmalıdır.

Bilindiği üzere *WoS* ve *JCR* platformlarında yer alan dergiler her sene incelenmektedir. Bununla birlikte dizinde yer almak isteyen dergilerin incelemeleri de yapılmaktadır. *JCR* yıllık raporlarını incelediğimiz zaman çıkarılan dergi sayısında önce artan sonraki yıllarda ise azalan bir eğri olduğu görülmektedir. Dizinden çıkarmalara yönelik tepkilerle karşılaşılsa da, zamanla yapılan çıkarmaların dizindeki standardı korumak için olduğu anlaşılmaktadır.

3. BÖLÜM

YÖNTEM

3.1. GİRİŞ

Araştırmanın temelini atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler ve atıf dizinlerinden çıkarılan dergilerde yer alan Türkiye adresli yayınlar oluşturmaktadır. Ayrıca farklı ülkelere ait ilişkili veriler karşılaştırma amaçlı olarak elde edilmiştir. Bu bölümde atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler ve bu dergilere ait verileri değerlendirmek için yapılan çalışmalar özetlenmekte, verilerin temizlenmesi ve analize uygun hale getirilmesiyle ilgili bilgi verilmektedir.

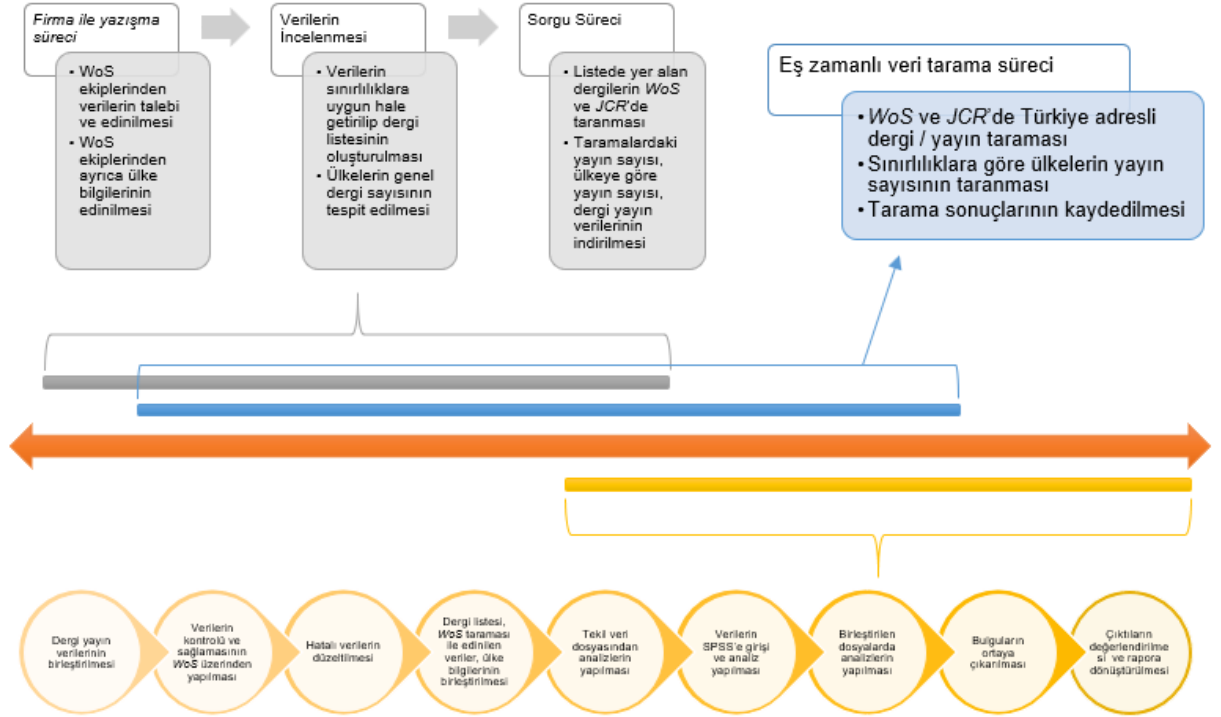
3.2. VERİLERİN TOPLANMASI, TEMİZLENMESİ VE ANALİZE UYGUN HALE GETİRİLMESİ

Çalışmanın veri setini 2005-2015 yılları arasında *WoS* platformundan çıkarılan dergiler ve bu dergilere ait veriler oluşturmaktadır. Verilerin toplanması aşamasında üç farklı kaynaktan yararlanılmıştır. Bunlar: *WoS* teknik destek ve bibliyografik ekiplerinden elde edilen veriler, *WoS* taramasından toplanan veriler ve *JCR*'den elde edilen verilerdir. Şekil 3'te araştırmanın gerçekleştirilmesi aşamasında yürütülen çalışmalar ve çalışmanın süreçleri hakkında detaylı bilgiler tek bir görselde özetlenmektedir.

Veri setlerini oluştururken öncelikle *WoS* teknik destek ve bibliyografik ekipleriyle iletişime geçilerek dizin kapsamındaki verilerin detaylı bir çıktısı talep edilmiştir. Talep edilen veriler farklı Excel dosyaları şeklinde sağlanmıştır. Bu dosyalar dizinlenen dergilerin hangi yılları kapsadığı, ISSN, yayıncı bilgisi, ülkesi, kategorisi gibi dergi verilerini içermektedir. Araştırma sürecinde bir taraftan *WoS* ekiplerinden kapsam bilgisi beklenirken eş zamanlı olarak *WoS* platformu altında yer alan *SCIE*, *SSCI* ve *A&HCI* dizinleri ile *InCites* platformunun dergi değerlendirme parçası olan *JCR* platformunda taramalar yapılmıştır. Taramalarla

birlikte öncelikle Türkiye adresli yayın bulunduran dergiler belirlenmiş, ardından WoS ekiplerinden gelen kapsam listesi ile karşılaştırma yapılmıştır. Elde edilen bu karşılaştırma listesinin analizi sonucunda dizinden çıkarılan dergileri barındıran asıl liste oluşturulmuştur.

Şekil 3. Araştırmadaki verilerle ilgili ilerleme süreci

WoS ekiplerinden gelen liste üzerinden bölgesel genişleme başlangıç yılı olan 2005 yılı ve sonraki 10 yılda dizine alınan dergiler için başlangıç filtresi uygulanmıştır. İlgili dergilerin yine 2005-2015 yılları arasında dizinden çıkarılmasına göre ayrı bir bitiş filtresinden yararlanılmıştır. Elde edilen dizinden çıkarılan dergi listesine göre 2005-2015 yıl aralığında *SCIE*, *SSCI* ve *A&HCI* dizinlerinde dergi bazlı tarama yapılarak dergilerin toplam yayın sayısı, ülkelere göre yayın sayısı bir Excel dosyasına kaydedilmiştir. Mevcut sorguyla (bkz. Şekil 4) dergilere dair tüm bibliyografik kayıt verileri de “.txt” formatında indirilmiştir. Şekil 4’te 2011 yılında WoS’tan çıkarılan “*AAOHN Journal*” adlı dergiye ait tarama örneği sunulmaktadır.

Web of Science

Search

Select a database Web of Science Core Collection [Learn More](#)

Basic Search Cited Reference Search Advanced Search + More

AAOHN JOURNAL Publication Name

AND Example: Yale Univ SAME hosp Address [Search](#)

[View Abbreviations List](#) [+ Add Another Field](#) [Reset Form](#)

TIMESPAN

All years

From 2005 to 2015

MORE SETTINGS

Web of Science Core Collection: Citation Indexes

- Science Citation Index Expanded (SCI-EXPANDED) --1945-present
- Social Sciences Citation Index (SSCI) --1956-present
- Arts & Humanities Citation Index (A&HCI) --1975-present

Şekil 4. Çalışmada kullanılan WoS sorgusu örneği

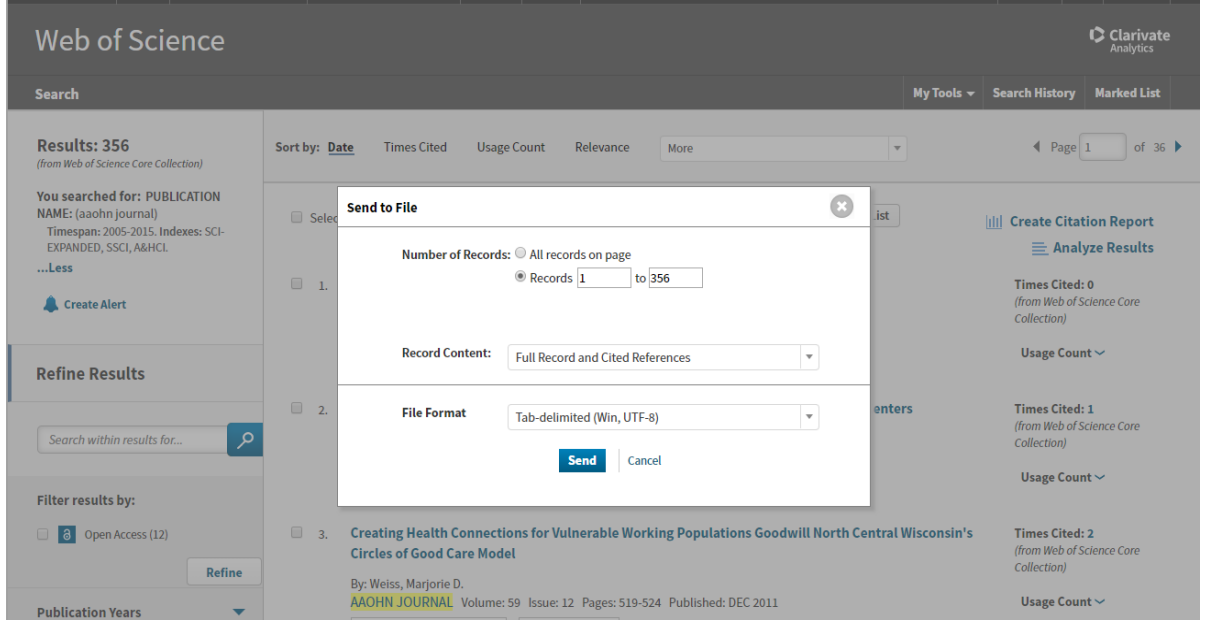
Şekil 5'te tarama sonucunda söz konusu dergiye (*AAOHN Journal*) ilişkin olarak elde edilen yayın sayısı (356) bilgisi ve yayınlar gösterilmektedir. Şekil 6'da ise derginin yayın verilerinin referans bilgileriyle birlikte kapsamlı olarak "tab delimited - .txt" formatında indirilme işlemine ait ekran görüntüsüne yer verilmektedir. Çalışmamızda söz konusu işlem her bir dergi için ayrı ayrı uygulanmıştır.

Şekil 5. AAOHN Journal adlı dergideki yayınlar

WoS teknik destek ve bibliyografik ekibinden elde edilen listeler üzerinde yapılan analiz sonucunda, 2005-2015 yılları arasında dizinlerden çıkarılan toplam dergi sayısı 424 olarak saptanmıştır. Dergilerden bir tanesi⁵ 2015 yılında tekrar dizine girmiştir. Bu nedenle söz konusu derginin sadece 2011-2013 yılı verileri değerlendirmeye dâhil edilmiştir. 17 derginin ise WoS'a göre farklı kategorilerde dizinlenmesinden dolayı tekrarlı olarak veri setinde yer aldığı belirlenmiştir. Listede birden çok kez adı geçen dergiler tekil hale getirilerek liste temizlenmiş ve sonuç olarak 406 dergi bulunmuştur. Ancak elde edilen listedeki dergiler tek tek WoS'ta taratıldığında (bkz. Şekil 4) iki derginin⁶ WoS teknik destek ve bibliyografik ekibinden elde edilen listelerde yer almasına karşın dergilerin dizinde yer aldığı saptandığı için ilgili dergiler veri setinden çıkarılmıştır. Böylelikle nihai dergi sayısı 404 dergi olmuştur.

⁵ *International Journal of Athletic Therapy & Training*

⁶ *CMLS-Cellular and Molecular Life Sciences ve Bariatric Surgical Patient Care*

Şekil 6. AAOHN Journal adlı dergideki yayın verilerinin indirilmesi

WoS'tan indirilen 404 dergiye ait veriler 671 ayrı dosyadan oluşmaktadır. Her bir dergiye yönelik olarak tek bir dosya olmamasının nedeni WoS'un her bir tarama sonucunu 500 kayıt indirmeye sınırlandırmış olmasıdır. Örnek vermek gerekirse, *Journal of Applied Mathematics* dergisi 3405 kayda sahiptir. Her seferinde 500 kayıt indirilebildiği için çalışmamız kapsamında *Journal of Applied Mathematics* dergisine ait yedi farklı dosya elde edilmiştir. Sonrasında tüm ".txt" dosyaları tek bir Excel dosyasında birleştirilmiştir. Söz konusu Excel dosyası 195.910 tekil kayıttan oluşmaktadır.

Dergilere ait veri dosyalarının birleştirilmesi sürecinde veri kaybı olmaması için birleştirme işlemi tek tek yapılmıştır. Bu süreçte satır kaymaları ve veri eksiklikleri tespit edilmiştir. İlgili Excel dosyasında 671 dosyanın ilk satırlarının tekrarlanması üzerine ilk dosyanın birinci satırı sabit tutulmuş ve diğer 670 satır silinmiştir.

Dergi verileri kontrol edilirken 16 kayıta veri bozukluğu, içerik kayması veya veri eksikliği saptanmıştır. 16 kaydın yayın başlıklarından hareketle söz konusu yayınlar tek tek taranıp WoS'tan veriler ".txt" formatında tekrar elde edilmiştir. Tekrar indirilen veriler Excel'e aktarılarak kontrolü yapılmıştır.

Saptanan bozuk kayıtların tüm sütunları tek tek incelenmiştir. İki kayıta dergi yayın verilerinin dokuzuncu sütunda, diğer iki dergi yayın verisinin ise yirmi dokuzuncu sütunda bitişik olarak bulunduğu için diğer sütunlara aktarılamadığı tespit edilmiştir. Bu üç kaydın verileri dokuzuncu ve yirmi dokuzuncu sütundan itibaren Excel'in "Text to Columns" aracı ile sütunlara aktarılmış ve kontrolü gerçekleştirilerek dergi verilerinin bulunduğu Excel dosyasına eklenmiştir.

Diğer 12 yayın kaydının indirilmiş olan verilerde olmadığı tespit edilmiştir. Bu 12 yayın WoS'ta tekrar taranmış ve yayınlara ait veriler Excel'de yer alan sırayla WoS arayüzünden bulunmuştur. Bulunan veriler elci olarak Excel dosyasına eklenmiştir.

Dizinden çıkarılan 404 dergi listesi ve WoS ekiplerinden sağlanan ülke bilgileri ayrı bir Excel dosyasında toplanmıştır. Daha sonra bu dosyayla WoS taramasına istinaden elde edilen hangi ülkeden kaç yayın olduğu verileri tek bir Excel dosyasında birleştirilmiştir.

Toplanan ve oluşturulan veri dosyaları birden fazla Excel dosyasında yer almaktadır. Bu Excel dosyaları "WoS'tan çıkarılan dergilere ait yayın verileri", firmadan edinilen "çıkarılan dergi verileri", hazırlanan "WoS dergi veri paketleri 1 ve 2" olacak şekilde dosyalanmıştır.

WoS dergi veri paketi 1 ve 2'nin içeriği aşağıdaki gibidir.

- WoS dergi veri paketi 1: Dergi adı, WoS'ta dizinlenmeye başladığı yıl, dizinden çıkarıldığı yıl, yayın sayısı, hangi ülkeden hangi dergide kaç yayın yapıldığı verileri bir Excel çalışma sayfasında; ülke adı, ülkelere göre 2005-2015 yılları arasında çıkarılan dergilerdeki yayın sayısı ve ilgili yıl aralığında dizinlenen tüm dergilerdeki toplam yayın sayısı verileri bir Excel çalışma sayfasında; ülkelere göre 2005-2015 yılları arasında dizinden çıkarılan dergi sayısı ve dizinlenen toplam dergi sayısı verisi bir Excel çalışma sayfasında; 2005-2015 yılları arasında Türkiye adresli yayın içeren ve dizinden çıkarılan dergi adı ve dergilerde bulunan yayın sayısı

verisi ayrı bir Excel çalışma sayfası şeklinde dosyalanarak analize uygun hale getirilmiştir.

- WoS dergi veri paketi 2: Dergi adı, WoS dizininden çıkarılma yılı ve Türkiye adresli yayın barındırıp barındırmadığı verisi bir Excel çalışma sayfasında; Türkiye adresli yayın barındıran dergi listesi, dizinden çıkarılma yılı, derginin hangi ülke adresli olduğu, bulundurduğu Türkiye adresli yayın sayısı, WoS'ta yer alan 2005-2015 yılları arasında toplam yayın sayısı ve Türkiye adresli yayın sayısının toplam yayın sayısına oranı verileri bir Excel çalışma dosyasında; WoS'ta dizinlenen Türkiye adresli dergi listesi, WoS'tan çıkarılma yılı, Türkiye adresli yayın sayısı ve WoS'ta yer alan yayın sayısı verisi ayrı bir Excel çalışma sayfası şeklinde dosyalanarak analize uygun hale getirilmiştir.

Ayrıca analiz için dergi adı, dizinlendiği yıl aralığı, ülkesi, dizinlendiği süredeki yayın sayısı gibi veriler de SPSS'e girilmiştir.

3.3. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Araştırmamızda herhangi bir doküman türü ayrımı yapılmamıştır. Bu nedenle çalışmada analiz birimi olarak dergilerin yanı sıra yayınlar kullanılmaktadır ve söz konusu yayınlar makale, editoryal materyal, toplantı özeti, derleme, bildiri, kitap tanıtımı, mektup gibi çok farklı türlerdedir.

Dergilere ilişkin olarak WoS'tan çıkarılma kararlarının alınması belli bir zaman gerektirdiği için çalışmanın veri seti 2015 yılı ile sınırlandırılmak zorunda kalmıştır. Veri setinin başlangıç yılının 2005 olarak alınması ise söz konusu platformun sahibi konumundaki yapının bölgesel genişleme kararı alması ile ilgilidir. Ayrıca JCR tarafından düzenlenen listelerde çıkarılan dergilere ilişkin olarak eski yıllara ait veriler kamuoyu ile paylaşılmamaktadır.

Verilerin elde edilmesi sürecinde WoS teknik destek ve bibliyografik destek ekipleriyle yakın bir çalışma içinde bulunulmuştur. Araştırmamızın temelini oluşturan birçok veri kendilerinden sağlanmıştır. Ancak eski yıllara ait verilerin

kamuoyu ile paylaşılmaması gibi kimi dergilerin *WoS* platformundan neden çıkarıldığı bilgisine de birinci elde ulaşmak mümkün olmamıştır. Bu konularda çeşitli blog yazıları, araştırma makaleleri ve çeşitli sitelerde konuyla ilgili çıkan yazılardan yararlanılmak zorunda kalınmıştır.

4. BÖLÜM

BULGULAR VE DEĞERLENDİRME

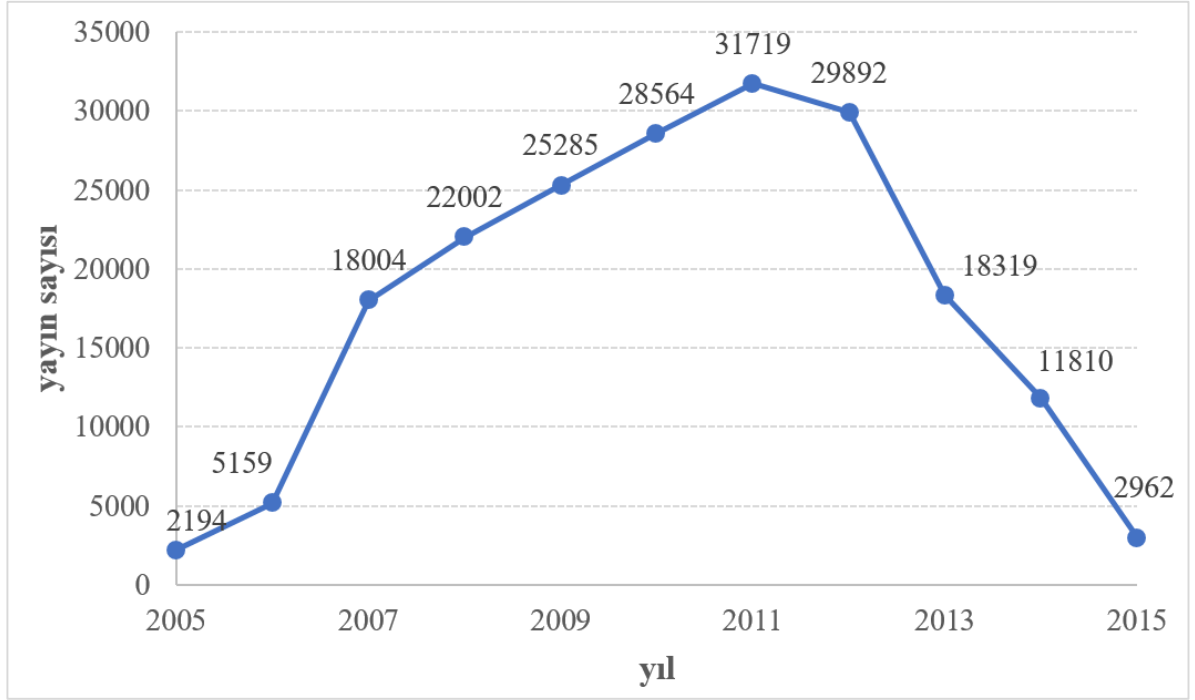
Çalışmanın bu bölümünde, 2005-2015 yılları arasında *WoS*'ta yer alan ve daha sonra çeşitli nedenlerden dolayı dizinden çıkarılan dergiler ve bu dergilerde yapılan yayınlar incelenmekte, elde edilen veri setleri üzerinde gerçekleştirilen analizlere ilişkin bulgular sunulmaktadır.

4.1. *WoS*'TAN ÇIKARILAN DERGİLERE AİT GENEL BULGULAR

Çalışmamızda 2005-2015 yılları arasında *WoS* platformu altında yer alan *SCIE*, *SSCI* ve *A&HCI* dizinlerinden çıkarılan dergi sayısı 404 olarak saptanmıştır. Bu dergilerde yapılan tekil yayın sayısı 195.910'dur. *WoS*'tan çıkarılan 404 derginin listesi Ek 1'de sunulmaktadır.

Araştırmamızın birinci bölümünde 2005-2015 yılları arasında *WoS*'tan çıkarılan dergilerin yıllara göre dağılımı Şekil 2 altında verilmektedir. Şekil 7'de ise Şekil 2'deki dergilerde yer alan yayınların yıllara göre dağılım grafiği sunulmaktadır. Her iki şekle bakıldığı zaman hem çıkarılan dergi sayısında hem de doğal olarak çıkarılan dergilerin içerdiği yayın sayısında zaman içinde azalma olduğu görülmektedir. Şekil 2 ile Şekil 7'nin oluşturulmasını sağlayan veriler Tablo 1'de sunulmaktadır. Bununla birlikte Tablo 1 yorumlanırken dikkat edilmesi gereken nokta, çıkarılan dergilerdeki yayın sayısı sütununun ilk sütunda yer alan yıla ait sütun ile olan ilişkisidir. Örneğin, *WoS*'tan 2012 yılında 81 dergi çıkarılmıştır ve yayın yılı 2012 olan 29.892 yayına ait kayıt *WoS*'ta halen yer almaktadır. Söz konusu 29.892 kaydın tamamı ikinci sütunda yer alan 81 dergiye ait değildir.

Şekil 7. WoS'tan çıkarılan dergilerde yer alan yayınların yıllara göre dağılımı

Tablo 1. Yıllara göre çıkarılan dergi sayısı ve yapılan yayın sayısı

Yıl	WoS'tan çıkarılan dergi sayısı	Çıkarılan dergilerdeki yayın sayısı
2005	2	2.194
2006	5	5.159
2007	19	18.004
2008	22	22.002
2009	32	25.285
2010	23	28.564
2011	60	31.719
2012	81	29.892
2013	89	18.319
2014	41	11.810
2015	30	2.962
Toplam	404	195.910

Araştırma kapsamında incelenen 404 derginin yarısından fazlasının 2011-2013 yılları arasında çıkarıldığı görülmektedir. En fazla dergi çıkarılma durumu 89 dergi ile 2013 yılında yaşanmıştır (bkz. Tablo 1). 81 dergi ile 2012 ve 60 dergi ile de 2011 yılı en fazla derginin çıkarıldığı diğer yıllardır. Dergi çıkarılma durumlarını yıllara göre incelediğimizde 2015 yılında çıkarılan dergi sayısının nispeten düştüğü görülmektedir.

Atıf dizinleri dışına çıkarılan dergilerde yapılan yayınları yıllar bazında incelediğimizde ise en çok yayının 31.719 yayın ile 2011 yılına ait olduğu bilgisine ulaşılmaktadır. 2012 yılından başlayarak WoS'tan çıkarılan dergilerde yer alan yayın sayısında giderek azalma olduğu saptanmıştır. WoS'tan çıkarılan dergi sayısına paralel şekilde 2015 yılında söz konusu dergilerdeki yayın sayısının da azaldığı görülmektedir.

Çalışmamızda doküman türlerine yönelik olarak bir ayrıma gidilmemiştir. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayınların yayın türlerine göre dağılımı Tablo 2'de sunulmaktadır.

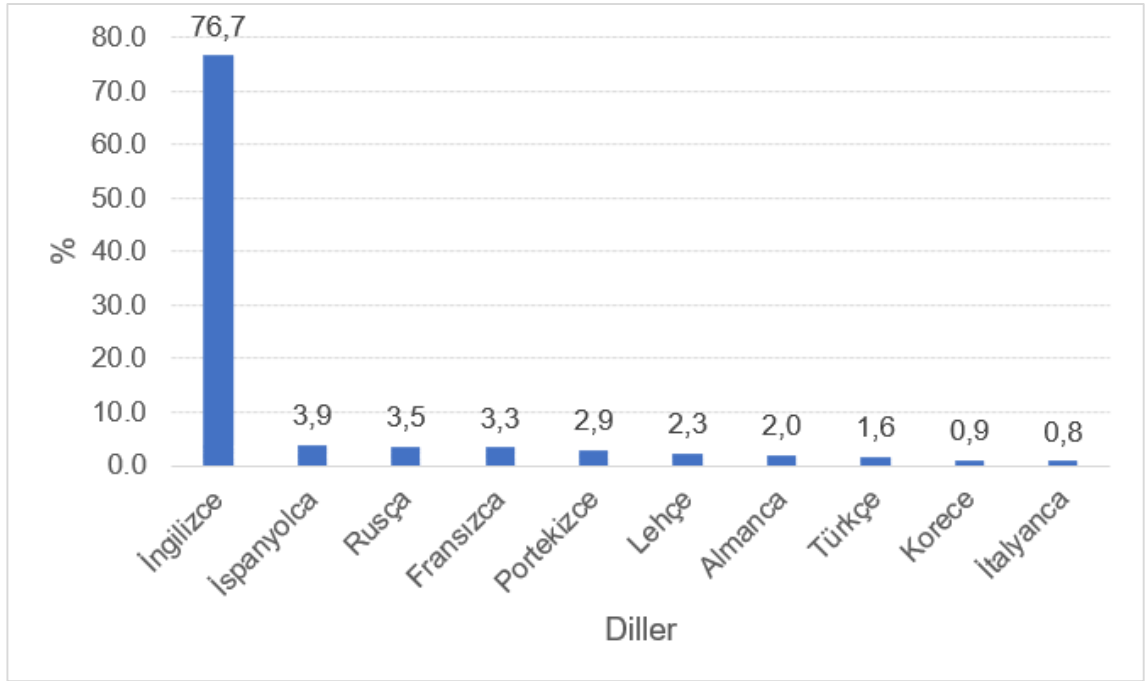
Tablo 2. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayınların doküman türüne göre dağılımı

Doküman türü	N	%
Makale	151.884	77,5
Editoryal materyal	12.335	6,3
Toplantı özeti	10.296	5,3
Derleme	9.623	4,9
Makale; bildiri	3.030	1,5
Haber ögesi	2.681	1,4
Kitap tanıtımı	2.333	1,2
Mektup	2.233	1,1
Biyografik öge	709	0,4
Düzeltilme	484	0,2
Diğer	302	0,2
Toplam	195.910	100,0

Tablo 2'de doküman türleri bilgisi verilirken WoS tarafından yapılan sınıflama temel alınmıştır. Örneğin, WoS sınıflamasında bir yayın hem makale hem de bildiri olarak nitelenebilmektedir. Tablo 2'de de görülebileceği üzere hem makale hem bildiri olarak dizinlenen 3.030 yayın analizimize dâhil edilen veri setinde yer almaktadır. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayınların doküman türüne göre tanımlayıcı istatistikleri incelendiğinde, yayınların yaklaşık beşte dördünün makalelerden oluştuğu saptanmıştır.

WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayınlar yayın dillerine göre incelendiğinde, en yüksek oranın %76,7 ile İngilizce olduğu görülmektedir (bkz. Şekil 8).

İngilizce'nin ağırlığının yüksek olması WoS'un genel yapısı ile ilgilidir. İngilizce'yi sırasıyla İspanyolca (%3,9), Rusça (%3,5), Fransızca (%3,3), Portekizce (%2,9), Lehçe (%2,3), Almanca (%2) izlemektedir. Detaylı yayın dili tablosu Ek 2'de verilmektedir. WoS kapsamından çıkarılan dergiler içerisinde Türkçe %1,6'lık oranı ile sekizinci sırada yer almaktadır. Türkçe'nin tüm WoS platformu içindeki payı düşünüldüğünde çıkarılan dergiler içerisindeki %1,6'lık oran yüksektir.

Şekil 8. WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayınların dil dağılımı

Araştırmamıza konu olan yıl aralığında WoS'tan çıkarılan toplam 404 dergi üzerinden yapılan analizde bu dergilerde 189 farklı ülkeden araştırmacı tarafından yayın yapıldığı saptanmıştır. WoS'tan çıkarılan dergiler kapsamında en fazla yayını bulunan 20 ülke ve söz konusu ülkelere ait 2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayıları Tablo 3'te verilmektedir. Ülke listesinin tamamı ve çıkarılan dergilerde kaç yayına sahip olduğu bilgisi Ek 3'te yer almaktadır.

Tablo 3. WoS'tan çıkarılan dergiler içinde en fazla yayına sahip ülkeler

Ülkeler	N
Çin Halk Cumhuriyeti	22.945
Amerika Birleşik Devletleri	17.460
Türkiye	13.780
Hindistan	9.948
İran	8.995
Güney Kore	8.606
Brezilya	8.123
İtalya	7.533
Polonya	7.399
Fransa	6.990
İspanya	6.467
Almanya	5.856
Romanya	4.915
Rusya	4.566
İngiltere	4.383
Japonya	4.320
Ukrayna	3.868
Tayvan	3.757
Malezya	3.543
Nijerya	3.266

Tablo 3'te de görüldüğü üzere Türkiye, araştırmamıza konu olan dönem içinde atıf dizinleri dışında bırakılan dergilerde en fazla yayına sahip üçüncü ülke konumundadır. Bu bulguya ilişkin değerlendirmeler ve diğer ülkelerle karşılaştırmalar "4.3. Atıf Dizinlerinden Çıkarılan Dergiler ve Yayınlarla İlişkin Ülke Karşılaştırmaları" alt başlığı içinde ele alınmaktadır.

4.2. WoS'TAN ÇIKARILAN TÜRKİYE ADRESLİ YAYIN BULUNDURAN DERGİLERE AİT BULGULAR

Çalışmamızda dergiler, Türkiye adresli yayın içeren ve içermeyen olarak iki gruba ayrılmış ve analize bu şekilde devam edilmiştir. 2005-2015 yılları arasında WoS platformuna giren ve aynı yıl aralığı içinde SCIE, SSCI ve A&HCI dizinlerinden çıkarılan ve Türkiye adresli yayın içeren dergi sayısı 204 iken, içermeyen dergi sayısı 200 olarak saptanmıştır. Türkiye adresli yayın içeren ve WoS platformundan çıkarılan dergilerde toplam yayın sayısı 154.610'dur (bkz. Tablo 4). Söz konusu 154.610 yayınının 13.780'i Türkiye adresli araştırmacılar tarafından

üretilmiştir.⁷ WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayın sayısı WoS'tan çıkarılan dergilerdeki toplam yayın sayısının %7'sini oluşturmaktadır. WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayınların bulunduğu 204 derginin listesi Ek 4'te sunulmaktadır.

Tablo 4. WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayınların bulunduğu dergilere ilişkin veriler

Yıl	WoS'tan çıkarılan dergi sayısı	Çıkarılan dergilerdeki yayın sayısı
2005	0	1.627
2006	0	3.813
2007	2	12.282
2008	7	15.038
2009	10	18.373
2010	6	22.476
2011	31	26.113
2012	47	25.379
2013	52	15.547
2014	28	11.257
2015	21	2.705
Toplam	204	154.610

WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayınların bulunduğu 204 derginin yarısından fazlasının bütün dergilerde olduğu gibi 2011-2013 yılları arasında platformdan çıkarıldığı görülmektedir. En fazla derginin çıkarıldığı yıl 52 dergi ile 2013'tür. Türkiye adresli yayın içeren dergilerin araştırmaya konu olan platformdan çıkarılma durumları incelendiğinde 2013 yılı sonrasında çıkarılan dergi sayısının azaldığı görülmektedir. Literatürdeki çalışmalarda (Al ve Soydal, 2012, s. 4; Noorden 2012b) 2007-2011 yıllarında *JCR*'den çıkarılan dergilerin giderek arttığı ortaya koyulmaktadır. Bu eğilimin çalışmanın birinci bölümünde de ifade ettiğimiz gibi 2007-2015 eğilimiyle örtüştüğü, sonraki yıllarda düşüş eğilimine girdiği ve bu eğilimin 2015'e kadar sürdüğü görülmektedir. Şekil 1, Şekil 2 ve Tablo 4 verileri birlikte değerlendirildiğinde WoS ve *JCR* arasındaki söz konusu dergi çıkarma işlemlerinin benzerlik gösterdiği ortaya çıkmaktadır. Bu

⁷ Araştırmamız kapsamında veriler incelenirken, WoS kayıtları temel alınmak suretiyle en az bir yazarın Türkiye'yi adres olarak göstermesi durumunda söz konusu yayın Türkiye adresli yayın olarak tanımlanmıştır.

durumun temel nedeni de bir bakıma *JCR*'nin yapı itibarıyla *WoS*'taki dergilere dayanmasıdır.

2005-2015 yılları arasında *WoS*'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayınların bulunduğu dergilerde yapılan yayınları yıllara göre incelediğimizde en çok yayının 2011 yılında üretildiği anlaşılmaktadır. Dergi sayısı ile da ilişkili olarak 2013 yılından sonra yayın sayısında giderek azalma olmaktadır (bkz. Tablo 4). Yine *WoS*'tan çıkarılan dergi sayısına paralel olarak 2015 yılında belirtilen dergilerdeki yayın sayısının oldukça az olduğu saptanmıştır.

WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergilerde gerçekleştirilen yayınların yayın türlerine göre dağılımı Tablo 5'de sunulmaktadır. Buna göre yayınların %79,5'i makalelerden, %6,6'sı toplantı özetlerinden, %5'i derlemelerden ve %4,8'i editoryal materyallerden oluşmaktadır. Zaten yayın türü olarak makaleler *WoS* içerisinde de en ağırlıklı doküman türü konumuna sahiptir.

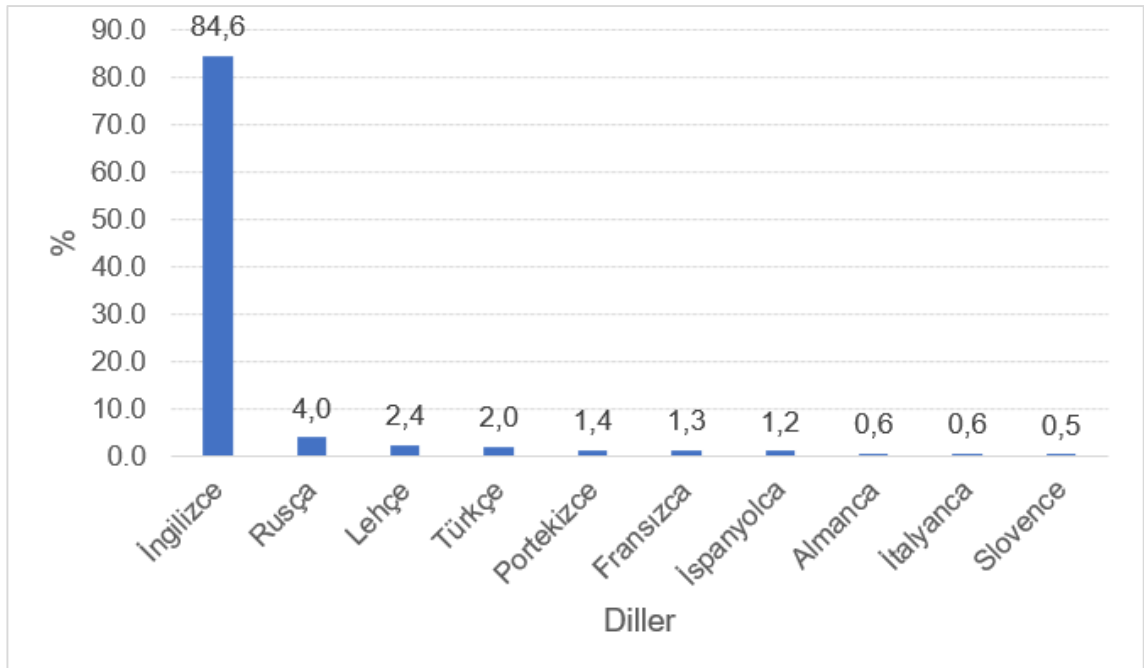
Tablo 5. *WoS*'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergilerdeki yayınların doküman türüne göre dağılımı

Doküman Türü	N	%
Makale	122.890	79,5
Toplantı özeti	10.226	6,6
Derleme	7.781	5,0
Editoryal materyal	7.406	4,8
Makale; bildiri	2.334	1,5
Mektup	1.596	1,0
Haber ögesi	1.092	0,7
Diğer	1.285	0,9
Toplam	154.610	100,0

WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergilerde yapılan yayınların dillerine göre analiz yapıldığında, en yüksek oranın %84,6'lık oran ile İngilizce olduğu görülmektedir (bkz. Şekil 9). İngilizce'yi sırasıyla Rusça (%4), Lehçe (%2,4), Türkçe (%2,0), Portekizce (%1,4), Fransızca (%1,3) ve İspanyolca (%1,2) izlemektedir (detaylı bilgi için bkz. Ek 2). UBYTP üzerine yapılan bir araştırmada (Tonta, 2017, s. 31), 1976-2015 yılları arasındaki Türkiye adresli

yayınların (393.436) %95,9'unun İngilizce, %3,5'inin Türkçe yayın diline sahip olduğu ifade edilmektedir. Söz konusu araştırmada incelenen yayınların Türkiye adresli yapılan yayınlar içerisinde teşvik alma amaçlı olarak başvuru yapan yayınlarla sınırlı olduğu düşünüldüğünde, elimizdeki veri setindeki Türkçe yayın oranının %2 olarak bulunması üzerinde düşünmek gerekmektedir. Bir noktada WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergilerin incelenmesi yayın dili ile ilgili bulguları açıklayabilme olanağını beraberinde getirmektedir.

WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergilerde yer alan Türkiye adresli yayınların dil dağılımını incelediğimizde, yayınların %55,1'inin İngilizce, %44,8'inin Türkçe ve %0,1'inin diğer diller olarak dağılım gösterdiği saptanmıştır. Atıf dizinlerindeki Türkiye adresli dergiler üzerine yapılan bir araştırmada (Al ve Soydal, 2011, s. 25) yayın dili oranları İngilizce için %66, Türkçe için ise %34 şeklinde elde edilmiştir. Söz konusu çalışmada verilen Türkçe için elde edilen oran ile çalışmamızdaki elde ettiğimiz oran arasındaki farklılık Türkçe içeriğe sahip dergilerin WoS kapsamından çıkarılmaya daha yakın olduğunun ipuçlarını sunmaktadır.

Şekil 9. WoS'tan çıkarılan ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergilerde yapılan yayınların dil dağılımı

Araştırma kapsamında 2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılmış olan dergiler içerisinde en fazla Türkiye adresli yayın içeren dergiler Tablo 6'da yayın sıklığına göre sıralanmaktadır. 2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenmiş olan ve dizinden çıkarılan dergilerde yer alan Türkiye adresli en fazla yayın sayısı 1.550 ile *Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi*'ne aittir. Bunu *Journal of Animal and Veterinary Advances* dergisi 1.005, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri* dergisi 719, *African Journal of Biotechnology* 686, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 669 ve *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention* 645 yayın ile takip etmektedir.

Tablo 6. WoS'tan çıkarılmış ve Türkiye adresli yayın bulunduran dergiler

Türkiye adresli yayın içeren WoS'tan çıkarılan dergiler	Yayın sayısı
Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi	1.550
Journal of Animal and Veterinary Advances	1.005
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	719
African Journal of Biotechnology	686
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	669
Asian Pacific Journal of Cancer Prevention	645
Turkderm-Archives of the Turkish Dermatology and Venerology	501
Nobel Medicus	415
Anthropologist	387
Scientific Research and Essays	384
Abstract and Applied Analysis	348
African Journal of Agricultural Research	340
Energy Education Science and Technology Part B	332
Scientific World Journal	331
HealthMED	302
Türk Pediatri Arşivi-Turkish Archives of Pediatrics	299
İktisat İşletme ve Finans	282
Energy Education Science and Technology Part A	281
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi	281
Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli-Araştırma Dergisi	279

Tablo 6'daki 20 derginin 11'i Türkiye adresli olarak WoS platformuna dâhil olmuş ve sonrasında dizinden çıkarılmıştır. Türkiye adresli olmayan diğer dokuz dergi *Journal of Animal and Veterinary Advances*, *African Journal of Biotechnology*, *Asian Pacific Journal of Cancer Prevention*, *Anthropologist*, *Scientific Research*

and Essays, Abstract and Applied Analysis, African Journal of Agricultural Research, Scientific World Journal ve HealthMED'dir. Bu dergiler arasında bazı dergilerdeki Türkiye adresli yayın sayısının söz konusu dergilerin bulunduğu ülkelere ait yayın sayısından oldukça yüksek olduğu saptanmıştır. Örneğin, WoS üzerinde yaptığımız tarama sonuçlarına göre Pakistan adresli bir dergi olan *Journal of Animal and Veterinary Advances*'ta Türkiye adresli yayın sayısı 1.005 iken Pakistan adresli yayın sayısı sadece beştir. Bu derginin dizinde bulunduğu süre içerisindeki toplam yayın sayısı 3.276'dır ve Türkiye söz konusu dergide en fazla yayın üreten ülke konumundadır. Türkiye'yi 737 yayın ile Çin Halk Cumhuriyeti, 524 yayın ile İran ve 215 yayın ile Meksika takip etmektedir. *Journal of Animal and Veterinary Advances*'e yönelik anormal duruma literatürde daha önce dikkat çekilmiştir. İlgili yazıda derginin 69 editörünün 14'ünün Türk olduğu belirtilirken, bu dergiye neden bu kadar Türk editör atandığı ve söz konusu derginin Türk bilim insanlarının makalelerini yayımlamak için mi hayata geçirildiği soruları gündeme getirilmektedir (Balcı, 2011, s. 10-11). Hindistan adresli bir dergi olan *Anthropologist*'te ise 404 Türkiye adresli yayına karşılık 148 Hindistan adresli yayın yer almaktadır. Adres bilgilerine dayanarak yapılan analiz sonuçları *Anthropologist*'te en sık yayın yapan araştırmacıların Türkiye'den olduğunu göstermektedir (911 yayının 404'ü).

Araştırmamız kapsamında WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergi sayısı ise 20 olarak saptanmıştır. Bu sayı 2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen Türkiye adresli dergi sayısının (80) %25'ini oluşturmaktadır. 2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen Türkiye adresli dergiler, WoS'tan çıkarılma tarihleri, 2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen Türkiye adresli dergilerde yer alan Türkiye adresli yayın sayısı, 2005-2015 yılları arasında WoS'ta da bulunan toplam yayın sayısı Tablo 7'de verilmektedir. Ayrıca her bir derginin dergi kendine atıf oranları WoS'tan tek tek taranarak Tablo 7'ye eklenmiştir.

Energy Education Science and Technology ve daha sonra bölünerek iki ayrı dergi olarak yayın hayatına devam eden A ve B kısımları WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergiler arasında en yüksek kendine atıf oranlarına sahip dergiler olarak öne çıkmaktadır. Bu dergilerden sonra *İktisat İşletme ve Finans* ile *Turkish Online*

Journal of Educational Technology adlı dergiler %30'u aşan miktarda dergi kendine atıf oranına sahiptirler.

Tablo 7. WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergiler

Dergi Adı	WoS'tan Çıkarılma Yılı	Türkiye adresli yayın sayısı	Derginin WoS kapsamındaki yayın sayısı	Türkiye adresli yayınların yüzdesi	Kendine atıf oranı
Energy Education Science and Technology	2008	7	11	63,6	1,4
Energy Education Science and Technology Part A	2012	281	435	64,6	73,5
Energy Education Science and Technology Part B	2013	332	345	96,2	76,4
Eurasian Journal of Educational Research	2013	10	11	90,9	2,8
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi	2015	669	758	88,3	11,7
İktisat İşletme ve Finans	2014	282	296	95,3	37,2
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	2014	719	744	96,6	5,3
Mathematical & Computational Applications	2010	51	130	39,2	0,0
Mediterranean Journal of Otolology	2008	35	67	52,2	0,0
Nobel Medicus	2014	415	422	98,3	3,6
Romatizma-Rheumatism	2009	37	38	97,4	0,0
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi	2010	281	288	97,6	5,8
TUBA-AR-Turkish Academy of Sciences J. of Archaeology	2011	45	72	62,5	1,8
Türk Geriatri Dergisi-Turkish Journal of Geriatrics	2010	63	73	86,3	2,5
Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli-Araştırma Dergisi	2013	279	412	67,7	29,0
Türk Pediatri Arşivi-Turkish Archives of Pediatrics	2012	299	311	96,1	4,9
Turkderm-Archives of the Turkish Dermatology & Venerology	2014	501	517	96,9	21,7
Turkish Journal of Rheumatology	2013	171	214	79,9	9,0
Turkish Online Journal of Educational Technology	2012	187	412	45,4	31,9
Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi	2012	1.550	1.568	98,8	13,8
Toplam		6.214	7.124	87,2	

4.3. ATIF DİZİNLERİNDEN ÇIKARILAN DERGİLER VE YAYINLARA İLİŞKİN ÜLKE KARŞILAŞTIRMALARI

Çalışmamızda çok farklı açılardan ülkeler arasında karşılaştırmalar yapılmaktadır. Bununla birlikte, 2005-2015 yılları arasında *WoS*'ta dizinlenmeye başlayan ve daha sonra dizinden çıkarılmış olan dergi verileriyle söz konusu olan dergilerde yer alan Türkiye adresli yayınlar da karşılaştırılmaktadır.

2005-2015 yılları arasında *WoS* platformundan çıkarılan dergilerde yapılan yayınların ülkelere göre dağılımı Tablo 8'de gösterilmektedir. *WoS*'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının en fazla olduğu ülke Çin Halk Cumhuriyeti'dir ve araştırma kapsamındaki zaman diliminde *WoS*'tan çıkarılan dergilerde üretilen Çin Halk Cumhuriyeti adresli yayın sayısı 22.945'tir. Çin Halk Cumhuriyeti'ni Amerika Birleşik Devletleri (17.460), Türkiye (13.780), Hindistan (9.948) ve İran (8.995) takip etmektedir. Hiç şüphesiz bu sayıları söz konusu ülkelerin toplam yayın sayılarından bağımsız şekilde değerlendirmek doğru değildir. Ülkelere göre 2005-2015 yılları arasında *WoS*'tan çıkarılan dergilerde yer alan yayınlara ilişkin liste Ek 3'te yer almaktadır.

Tablo 8'de yer alan 2005-2015 yılları arasında *WoS* platformundaki yayın sayıları ile ülkelerin dizinden çıkarılan dergilerdeki yayın sayıları birlikte değerlendirildiğinde, yayın sayısı nispeten az kimi ülkelerin (örneğin, Nijerya) *WoS*'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının toplam yayın sayısına oranının yüksek olduğu görülmektedir. Bu bağlamda 2005-2015 yılları arasında *WoS*'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı en yüksek 20 ülkeyi içeren Tablo 8 içerisinde, çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının toplam yayın sayısına oranı en düşük ülke *WoS* kapsamında en üretken ülke konumundaki Amerika Birleşik Devletleri'dir.

Tablo 8. WoS'tan çıkarılan dergilerde en fazla yayına sahip ülkeler

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı	Çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının ülkelerin toplam yayın sayısına oranı (%)
Çin Halk Cumhuriyeti	1.865.525	22.945	1,2
Amerika Birleşik Devletleri	5.749.975	17.460	0,3
Türkiye	299.044	13.780	4,6
Hindistan	542.269	9.948	1,8
İran	216.715	8.995	4,2
Güney Kore	533.805	8.606	1,6
Brezilya	417.841	8.123	1,9
İtalya	773.965	7.533	1,0
Polonya	262.354	7.399	2,8
Fransa	890.470	6.990	0,8
İspanya	642.689	6.467	1,0
Almanya	1.302.598	5.856	0,4
Romanya	80.140	4.915	6,1
Rusya	344.752	4.566	1,3
İngiltere	1.371.853	4.383	0,3
Japonya	1.048.504	4.320	0,4
Ukrayna	58.057	3.868	6,7
Tayvan	296.606	3.757	1,3
Malezya	75.871	3.543	4,7
Nijerya	26.801	3.266	12,2

Not:Tablodaki ülkeler 2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısına göre sıralanmıştır.

2005-2015 yılları arasında WoS'ta yapılan yayınlarda Amerika Birleşik Devletleri, Çin Halk Cumhuriyeti, İngiltere, Almanya ve Japonya ilk beş sırayı yüksek yayın sayılarıyla elde etmektedirler. Türkiye ise yayın sayısına göre oluşturulan sıralamada 299.044 yayınlı 18'inci sırada yer almaktadır (bkz. Ek 3). Literatürdeki farklı çalışmalarda (Testa, 2016b; Tonta, 2017) da Türkiye'nin yayın sayısındaki üretimi ve yayın sayısına göre sıralamalardaki yeri konusunda araştırmamız ile paralellik gösteren bulgular elde etmiştir. Bu çalışmalardan birisinde (Testa, 2016b, s. 101-102) Türkiye'nin atıf dizinleri kapsamındaki toplam yayın sayısının 310.024 olduğu saptanmıştır. Söz konusu sayının 299.044'ten fazla olmasının nedeni ise söz konusu çalışmadaki zaman aralığının (2004-2015) bir yıl fazla olmasıdır. Yakın zamanda gerçekleştirilen bir diğer çalışmada da

(Tonta, 2017, s. 17), Türkiye'nin atıf dizinleri kapsamındaki yayın üretimi bakımından 18. sırada olduğu ifade edilmektedir.

Tablo 8 temel alınarak yapılan analize göre, WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısının WoS'ta yer alan dergilerde üretilen toplam yayın sayısına oranı bakımından 20 ülke arasında Nijerya (%12,2), Ukrayna (%6,7), Romanya (%6,1), Malezya (%4,7) ve Türkiye (%4,6) ilk beş içerisinde konumlanmaktadır. Bu ülkelerden sonra İran (%4,1) ve Polonya'nın (%2,8) gelmesi dikkat çekmektedir. Bilimde gelişmiş olarak kabul edilen ülkelerde söz konusu oran %1'in altındadır.

Ülkelerin 2005-2015 yılları arasında WoS'taki toplam yayın sayısına göre sıralamaları ile söz konusu tarih aralığında WoS'tan çıkarılan dergilerdeki toplam yayın sayılarının ülkelerin tüm üretimleri içindeki payına ilişkin sıralamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır (Spearman's $\rho = .018$, $p = .803$). Bu durum bir ülkenin WoS kapsamındaki yayın üretiminin fazla olmasının o ülkeye ait yayınların yer aldığı WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının da fazla olması gerektiği varsayımını çürütmektedir. Bir başka ifadeyle ülkemiz özelinde değerlendirme yapıldığında, Türkiye'den çok daha fazla yayını bulunan ülkelerin tamamında WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının o ülkenin toplam üretimi içindeki payı Türkiye'den daha az orandadır. Örneğin, 2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının Türkiye'nin aynı dönemdeki toplam yayın sayısına oranı %4,6 iken; aynı oran Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Kanada için binde üç düzeyindedir.

Atıf dizinlerinden hiç dergisi çıkarılmamış ülkeler de bulunmaktadır. Tablo 9'da 2005-2015 yılları arasında WoS'tan herhangi bir dergisi çıkarılmamış 25 ülkeye ait veriler sunulmaktadır. Bu ülkeler dışında olan ve WoS'ta dergisi dizinlenen tüm ülkelerin en az bir dergisi WoS platformundan çıkarılmıştır. Tablo 9'a göre en fazla dergiyle WoS platformuna katkı veren ülkeler Tayvan (24 dergi), İsveç (20 dergi), Danimarka (13 dergi), Norveç (12 dergi) ve Malezya'dır (12 dergi).

Tablo 9. Atıf dizinlerinden dergisi çıkarılmamış ülkeler ve dergi sayıları

Ülkeler	Atıf dizinlerindeki dergi sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı
Tayvan	24	296.606	3.757
İsveç	20	289.002	921
Danimarka	13	185.134	588
Norveç	12	132.114	572
Malezya	12	75.871	3.543
Suudi Arabistan	8	68.309	2.379
Tayland	7	69.274	1.461
Finlandiya	6	137.445	448
Mısır	4	76.168	2.024
İzlanda	4	10.698	16
Belarus	3	13.406	188
Kuveyt	3	8.656	81
Letonya	3	7.112	54
Makedonya	2	6.811	102
Bangladeş	2	14.198	276
Ermenistan	2	7.955	83
Libya	1	1.834	69
Nepal	1	5.016	87
Galler	1	129.062	259
Uganda	1	8.854	124
Etiyopya	1	7.990	168
Sri Lanka	1	6.679	28
Gürcistan	1	6.275	31
Azerbaycan	1	5.100	170
Malawi	1	3.825	69

Tablo 10'da ülkelerin WoS'taki toplam dergi sayıları ile WoS'tan çıkarılan dergi sayıları sunulmaktadır. Araştırmamızın bulgularına göre Türkiye, Hindistan ve İran için yaklaşık olarak her dört dergiden birinin dizinden çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere ve Almanya'nın dergilerinin WoS'tan çıkarılma oranlarının son derece düşük olduğu saptanmıştır. Tüm ülkelerin bulunduğu detaylı liste Ek 5'te verilmektedir.

Tablo 10. Ülkelerin WoS'taki toplam dergi sayıları ile WoS'tan çıkarılan dergi sayıları

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen dergi sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergi sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergi sayısının WoS'ta dizinlenen dergi sayısına oranı (%)
Amerika Birleşik Devletleri	1.247	51	4,1
İngiltere	1.146	28	2,4
Fransa	102	26	25,5
İspanya	124	22	17,7
Brezilya	130	21	16,2
Türkiye	80	20	25,0
Hindistan	76	19	25,0
İran	53	14	26,4
Polonya	109	14	12,8
Almanya	282	14	5,0
Çin Halk Cumhuriyeti	141	12	8,5
İtalya	94	12	12,8
Avustralya	98	10	10,2
Güney Kore	96	9	9,4
Romanya	57	8	14,0
Japonya	99	8	8,1
Nijerya	13	8	61,5
Hollanda	243	7	2,9
Hırvatistan	49	7	14,3
Güney Afrika	47	6	12,8

Testa (2011) çalışmasında 2005-2010 arasındaki WoS dizininde yapılan bölgesel genişleme uygulaması kapsamında ülkelerin atıf dizinleri kapsamındaki dergi sayılarına yönelik olarak artış ve azalış miktarlarını raporlamıştır. Alınan genişleme kararı sonrası Türkiye adresli dergi sayısı 2005 yılında 7 iken 2010 yılında 75 olmuştur. Aynı kişiye ait bir diğer çalışmada da (Testa, 2016b, s. 100; s. 102-103) daha geniş bir zaman aralığı (2004-2015) ele alınmıştır. Söz konusu çalışmada Türkiye adresli dergi sayısının 2010 yılına kadar ivmeli bir artışa sahipken sonraki yıllarda dizinlenen Türkiye adresli dergi sayısında bir azalma olduğu bilgisi verilmektedir.

Zaman içinde oldukça fazla sayıda Türkiye adresli derginin *WoS* platformundan çıkarıldığı saptanmıştır. 2005-2015 yılları arasında dizinlere dâhil edilen Türkiye adresli 80 dergiden 20 tanesi 2018 yılı itibariyle *SCIE*, *SSCI* ve *A&HCI* içerisinde yer almamaktadır.

2005-2015 yılları arasında *WoS*'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınların (toplam 13.780 yayın) hangi ülkelere ait dergilerde yayımlandığını gösteren bulgular Tablo 11'de sunulmaktadır. Söz konusu tabloda Türkiye adresli yayınların %45,1'inin yine Türkiye adresli dergilerde yer aldığı ortaya çıkmaktadır. Nijerya (%9,2), Pakistan (%8,3), Amerika Birleşik Devletleri (%7,8), Kenya (%5,0), Güney Kore (%4,9) ve Hindistan (%4,3) adresli dergilerde de sıklıkla yayın üretildiği ancak bu dergilerin ilerleyen dönemde *WoS*'tan çıkarıldıkları saptanmıştır. Bir derginin *WoS*'tan çıkarılmasının o dergide daha önce yapılan yayınların da *WoS*'tan çıkarılacağı anlamına gelmediğini hatırlatmakta yarar bulunmaktadır. Örneğin, kendine atıf manipülasyonu yaptığı gerekçesiyle atıf dizinleri kapsamında bırakılan bir dergide yayın yapan Türkiye'den bir araştırmacı, hem söz konusu dönem itibariyle birçok avantajdan (UBYTP kapsamında destek, akademik yükselme vb.) yararlanabilmekte hem de hali hazırda *WoS* kapsamında ilgili yayınlarının dizinlendiğini gösterebilmektedir.

WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınlar incelendiğinde, diğer ülke adresli dergilere göre Türkiye adresli dergilere daha fazla talep gösterildiği anlaşılmaktadır. Türkçe yayınların oranının (3.159 yayın - %23) bu sonucun çıkmasında önemli rol oynadığı düşünülmektedir.

Tablo 11. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınların hangi ülke dergilerinde yayımlandığı

Dergi ülke orijini	N	(%)
Türkiye	6.214	45,1
Nijerya	1.263	9,2
Pakistan	1.145	8,3
Amerika Birleşik Devletleri	1.080	7,8
Kenya	686	5,0
Güney Kore	677	4,9
Hindistan	598	4,3
Bosna Hersek	339	2,5
İtalya	336	2,4
Polonya	290	2,1
İngiltere	163	1,2
Bulgaristan	146	1,1
Japonya	142	1,0
Belçika	111	0,8
Romanya	75	0,5
Avustralya	60	0,4
Brezilya	60	0,4
Fransa	58	0,4
İran	54	0,4
Diğer 25 ülke	283	2,1
Toplam	13.780	99,9

Not: Yuvarlama hatasından dolayı toplam yüzdesi %100'ün altındadır.

WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayın sayısının Türkiye dergilerinden sonra en fazla olduğu Nijerya'nın 2005-2015 yılları arasında dizinlere giren 13 dergisinden 8'i dizinden çıkarılmıştır. Bu dergilerden *Scientific Research and Essays*'deki tüm yayınların %39'u (994 yayının 384'ü), *International Journal of the Physical Sciences*'daki tüm yayınların %20'si (370 yayının 75'i), *African Journal of Agricultural Research*'deki tüm yayınların %18'i (1839 yayının 340'ı), *African Journal of Business Management*'da tüm yayınların %9'u (1968 yayının 178'i), *African Journal of Pharmacy and Pharmacology*'de tüm yayınların %6'sı (1077 yayının 65'i), *African Journal of Microbiology Research*'deki tüm yayınların %6'sı (2521 yayının 161'i) Türkiye adresli yayınlardan oluşmaktadır. *Journal of Medicinal Plants Research* ve *Journal of Home Economics Research* adlı Nijerya dergilerinde de az sayıda olmakla birlikte

Türkiye adresli yayınlar bulunmaktadır. İlginç olan nokta Türkiye'nin *Scientific Research and Essays* ve *African Journal of Agricultural Research* adlı Nijerya adresli dergilerde en sık yayın yapan ülke konumunda olmasıdır. Tablo 6'da WoS'tan çıkarılmış ve en fazla Türkiye adresli yayın bulunduran dergiler arasında da söz konusu iki dergi yer almaktadır. İki dergideki Nijerya adresli toplam yayın sayısı 462 iken, Türkiye adresli toplam yayın sayısı 724'tür. Türkiye orijinli araştırmacıların söz konusu dergilerde Nijerya'daki meslektaşlarına oranla 1,5 kat fazla yayın üretiminde bulunmuş olmasının nedenlerini ayrıca sorgulamak gerekmektedir. Bununla birlikte çalışmamızda WoS'tan çıkarılan Nijerya orijinli sekiz dergideki Nijerya adresli toplam yayın sayısının (1253 yayın) bu dergilerdeki Türkiye adresli toplam yayın sayısından (1263 yayın) az olduğu saptanmıştır.

4.4. TARTIŞMA VE DEĞERLENDİRME

Ortaya çıkan bulgular çalışmamızın hipotez ve alt hipotezlerini destekler niteliktedir. WoS'tan çıkarılan dergiler içerisinde Türkiye adresli yayınların (13.780) WoS'taki tüm Türkiye adresli yayınlara (299.044) oranı %4,6 olarak tespit edilmiştir. Bu oran birçok ülkenin WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayın sayısının o ülkelerin toplam yayın sayısına oranından oldukça yüksektir. Yine de kimi ülkelerin (Bosna Hersek %12,7; Nijerya %12,2; Türkmenistan %12,1; Ukrayna %6,7; Romanya %6,1 gibi) söz konusu oranlarının Türkiye'nin oranından (%4,6) daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ancak yukarıda adı geçen ülkelerin toplam WoS üretimleri Türkiye ile karşılaştırıldığında oldukça düşüktür.

Ülkelerin 2005-2015 yılları arasında WoS'taki toplam yayın sayısına göre sıralamaları ile söz konusu tarih aralığında WoS'tan çıkarılan dergilerdeki toplam yayın sayılarının ülkelerin tüm üretimleri içindeki payına ilişkin sıralamaları arasında istatistiksel açıdan anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Bununla birlikte araştırmamız WoS'tan çıkarılan dergiler içerisinde Türkiye adresli olan yayınların WoS'taki tüm Türkiye adresli yayınlara oranının, diğer üretken ülkelerin WoS'tan çıkarılan dergilerdeki toplam yayın sayısının o ülkelerin toplam yayın sayısına

oranından yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bağlamda araştırmanın ana hipotezi doğrulanmıştır.

WoS'tan çıkarılan dergilerin ülkelere göre dağılımı üzerinde yapılan analizler, Türkiye adresli dergilerin %25'inin WoS'tan çıkarıldığını ortaya koymaktadır. Türkiye adresli WoS'tan çıkarılan dergi sayısının atıf dizinlerindeki toplam dergi sayısına oranı 68 ülkenin ilgili oranından daha yüksektir. "WoS'tan çıkarılan dergilerin ülkelere dağılımına göre Türkiye adresli çıkarılan dergi sayısı oranı birçok ülkeninkinden daha yüksektir" şeklinde ortaya konulan alt hipotezi doğrulamaktadır.

Çalışmamızdaki "WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınlar daha fazla oranda Türkiye adresli dergilerde yayımlanmıştır" şeklinde ifade edilen alt hipotezin de WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınların %45,1'inin WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergilerde yer almasından dolayı kanıtlandığını söylemek olanaklıdır. Nijerya (%9,2), Pakistan (%8,3), Amerika Birleşik Devletleri (%7,8) %45,1'lik oran ile karşılaştırıldığında oldukça düşük yüzdeler olarak görünmektedir.

5. BÖLÜM

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. SONUÇ

Atıf dizinleri bünyesinde bulundurduğu atıflardan yola çıkarak yayınlar arasında bağ kurmayı olanaklı hale getirmektedir. Söz konusu kaynaklar bir taraftan literatürün keşfini kolaylaştırmakta, diğer taraftan atıflar arasındaki ilişkilerin görselleştirilmesine ve nicel değerlendirilmelerin yapılmasına yönelik olarak kullanılmaktadır. Zaman içinde atıf dizinleri ve onlara bağlı olarak türetilen analiz araçlarının popüleritesinin de arttığı gözlenmektedir. İlk ortaya çıkış amacı bilgi erişim odaklı olan kaynağın performans değerlendirmede kullanılmaya başlanması beraberinde birtakım suistimalleri de gündeme taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmamız atıf dizinlerinde yer alan ve sonrasında çıkarılan dergileri ve bu dergilerde yayımlanan çalışmalarını mercek altına almaktadır. Atıf dizinleri kapsamında üretilen yayınlar mikro ölçekte akademik teşvikten başlayarak akademik yükselmeler, üniversite sıralamaları gibi birçok yapı üzerinde etkili olabilmektedir.

“WoS’tan çıkarılan dergiler içerisinde Türkiye adresli olan yayınların WoS’taki tüm Türkiye adresli yayınlara oranı, diğer ülkelerin çıkarılan toplam yayın sayısının o ülkelerin toplam yayın sayısına oranından daha yüksektir” şeklinde belirlenen araştırmamızın ana hipotezi 2005-2015 yılları arasında WoS dizinine giren ve daha sonra WoS dizininden çıkarılan dergiler ve bu dergilerde yapılan yayınlar incelenerek elde edilen veri setleri üzerinde yapılan analizler göz önünde bulundurulduğunda kanıtlanmıştır. Dizinden çıkarılan dergilerde yer alan Türkiye adresli yayınların oranının ülke yayın üretiminde önemli bir etki yarattığı düşünülmektedir.

2005-2015 yılları arasında Türkiye adresli olarak WoS’ta 299.044 yayın bulunduğu ve bu yayınlardan 13.780’inin ilgili dönemde atıf dizinlerinden

çıkarıldığı düşünülürken, Türkiye adresli atıf dizinleri kapsamındaki her 20 yayından birinin söz konusu platformdan çıkarılan dergilerde yer aldığı sonucu elde edilmektedir. Araştırmanın veri setinde yer alan 189 ülkeden sadece Bosna Hersek, Nijerya, Türkmenistan, Ukrayna, Romanya, Moldova, Sudan, Venezüella, Kolombiya, Malezya ve Lesotho'nun WoS'tan çıkarılan dergiler içerisinde toplam üretim payı Türkiye'den yüksektir. Ayrıca ifade etmek gerekir ki, bu ülkelerin WoS kapsamındaki katkıları Türkiye ile karşılaştırılmayacak düzeyde düşüktür.

WoS'tan çıkarılan dergi sayısının Türkiye'den yüksek olduğu ülke sayısı sadece beştir (Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, İspanya ve Brezilya). Söz konusu ülkelerin atıf dizinlerinden çıkarılan dergi sayıları da sırasıyla 51, 28, 26, 22 ve 21'dir. Atıf dizinleri kapsamında bu ülkelerden Amerika Birleşik Devletleri'nin 1.247, İngiltere'nin ise 1.146 dergisi olduğu unutulmamalıdır. Burada adı geçen dört ülkenin de WoS'tan çıkarılan toplam dergi sayısının ülke dergilerine oranı Türkiye adresli çıkarılan dergi sayısı oranından düşüktür. Oransal olarak sadece sekiz ülkenin (Moldova, Bahreyn, Bosna Hersek, Nijerya, Venezüella, Kenya, İran ve Fransa) Türkiye'den daha fazla oranda dergisinin atıf dizinlerinden çıkarıldığı saptanmıştır. Bu ülkelerden beş tanesinin ise WoS'tan çıkarılan dergi sayısının beş ve daha az sayıda olduğunu da değerlendirmek gereklidir.

WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınların neredeyse her iki yayından birine karşılık gelecek şekilde Türkiye adresli dergilerde yayımlandığı saptanmıştır (13.780 yayının 6.214'ü). Bir bakıma Türkiye'deki araştırmacıların "ellerinin altında olan" dergileri tercih etmiş olması çok da şaşırtıcı bir konu değildir. Ancak bu dergilerin zaman içinde çeşitli nedenlerle WoS'tan uzaklaştırılmış olması durumu irdelenmesi gerekli bir konu haline getirmektedir.

Çalışmanın alt hipotezlerinden ilki "WoS'tan çıkarılan dergilerin ülkelere dağılımına göre Türkiye adresli çıkarılan dergi sayısı oranı birçok ülkeninkinden daha yüksektir" ve ikinci alt hipotez olan "WoS'tan çıkarılan dergilerdeki Türkiye adresli yayınlar daha fazla oranda Türkiye adresli dergilerde yayımlanmıştır" hipotezleri de ulaşılan bulgular sonucunda kanıtlanmıştır.

Türkiye'nin atıf dizinlerine verilmesi gereken önemden çok daha fazla anlam yüklemesi bu araştırmada ortaya çıkan bulguların temel nedeni olarak görülmektedir. Ne yazık ki mevcut uygulamalar atıf dizinleri kapsamında yayın üretimini öncelemektedir. Araştırmacılar da bu önceliği ajandalarına kaydettikten sonra buna uygun şekilde davranabilmektedirler. Bilim camiasının bir bölümünün sorun olarak nitelendiği bu durum nicelik yerine niteliğin ön plana alınmasını sağlayacak uygulamalar ile çözüme ulaşabilir.

Bu çalışmaya yansıtılmayan ancak bu çalışmanın temelini oluşturan veri seti ile araştırmacılar ve dergiler arasındaki atıf ilişkisinin görselleştirilebilmesi mümkündür. Konuyla ilgili yapılabilecek diğer çalışmalar "5.3. Gelecek Çalışmalar" başlığı altında listelenmektedir.

5.2. ÖNERİLER

Bu çalışmada WoS dizininde yer alan ve daha sonradan çeşitli nedenlerle dizinden çıkarılan dergiler ve bu dergilerde yer alan yayınlar hakkında veriler ve bulgular ortaya konmuştur. Araştırmamız sonucunda ulaşılan bulgular dergilerin, araştırmacıların ve karar vericilerin yayın yapma, dizinde yer alma, dizindeki sürdürülebilirliği sağlama ve bu yayın verilerinin nasıl kullanılacağı gibi durumlara ilişkin bakış açılarını yeniden değerlendirme olanağı sunmaktadır.

Atıf dizinlerinde yer alan ve/veya yer almak isteyen dergilerin her geçen gün daha da zorlaşan dizinde yer alma koşullarını ihlâl etmemeleri gerekmektedir. Dizinde bulunan dergilerin etik olmayan yollardan dergi etki faktörünü yükseltmeleri ya da atıf sayılarını artırmaları mümkündür. Ancak dizinlerden çıkarılan dergi sayıları da göz önüne alınarak değerlendirme yapıldığında, bu tür manipülatif hareketlerin er ya da geç bir karşılığının olduğu açıktır. Atıf dizininde yer alabilmek bir dergi için hiç şüphesiz görünürlük açısından değerlidir. Yine de asıl olanın dizinde uzun süreli olarak bulunup derginin kendi alanında saygın bir yer edinmesini sağlamak olduğu unutulmamalıdır.

Atıf dizinlerinde yer alan dergilerde yayın yapmak isteyen araştırmacılar için doğru alandaki doğru derginin seçilmesi önemlidir. Dizinde yayın yapabilmek adına ilgisiz ya da geniş bir alana hitap eden bir dergide çıkacak yayının görünürlüğü ve atıf alma olasılığı düşük olmakla birlikte, zaman içinde söz konusu derginin atıf dizinleri dışında bırakılması ile belli düzeyde bir prestij kaybı ile de karşılaşılacağı aşıkrdır. Bununla birlikte araştırmacıların dergi editörleri tarafından gelecek herhangi bir etik olmayan teklife karşı çıkmaları da önemli bir konudur. Bu tarz dergilerin bir süre sonra dizinden çıkacağı öngörülmektedir.

Atıf dizinlerine dair performans ölçüm araçlarını ve dizin verilerini kullanacak karar vericilerin atıf dizinlerinin sadece nicel bir analiz yaptığını bilmesi gerekmektedir. Atıf dizinlerine dayalı veriler yardımcı bir pusula olarak kullanılmalıdır. Atıf dizinlerinden elde edilen verilerin gerek yükseltme, gerek işe alım, gerekse de teşvik için nitel değerlendirmeye destek amacıyla kullanılması daha doğru bir yaklaşım olacaktır. Atıf dizinleri verilerinden yola çıkararak doğrudan bir teşvik verilmesinin sakıncaları hem literatürde hem de bu araştırmanın bulgularında ortaya konmaktadır. Hiç şüphesiz söz konusu nicel değerlendirmeler yöneticiler için oldukça caziptir. Bununla birlikte araştırmacıların yayınlarına ilişkin yapılan nicel değerlendirilmelerin araştırmacıların ya da onların yayınlarının kalitesi hakkında tek başına bilgi vermediği unutulmamalıdır. Bu bağlamda atıf dizinlerine dayanan verilerin akran değerlendirmesine destek amacıyla kullanılması daha doğru olacaktır.

5.3. GELECEK ALIşMALAR

Çalışmada elde edilen veri seti ve bulgulardan yola çıkılarak gelecekte aşağıdaki çalışmaların yapılması mümkündür.

- WoS'tan çıkarılan dergiler ve bu dergilerde yer alan yayınların görselleştirilmesi ile çıkarılma sebeplerinin ortaya çıkarılması,
- WoS'tan ıkarılan Türkiye adresli dergilerdeki yazar ve atıf ağlarının incelenmesi,

- Yukarıdaki madde ile ilgili olarak WoS'tan çıkarılan Türkiye adresli dergilerin ve bu dergilerde yer alan yayınların UBYTP, akademik teşvik ve akademik yükselme gibi unsurlar açısından araştırılması,

Bu üç konu hakkında yapılacak potansiyel çalışmalar sadece atıf dizinlerinden çıkarılan dergiler hakkındaki literatüre katkı vermekle kalmayacak, aynı zamanda karar vericilerin konuyla ilgili farkındalık düzeylerini de artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Adair, W.C. (1955). Citation indexes for scientific literature?. *American Documentation*, 6(1), 31-32.
- Al, P., Al, U. ve Bahşıoğlu, H. K. (2004). Science Citation Index'de Hacettepe Üniversitesi: 1975-2003. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakóltesi Dergisi*, 21(2), 229-244.
- Al, U. (2008). *Türkiye'nin bilimsel yayın politikası: Atıf dizinlerine dayalı bibliyometrik bir yaklaşım*. Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Al, U. (2009). Türkiye'nin görelı atıf etkisi üzerine bilimetric bir çalışma. *Bilgi Dünyası*, 10(2), 231-244.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2011). Atıf dizinlerindeki Türkiye adresli dergiler üzerine bir değerlendirme. *Bilgi Dünyası*, 12(1).13-29.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2012). Dergi kendine atıfının etkisi: Energy Education Science and Technology örneği. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 699-714.
- Al, U. ve Soydal, İ. (2014). Akademinin atıf dizinleri ile savaşı. *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakóltesi Dergisi*, 31(1), 23-42.
- Al, U. ve Tonta, Y. (2004). Atıf analizi: Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü tezlerinde atıf yapılan kaynaklar. *Bilgi Dünyası*, 5(1), 19-47.
- Akbulut, M. (2016). *Atıf klasiklerinin etkisinin ve ilgililik sıralamalarının pennant diyagramları ile analizi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara.
- Asan, A. (2013). Türk dergilerinin Web of Science'teki yeri, impakt faktör (etki faktörü) ve h indeks. *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık Sempozyumu Kitapçığı, Ekim 2013, Ankara*, (s. 53-74) içinde. Yay. haz. O. Yılmaz. Ankara: TÜBİTAK-ULAKBİM.
- Baird, L.M. ve Oppenheim, C. (1994). Do citations matter?. *Journal of Information Science*, 20(1), 2-15.

- Bakkalbasi, N., Bauer, K., Glover, J ve Wang, L. (2006). Three options for citation tracking: Google Scholar, Scopus and Web of Science. *Biomedical Digital Libraries*, 3, 7.
- Balçı, M. (2011). Yüksek sayıda makalenin sırrı. *Matematik Dünyası*, 4, 9-13.
- Borgman, C. L. ve Furner, J. (2002). Scholarly communication and bibliometrics. *Annual Review of Information Science and Technology*, 36(1), 2-72. doi: 10.1002/aris.1440360102.
- Canata, F., Çapkın, Ç., Doğan, G., Sünger, B. ve Oynak, E. (2017). İstanbul Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü lisansüstü tezlerinin atıf analizi. *Türk Kütüphaneciliği*, 31(1), 31-46. doi: 10.24146/tkd.2017.1.
- Casadevall, A. ve Fang, F. C. (2014). Causes for the persistence of impact factor mania. *mBio*, 5(2). doi: 10.1128/mBio.00064-14.
- Capes (2018). Capes. Erişim adresi: <http://www.capes.gov.br>
- Clarivate Analytics (2013). JCR title suppressions. Erişim adresi: <http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveJCR/JCRGroup/titleSuppressions.html>
- Clarivate Analytics (2018a). Journal citation reports. Erişim adresi: <https://jcr.incites.thomsonreuters.com>
- Clarivate Analytics (2018b). JCR title suppressions. Erişim adresi: <http://ipscience-help.thomsonreuters.com/incitesLiveJCR/JCRGroup/titleSuppressions.html>
- Clarivate Analytics (2018c). Journal selection process. Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/journal-selection-process/>
- Clarivate Analytics (2018d). Evaluation criteria for Web of Science Core Collection journals. Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/evaluation-criteria-web-science-core-collection-journals/>
- Clarivate Analytics (2018e). Web of Science: Trust the difference. Erişim adresi: <http://wokinfo.com/>
- Clarivate Analytics (2018f). Web of Science databases: Make Web of Science your own. Erişim adresi: <https://clarivate.com/products/web-of-science/databases/>

- Clarivate Analytics (2018g). Impact factor. Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/impact-factor/>
- Clarivate Analytics (2018h). Journal Citation Reports. Erişim adresi: <https://clarivate.com/products/journal-citation-reports/>
- Clarivate Analytics (2018i). Title suppression from Journal Citation Reports. Erişim adresi: <http://wokinfo.com/media/pdf/jcr-suppression.pdf>
- Clarivate Analytics (2018j). Journal self-citation in the Journal Citation Reports – science edition (2002). Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/journal-self-citation-jcr/>
- Clarivate Analytics (2018k). Journal Citation Reports: A primer on the JCR and Journal Impact Factor. Erişim adresi: https://clarivate.com/wp-content/uploads/2017/10/JCR_Primer.pdf
- Davis, P. (2011). Gaming the impact factor puts journal in time-out. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2011/10/17/gaming-the-impact-factor-puts-journal-in-time-out>
- Davis, P. (2012a). The emergence of a citation cartel. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2012/04/10/emergence-of-a-citation-cartel/>
- Davis, P. (2012b). When journal editors coerce authors to self-cite. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2012/02/02/when-journal-editors-coerce-authors-to-self-cite/>
- Davis, P. (2014). When a journal sinks, should the editors go down with the ship?. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2014/10/06/when-a-journal-sinks-should-the-editors-go-down-with-the-ship/>
- Davis, P. (2016). Visualizing citation cartels. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2016/09/26/visualizing-citation-cartels/>
- Davis, P. (2017a). Does journal suppression reduce self-citation?. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2017/06/22/journal-suppression-reduce-self-citation/>

- Davis, P. (2017b). Citation cartel or editor gone rogue?. Erişim adresi: <https://scholarlykitchen.sspnet.org/2017/03/09/citation-cartel-or-editor-gone-rogue/>
- Doğan, G. (2017). *Akademik performans odaklı uluslararası üniversite sıralama sistemlerinin genel sıralamalarına ve ölçütlerine göre değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Enago (2017). Citation cartels: The mafia of scientific publishing. Erişim adresi: <https://www.enago.com/academy/citation-cartels-the-mafia-of-scientific-publishing/>
- Ezema ve Asogwa (2014). Citation analysis and authorship patterns of two linguistics journals. *portal: Libraries and the Academy*, 14(1), 67-85. doi: 10.1353/pla.2013.0050.
- Ferreira, R. C., Antoneli, F. ve Briones, M. R. S. (2013). The hidden factors in impact factors: A perspective from Brazilian science. *Frontiers in Genetics*, 4, 130. doi: 10.3389/fgene.2013.00130.
- Garfield, E. (1965). Can citation indexing be automated?. M. E. Stevens, V. E. Giuliano ve L. B. Heilprin (Ed.), *Statistical association methods for mechanized documentation: Symposium proceedings*, (s. 189-192) içinde. Washington, DC: National Bureau of Standards.
- Garfield, E. (1972). Citation analysis as a tool in journal evaluation. *Science*, 178, 471-479.
- Garfield, E. (1973a). Citation analysis as a tool in journal evaluation. *Current Contents*, 1, 527-544.
- Garfield, E. (1973b). The new ISI Journal Citation Reports should significantly affect the future course of scientific publication. *Current Contents*, 33, 5-6.
- Garfield, E. (1976). Journal Citation Reports. *Current Contents*, 35, 7-20.
- Garfield, E. (1979). *Citation indexing, its theory and application in science, technology, and humanities*. New York: Wiley.
- Garfield, E. (1983). *Citation indexing: Its theory and application in science, technology, and humanities*. Philadelphia: ISI Press.

- Garfield, E. (1990). How ISI selects journals for coverage: Quantitative and qualitative considerations. *Current Contents*, 22(13), 185-193.
- Garfield, E. (1997). Concept of citation indexing: A unique and innovative tool for navigating the research literature. Far Eastern State University. Philadelphia: The Scientist. Erişim adresi: <http://www.garfield.library.upenn.edu/papers/vladivostok.html>
- Garfield, E. (2016). The Clarivate Analytics impact factor. Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/impact-factor/>
- Garfield, E. ve Sher, I. H. (1963). new factors in the evaluation of scientific literature, through citation indexing. *American Documentation*, 14(3), 195-201.
- Gupta, K. L. ve Rattan, G. K. (2013). Citation analysis of information research: An international electronic journal. *Library Philosophy and Practice (e-journal)*, 1034.
- Gooden, A. M. (2001). Citation analysis of chemistry doctoral dissertations: An Ohio State University case study. *Issues in Science and Technology Librarianship*, 32. Erişim adresi: <http://www.istl.org/01-fall/refereed.html>
- Google Scholar (2018). Google Scholar. Erişim adresi: <https://scholar.google.com.tr/intl/en/scholar/about.html>
- Institute of International Education (2018). Coordination for the Improvement of Higher Education Personnel. Erişim adresi: <https://www.iie.org/Programs/CAPES>
- Jacsó, P. (2007). Software issues related to cited references. *Online Information Review*, 31(6), 892-905. doi: 10.1108/14684520710841838.
- Kaplan, P. (2014). Akademisyenlerin atif çetesi. *HaberTürk*. Erişim adresi: <http://www.haberturk.com/yazarlar/pervin-kaplan/974474-akademisyenlerin-atif-cetesi>
- Krell, F.T. (2014). Losing the numbers game: abundant journal self-citations put journals at risk for a life without impact factor. *European Science Editing*, 40(2), 36-38.

- LexisNexis (2018). Shephard's Citations. Erişim adresi: <https://www.lexisnexis.com/communities/academic/w/wiki/105.shepard-s-citations.aspx>
- McVeigh, M. E. (2003). Journal self-citation in the Journal Citation Reports – Science Edition (2002). Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/journal-self-citation-jcr/>
- McVeigh, M. E. (t.y.). R. V. Noorden ile gerçekleştirilen röportaj [dergi metni].
- Mingers, J. ve Yang, L. (2015). Evaluating journal quality: A review of journal citation indicators and ranking in business and management. *European Journal of Operational Research*, 257(1), 323-337.
- Minnick, J. (2017). Know your metrics: Immediacy index. Erişim adresi: <https://clarivate.com/blog/science-research-connect/research-management/know-your-metrics-immediacy-index/>
- Moed, F. H. (2005). Citation analysis of scientific journals and journal impact measures. *Current Science Association*. 89(12), 1990-1996.
- Noorden, R. V. (2012a). Researchers feel pressure to cite superfluous papers. Erişim adresi: <http://blogs.nature.com/news/2012/06/record-number-of-journals-banned-for-boosting-impact-factor-with-self-citations.html>
- Noorden, R. V. (2012b). Record number of journals banned for boosting impact factor with self-citations. Erişim adresi: <http://blogs.nature.com/news/2012/06/record-number-of-journals-banned-for-boosting-impact-factor-with-self-citations.html>
- Noorden, R. V. (2013). Brazilian citation scheme outed. *Nature*, 500(7464), 510-511. doi: 10.1038/500510a.
- Oransky, I. (2017). Citation-boosting episode leads to editors' resignations, university investigation. Erişim adresi: <https://retractionwatch.com/2017/03/03/citation-boosting-episode-leads-editors-resignations-university-investigation/>
- Oxford Dictionaries (2018). Citation. Erişim adresi: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/citation>

- Önder, Ç., Şevkli, M., Altınok, T. ve Tavukçuoğlu, C. (2008). Institutional change and scientific research: A preliminary bibliometric analysis of institutional influences on Turkey's recent social science publications. *Scientometrics*, (76)3, 543-560. doi: 10.1007/s11192-007-1878-6.
- Rasmussen, M., Savenije, H., Thybo, H. ve Bamber, J. (2017). EGU & Copernicus report about citation stacking in the EGU journals SE and SOIL. Erişim adresi: https://static2.egu.eu/media/filer_public/07/79/07798eae-e4e4-48f2-a9d0-6b8ce0110302/egu-copernicus-report-about-citation-stacking.pdf
- Rawat, S. ve Meena, S. (2014). Publish or perish: Where are we heading?. *Journal of Research in Medical Sciences*, 19(2), 87–89. Erişim adresi: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3999612/>
- Reiss, I. (2013). How to improve quality of my journal and increase its impact factor. Erişim adresi: https://www.abecbrasil.org.br/includes/eventos/xxii_curso/palestras/sabado/Isabelle_Reiss.pdf
- Rousseau, R. ve Leydesdorff, L. (2011). Simple arithmetic versus intuitive understanding: The case of the impact factor. *ISSI Newsletter*, 7(1), 10-14.
- Scopus. (2018). Scopus. Erişim adresi: https://www.elsevier.com/_data/assets/pdf_file/0008/208772/0031-Scopus-Global-Research-Factsheet-A4-v4-LO.pdf
- S. M. M. A. DHYI (Kişisel iletişim, 14 Mayıs 2015). *WoS dergi listesi yazışması*.
- Smith, L. C. (1981). Citation analysis. *Library Trends*, 30, 83-106.
- Şekercioğlu, H.Ç. (2013). Citation opportunity cost of the high impact factor obsession. *Current Biology*, 23(17), R701-R702. doi: 10.1016/j.cub.2013.07.065.
- TDK (2017). Atıf nedir?. Erişim adresi: http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&view=bts&kategori1=veritbn&kelimesec=25391

- Taşkın, Z. (2017). *İçerik tabanlı atıf analizi modeli tasarımı: Türkçe atıflar için metin kategorizasyonuna dayalı bir uygulama*. Yayınlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Testa, J. (2006). The Thomson Scientific journal selection process. *International Microbiology*, 9, 135-138.
- Testa, J. (2009). The Thomson Reuters journal selection process. *Transnational Corporations Review*, 1(4), 59-66. doi: 10.1080/19186444.2009.11658213.
- Testa, J. (2011). The globalization of Web of Science^{SM}: 2005-2010. Erişim adresi: <http://wokinfo.com/media/pdf/globalwos-essay>
- Testa, J. (2016a). Journal selection process. Erişim adresi: <https://clarivate.com/essays/journal-selection-process/>
- Testa, J. (2016b). A view from Web of Science: Journals, articles, impact. *Information Services & Use*, 36, 99-104. doi: 10.3233/ISU-160801.
- Tomer, C. (1986). A statistical assessment of two measures of citation: The impact factor and the immediacy index. *Information Processing & Management*, 22(3), 251-258.
- Tonta, Y. (2017). *TÜBİTAK Türkiye adresli Uluslararası Bilimsel Yayınları Teşvik (UBYT) programının değerlendirilmesi*. Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM. Erişim adresi: <http://yunus.hacettepe.edu.tr/~tonta/yayinlar/tonta-tubitak-ubyt-programinin-degerlendirilmesi.pdf>
- Waltman, L. ve Rijcke, S. D. (2016). What do we know about journal citation cartels? A call for information. Erişim adresi: <https://www.cwts.nl/blog?article=n-q2w2b4>
- White, E. C. (1985). Bibliometrics: From curiosity to convention. *Special Libraries*, 76(1), 35-42.
- Wilhite, A.W. ve Fong, E.A. (2012). Coercive citation in academic publishing. *Science*, 335, 542-543. doi: 10.1126/science.1212540.

EKLER

Ek 1. 2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen ve sonra WoS'tan çıkarılan dergiler

Dergi Adı

- 1- AAOHN Journal
- 2- Abstract and Applied Analysis
- 3- ACM Transactions on Information and System Security
- 4- Acta Endoscopica
- 5- Acta Entomologica Slovenica
- 6- Acta Geodaetica et Geophysica Hungarica
- 7- Acta Meteorologica Sinica
- 8- Actual Problems of Economics
- 9- Advanced Science Letters
- 10- Advances in Vibration Engineering
- 11- African Journal of Agricultural Research
- 12- African Journal of Biotechnology
- 13- African Journal of Business Management
- 14- African Journal of Microbiology Research
- 15- African Journal of Pharmacy and Pharmacology
- 16- African Journal of Psychiatry
- 17- Agrarforschung
- 18- Agrartechnische Forschung-Agricultural Engineering Research
- 19- Agricultura Tecnica
- 20- Agricultural Sciences in China
- 21- Aids Reader
- 22- Alimentary Pharmacology & Therapeutics symposium series
- 23- Allergy & Clinical Immunology International-Journal of the World Allergy Organization
- 24- Alternative Medicine Review
- 25- American Journal of Geriatric Cardiology
- 26- American Journal of Geriatric Pharmacotherapy
- 27- American Journal of PharmacoGenomics
- 28- Analele Stiintifice ale Universitatii Al I Cuza din Iasi-Serie Noua-Matematica
- 29- Anales de la Real Academia Nacional de Farmacia
- 30- Anales de Medicina Interna
- 31- Anthropologist
- 32- Antibiotiques
- 33- Applied Herpetology
- 34- Applied Mathematics & Information Sciences
- 35- Aquichan
- 36- Archives of Facial Plastic Surgery
- 37- Archivos de Alergia e Inmunologia Clinica

- 38- Arquivos Brasileiros de Endocrinologia e Metabologia
- 39- Asia Life Sciences
- 40- Asian Case Research Journal
- 41- Asian Journal of Animal and Veterinary Advances
- 42- Asian Pacific Journal of Cancer Prevention
- 43- Atencion Farmaceutica
- 44- Australian Journal of Crop Science
- 45- Australian Journal of Guidance and Counselling
- 46- Australian Meteorological and Oceanographic Journal
- 47- Australian Prescriber
- 48- Balkan Journal of Geometry and Its Applications
- 49- Bariatric Nursing and Surgical Patient Care
- 50- Belgisch Tijdschrift voor Nieuwste Geschiedenis-Revue Belge d Histoire Contemporaine
- 51- BFPP-Connaissance et Gestion du Patrimoine Aquatique
- 52- Biomedical Engineering-Applications Basis Communications
- 53- Bolema-Mathematics Education Bulletin-Boletim de Educacao Matematica
- 54- Boletim de Ciencias Geodesicas
- 55- Boletim do Centro de Pesquisa de Processamento de Alimentos
- 56- Boletin de la Sociedad Botanica de Mexico
- 57- Bonner Zoologische Monographien
- 58- Brain Cell Biology
- 59- Bulgarian Journal of Agricultural Science
- 60- Bulletin de l Institut Royal Des Sciences Naturelles de Belgique-Sciences de la Terre
- 61- Bulletin of the Astronomical Society of India
- 62- Calidoscopio
- 63- Canadian Journal of Plastic Surgery
- 64- Cardiovascular Engineering
- 65- Cardiovascular Therapy and Prevention
- 66- Cell Preservation Technology
- 67- Central European Journal of Biology
- 68- Central European Journal of Geosciences
- 69- Central European Journal of Medicine
- 70- Central European Neurosurgery
- 71- Cesky Lid-Ethnologicky Casopis
- 72- China Particuology
- 73- Chirurgia
- 74- Chirurgie de la Main
- 75- Chronic Diseases and Injuries in Canada
- 76- Chronic Diseases in Canada
- 77- Ciencia e Tecnologia de Alimentos
- 78- Ciencia y Tecnologia Alimentaria
- 79- Clinica Veterinaria de Pequenos Animales
- 80- Clinical & Developmental Immunology

- 81- Clinical Lipidology
- 82- Clinical Lymphoma & Myeloma
- 83- Computer Aided Surgery
- 84- Comunicacion y Sociedad
- 85- Control & Automation
- 86- Cornell Hotel and Restaurant Administration Quarterly
- 87- Cross Cultural Management-An International Journal
- 88- Cuadernos de Economia y Direccion de la Empresa
- 89- Current Allergy & Clinical Immunology
- 90- Current Opinion In Investigational Drugs
- 91- Current Signal Transduction Therapy
- 92- Didactica Slovenica-Pedagoska Obzorja
- 93- Disaster Advances
- 94- Disease Management
- 95- Douleur et Analgesie
- 96- Drugs in R&D
- 97- Dve Domovini-Two Homelands
- 98- Dyna-Colombia
- 99- Ecological Chemistry and Engineering-Chemia I Inzynieria Ekologiczna
- 100- Economia Chilena
- 101- Economia Mexicana-Nueva Epoca
- 102- ECS Solid State Letters
- 103- Eesti Rakenduslingvistika Uhingu Aastaraamat
- 104- EJHP Practice
- 105- E-Journal of Chemistry
- 106- Ekonomista
- 107- Elelmiszervizsgalati Kozlemenyek
- 108- Energy Education Science and Technology
- 109- Energy Education Science and Technology Part A-Energy Science and Research
- 110- Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies
- 111- Enfermedades Emergentes
- 112- Enriching Communications
- 113- Environnement Risques & Sante
- 114- Epidemiologia e Psichiatria Sociale-An International Journal for Epidemiology and Psychiatric Sciences
- 115- Epilepsies
- 116- ESE-Estudios Sobre Educacion
- 117- Estudios Constitucionales
- 118- Estudios Sobre el Mensaje Periodistico
- 119- Eurasian Journal of Educational Research
- 120- European Integration Online Papers-EIOP
- 121- European Journal of Echocardiography
- 122- European Journal of Oncology

- 123- European Journal of Orthopaedic Surgery and Traumatology
- 124- European Journal of Science and Theology
- 125- Experimental & Clinical Cardiology
- 126- Experimental Diabetes Research
- 127- Feuilletts de Radiologie
- 128- Fixed Point Theory and Applications
- 129- Forum of Nutrition
- 130- Frontiers of Computer Science in China
- 131- Frontiers of Environmental Science & Engineering in China
- 132- Frontiers of Physics in China
- 133- Future Lipidology
- 134- Gefasschirurgie
- 135- Gender Medicine
- 136- Gene Therapy and Molecular Biology
- 137- Genetic Engineering & Biotechnology News
- 138- Genetics And Breeding
- 139- GeoArabia
- 140- Geodetski List
- 141- Gineco ro
- 142- Ginecologia y Obstetricia Clinica
- 143- Govor
- 144- Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Hacettepe University Journal of Education
- 145- Haematologica-The Hematology Journal
- 146- Head & Neck Oncology
- 147- HealthMED
- 148- Hermes
- 149- HFSP Journal
- 150- Holy Land Studies
- 151- Human Vaccines
- 152- IEE Proceedings Systems Biology
- 153- IEE Proceedings-Nanobiotechnology
- 154- IEEE Transactions on Audio Speech and Language Processing
- 155- IEEE Transactions on Autonomous Mental Development
- 156- İktisat İşletme ve Finans
- 157- Immuno-analyse & Biologie specialisee
- 158- Indian Journal of Otolaryngology and Head & Neck Surgery
- 159- Indian Journal of Virology
- 160- Information-An International Interdisciplinary Journal
- 161- INNOVAR-Revista de Ciencias Administrativas y Sociales
- 162- International Journal of Agricultural and Statistical Sciences
- 163- International Journal of Athletic Therapy & Training
- 164- International Journal of Fertility & Sterility
- 165- International Journal of Health Care Finance & Economics
- 166- International Journal of Innovative Computing Information and Control

- 167- International Journal of Nursing Terminologies and Classifications
- 168- International Journal of Pediatric Obesity
- 169- International Journal of the Physical Sciences
- 170- International Journal of Urological Nursing
- 171- International Journal on Disability and Human Development
- 172- International Mathematics Research Papers
- 173- International Medical Journal
- 174- International Review of Electrical Engineering-IREE
- 175- International Sportmed Journal
- 176- Investigacion Agraria-Sistemas y Recursos Forestales
- 177- Investigaciones Economicas
- 178- Iranian Journal of Arthropod-Borne Diseases
- 179- Iranian Journal of Environmental Health Science & Engineering
- 180- Iranian Journal of Fertility & Sterility
- 181- Iranian Journal of Ophthalmology
- 182- Iranian Journal of Radiation Research
- 183- Iranian Journal of Reproductive Medicine
- 184- Iranian Journal of Science and Technology Transaction B-Engineering
- 185- Italian Journal of Remote Sensing-Rivista Italiana di Telerilevamento
- 186- Italian Journal of Vascular and Endovascular Surgery
- 187- JASSA-The Finsia Journal of Applied Finance
- 188- JBR-BTR
- 189- Jezikoslovlje
- 190- Journal de Radiologie Diagnostique et Interventionnelle
- 191- Journal des Anti-Infectieux
- 192- Journal of Aerospace Computing Information and Communication
- 193- Journal of Animal and Veterinary Advances
- 194- Journal of Applied Biomaterials & Biomechanics
- 195- Journal of Applied Mathematics
- 196- Journal of Applied Research and Technology
- 197- Journal of Automation and Information Sciences
- 198- Journal of Ayn Rand Studies
- 199- Journal of China University Of Geosciences
- 200- Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies
- 201- Journal of Complementary Medicine
- 202- Journal of Fire Protection Engineering
- 203- Journal of Function Spaces and Applications
- 204- Journal of Home Economics Research
- 205- Journal of Intellectual Property Rights
- 206- Journal of Managed Care Pharmacy
- 207- Journal of Mathematical Sciences-The University of Tokyo
- 208- Journal of Medicinal Plants Research
- 209- Journal of Natural Gas Chemistry
- 210- Journal of Optical Networking

- 211- Journal of Physical Therapy Science
- 212- Journal of Policy Reform
- 213- Journal of Pure and Applied Microbiology
- 214- Journal of Socio-Economics
- 215- Journal of Southern Europe and the Balkans
- 216- Journal of Spacecraft Technology
- 217- Journal of Surface Investigation
- 218- Journal of the American Academy of Nurse Practitioners
- 219- Journal of the Australian Traditional-Medicine Society
- 220- Journal of the Historical Society
- 221- Journal of the Korean Institute of Metals and Materials
- 222- Journal of the Korean Medical Association
- 223- Journal of the Korean Meteorological Society
- 224- Journal of the Korean Society for Applied Biological Chemistry
- 225- Journal of the Korean Surgical Society
- 226- Journal of Zhejiang University-Science C-Computers & Electronics
- 227- Kardiochirurgia i Torakochirurgia Polska
- 228- KAMERA
- 229- KONA-Powder and Particle
- 230- Korean Journal of Laboratory Medicine
- 231- Korean Journal of Pathology
- 232- Korrozios Figyelo
- 233- Kriminologisches Journal
- 234- Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri
- 235- Labmedicine
- 236- Libraries & The Cultural Record
- 237- Life Science Journal-Acta Zhengzhou University Overseas Edition
- 238- Linguistica Pragensia
- 239- Linguistica Uralica
- 240- Literary and Linguistic Computing
- 241- Maghreb-Machrek
- 242- Mana-Estudos de Antropologia Social
- 243- Managing Service Quality
- 244- Mathematical & Computational Applications
- 245- Mecanique & Industries
- 246- Medecine et Chirurgie du Pied
- 247- Medicina Paliativa
- 248- Medicinski Glasnik
- 249- Mediterranean Journal of Otolaryngology
- 250- Menopause Review-Przeglad Menopauzalny
- 251- Metabolismes Hormones Diabetes et Nutrition
- 252- Metalurgia International
- 253- Minerva Ortopedica E Traumatologica
- 254- Mitochondrial DNA

- 255- Motriz-Revista de Educacao Fisica
- 256- MP Materials Testing-Materials and Components Technology and Application
- 257- Multidisciplinary Respiratory Medicine
- 258- Nature Clinical Practice Endocrinology & Metabolism
- 259- Nature Clinical Practice Nephrology
- 260- Nature Clinical Practice Neurology
- 261- Nature Clinical Practice Rheumatology
- 262- NEC Technical Journal
- 263- Nephron Physiology
- 264- Neuroforum
- 265- Neuropsychiatry
- 266- New Educational Review
- 267- Nobel Medicus
- 268- Nonlinear Oscillations
- 269- North Korean Review
- 270- Obesity and Metabolism-Milan
- 271- Odgojne Znanosti-Educational Sciences
- 272- Optometry-Journal of the American Optometric Association
- 273- Osteologie
- 274- Pacific Economic Bulletin
- 275- Paediatrica Croatica
- 276- Pakistan Journal of Statistics
- 277- Pediatrika
- 278- Pelvi-Perineologie
- 279- Perspectivas em Ciencia da Informacao
- 280- Phlebologie-Annales Vasculaires
- 281- Photonirvachak-Journal of the Indian Society of Remote Sensing
- 282- Physical Review Special Topics-Physics Education Research
- 283- Plant Archives
- 284- Plant Omics
- 285- PLoS Clinical Trials
- 286- PPS Management
- 287- Primary Care & Community Psychiatry
- 288- Primary Care Respiratory Journal
- 289- Problems of Atomic Science and Technology
- 290- Proceedings of the Estonian Academy of Sciences-Physics Mathematics
- 291- Progress in Structural Engineering and Materials
- 292- Przegląd Elektrotechniczny
- 293- Przegląd Gastroenterologiczny
- 294- PSN-Psychiatrie Sciences Humaines Neurosciences
- 295- Psychologie & Gezondheid
- 296- Psychologie & NeuroPsychiatrie du Vieillissement
- 297- Psychologie du Travail et des Organisations
- 298- Publications de l'Institut Mathematique-Beograd

- 299- Radiation Medicine
- 300- Recherches Economiques de Louvain-Louvain Economic Review
- 301- Reliable Computing
- 302- REM-Revista Escola de Minas
- 303- Research Journal of Chemistry and Environment
- 304- Research on Crops
- 305- Reviews in Gastroenterological Disorders
- 306- Revista Brasileira De Ciencias Farmaceuticas
- 307- Revista Brasileira de Ensino de Fisica
- 308- Revista Brasileira de Medicina Veterinaria
- 309- Revista Brasileira de Oftalmologia
- 310- Revista Brasileira De Zoologia
- 311- Revista Chilena de Cirugia
- 312- Revista Colombiana de Estadistica
- 313- Revista de Ciencias Sociales
- 314- Revista de Derecho Comunitario Europeo
- 315- Revista de la Ciencia del Suelo y Nutricion Vegetal
- 316- Revista de Psiquiatria Clinica
- 317- Revista Espanola de Financiacion y Contabilidad-Spanish Journal of Finance and Accounting
- 318- Revista Espanola de Medicina Nuclear
- 319- Revista Espanola de Nutricion Comunitaria-Spanish Journal of Community Nutrition
- 320- Revista Facultad de Ingenieria-Universidad de Antioquia
- 321- Revista Latinoamericana de Hipertension
- 322- Revista Latinoamericana de Psicopatologia Fundamental
- 323- Revista Lusofona de Educacao
- 324- Revista Mexicana de Fisica E
- 325- Revista Romana de Bioetica
- 326- Revista Tecnica de la Facultad de Ingenieria Universidad del Zulia
- 327- Revista Venezolana de Gerencia
- 328- Revue Suisse d Agriculture
- 329- Rivista di Psicoanalisi
- 330- Rivista Italiana di Telerilevamento
- 331- Romatizma-Rheumatism
- 332- Russian Journal of Cardiology
- 333- Rynek Energii
- 334- SABRAO Journal of Breeding and Genetics
- 335- SAJOG-South African Journal of Obstetrics and Gynaecology
- 336- Salud i Ciencia
- 337- Sang Thrombose Vaisseaux
- 338- Scientia Iranica Transaction A-Civil Engineering
- 339- Scientia Iranica Transaction B-Mechanical Engineering
- 340- Scientia Iranica Transaction C-Chemistry and Chemical Engineering

- 341- Scientia Iranica Transaction D-Computer Science & Engineering and Electrical Engineering
- 342- Scientia Iranica Transaction E-Industrial Engineering
- 343- Scientific Modeling and Simulations
- 344- Scientific Research and Essays
- 345- Scientific World Journal
- 346- Seeing and Perceiving
- 347- Seoul Journal of Korean Studies
- 348- Shaw-The Annual of Bernard Shaw Studies
- 349- Slavisticna Revija
- 350- Slovak Review of World Literature Research
- 351- Social Policy Journal of New Zealand
- 352- Sociedade e Cultura
- 353- Sociologija i Prostor
- 354- Southern Hemisphere Forestry Journal
- 355- Spanish Economic Review
- 356- Spectroscopy-Biomedical Applications
- 357- Spektrum der Augenheilkunde
- 358- Sprache-Stimme-Gehor
- 359- Stem Cell Reviews
- 360- Studia Socjologiczne
- 361- Studies on Ethno-Medicine
- 362- Sud-Ouest Europeen
- 363- Surface Engineering and Applied Electrochemistry
- 364- Surgical Practice
- 365- Suvremena Psihologija
- 366- SWS-Rundschau
- 367- Szociologiai Szemle
- 368- Technics Technologies Education Management-TTEM
- 369- Tecnica Pecuaria en Mexico
- 370- Tempo Psicanalitico
- 371- Teoria de la Educacion
- 372- Teoriya i Praktika Fizicheskoy Kultury
- 373- Texto & Contexto Enfermagem
- 374- Therapie Familiale
- 375- TheScientificWorldJournal
- 376- Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi
- 377- Transportmetrica
- 378- Trends in Amplification
- 379- TUBA-AR-Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology
- 380- Türk Geriatri Dergisi-Turkish Journal of Geriatrics
- 381- Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli-Araştırma Dergisi
- 382- Türk Pediatri Arşivi-Turkish Archives of Pediatrics
- 383- Turkderm-Archives of the Turkish Dermatology and Venerology
- 384- Turkish Journal of Rheumatology

- 385- Turkish Online Journal of Educational Technology
- 386- Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi
- 387- Tydskrif Vir Die Suid-Afrikaanse Reg
- 388- Universia Business Review
- 389- Vegetos
- 390- Veterinaria
- 391- Veterinarija ir Zootechnika
- 392- Veterinary Ireland Journal
- 393- Veterinary Practitioner
- 394- Viszeralchirurgie
- 395- Viszeralmedizin
- 396- Vitae-Revista de la Facultad de Quimica Farmaceutica
- 397- Water Quality Exposure and Health
- 398- Wideochirurgia i Inne Techniki Maloinwazyjne
- 399- Wspolczesna Onkologia-Contemporary Oncology
- 400- Yakhteh
- 401- Zdravniski Vestnik-Slovenian Medical Journal
- 402- Zeitschrift fur Personalforschung
- 403- Zeitschrift fur Personalpsychologie
- 404- Zhurnal Nevrologii I Psikhiatrii imeni S S Korsakova

Ek 2. WoS'tan çıkarılan dergilerdeki yayınların dillere göre dağılımı

Tüm Yayınlardaki			Türkiye Adresli Yayınlardaki		
Yayın Dili	N	%	Yayın Dili	N	%
İngilizce	150.306	76,7	İngilizce	130.755	84,6
İspanyolca	7.602	3,9	Rusça	6.257	4,0
Rusça	6.945	3,5	Lehçe	3.743	2,4
Fransızca	6.500	3,3	Türkçe	3.159	2,0
Portekizce	5.731	2,9	Portekizce	2.225	1,4
Lehçe	4.513	2,3	Fransızca	1.991	1,3
Almanca	3.868	2,0	İspanyolca	1.816	1,2
Türkçe	3.159	1,6	Almanca	1.001	0,6
Korece	1.828	0,9	İtalyanca	861	0,6
İtalyanca	1.583	0,8	Slovençe	847	0,5
Slovençe	1.163	0,6	Hırvatça	540	0,3
Hırvatça	715	0,4	Romence	443	0,3
Romence	445	0,2	Korece	418	0,3
Çekce	321	0,2	Litvanyaca	188	0,1
Flemenkçe	250	0,1	Ukraynaca	131	0,1
Macarca	189	0,1	Farsça	59	0,0
Litvanyaca	188	0,1	Japonca	51	0,0
Ukraynaca	131	0,1	Sırpça	39	0,0
Slovakça	124	0,1	Sırp Hırvatçası	37	0,0
Estonca	94	0,1	Çince	21	0,0
Farsça	59	0,0	Arapça	12	0,0
Japonca	51	0,0	İngilizce; Fransızca	5	0,0
Sırpça	41	0,0	Slovakça	3	0,0
Sırp Hırvatçası	37	0,0	Galce	2	0,0
Çince	29	0,0	Galiçyaca	1	0,0
Arapça	13	0,0	Fince	1	0,0
Afrikanca	10	0,0	İngilizce; Estonca	1	0,0
İngilizce; Fransızca	5	0,0	Flemenkçe	1	0,0
Fince	2	0,0	Çekce	1	0,0
Galce	2	0,0	Latince	1	0,0
Kalatanca	2	0,0			
Galiçyaca	1	0,0			
Bulgarca	1	0,0			
Danca	1	0,0			
Latince	1	0,0			
Toplam	195.910	100,0	Toplam	154.610	100,0

Ek 3. WoS'tan çıkarılan dergilerde yayın yapan ülkeler ve yayın sayıları

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı	%
Çin Halk Cumhuriyeti	1.865.525	22.945	1,2
Amerika Birleşik Devletleri	5.749.975	17.460	0,3
Türkiye	299.044	13.780	4,6
Hindistan	542.269	9.948	1,8
İran	216.715	8.995	4,2
Güney Kore	533.805	8.606	1,6
Brezilya	417.841	8.123	1,9
İtalya	773.965	7.533	1,0
Polonya	262.354	7.399	2,8
Fransa	890.470	6.990	0,8
İspanya	642.689	6.467	1,0
Almanya	1.302.598	5.856	0,4
Romanya	80.140	4.915	6,1
Rusya	344.752	4.566	1,3
İngiltere	1.371.853	4.383	0,3
Japonya	1.048.504	4.320	0,4
Ukrayna	58.057	3.868	6,7
Tayvan	296.606	3.757	1,3
Malezya	75.871	3.543	4,7
Nijerya	26.801	3.266	12,2
Kanada	833.720	2.634	0,3
Avustralya	616.081	2.518	0,4
Suudi Arabistan	68.309	2.379	3,5
Güney Afrika	114.834	2.233	1,9
Pakistan	55.931	2.233	4,0
Belçika	250.711	2.069	0,8
Mısır	76.168	2.024	2,7
Sırbistan	51.479	2.008	3,9
Hollanda	464.660	1.833	0,4
Meksika	164.743	1.754	1,1
Kolombiya	34.255	1.672	4,9
Slovenya	41.910	1.531	3,7
İsviçre	330.342	1.508	0,5
Tayland	69.274	1.461	2,1
Yunanistan	147.531	1.341	0,9
Avusturya	176.541	1.326	0,8
Çekya	124.364	1.280	1,0
Şili	68.851	1.018	1,5
Hırvatistan	41.270	981	2,4

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı	%
İsveç	289.002	921	0,3
İsrail	200.102	826	0,4
Venezüella	15.151	743	4,9
Portekiz	137.415	736	0,5
Fas	18.821	736	3,9
Tunus	33.269	704	2,1
Arjantin	98.193	661	0,7
Macaristan	81.951	647	0,8
Bosna Hersek	5.037	641	12,7
Danimarka	185.134	588	0,3
Norveç	132.114	572	0,4
İskoçya	198.503	528	0,3
Bulgaristan	28.488	526	1,8
Litvanya	23.754	515	2,2
Finlandiya	137.445	448	0,3
Cezayir	20.618	440	2,1
Slovakya	38.178	436	1,1
İrlanda	133.302	370	0,3
Singapur	122.906	355	0,3
Yeni Zelanda	104.348	335	0,3
Filipinler	12.657	332	2,6
Bangladeş	14.198	276	1,9
Kenya	15.692	267	1,7
Galler	129.062	259	0,2
Ürdün	16.270	256	1,6
Irak	5.571	212	3,8
Kamerun	7.441	206	2,8
Belarus	13.406	188	1,4
Birleşik Arap Emirlikleri	15.112	181	1,2
Endonezya	16.301	175	1,1
Küba	10.310	171	1,7
Azerbaycan	5.100	170	3,3
Kazakistan	5.223	169	3,2
Etiyopya	7.990	168	2,1
Moldova	3.195	164	5,1
Sudan	3.313	163	4,9
Estonya	17.586	160	0,9
Gana	7.114	160	2,2
Vietnam	18.036	154	0,9
Kuzey İrlanda	32.628	132	0,4

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı	%
Lübnan	23.492	129	0,5
Uganda	8.854	124	1,4
Kıbrıs	10.649	108	1,0
Makedonya	6.811	102	1,5
Cote D'ivoire	2.545	102	4,0
Umman	5.924	99	1,7
Botsvana	2.594	93	3,6
Nepal	5.016	87	1,7
Özbekistan	4.484	87	1,9
Ermenistan	7.955	83	1,0
Benin	7.264	83	1,1
Kuveyt	8.656	81	0,9
Senegal	4.208	81	1,9
Tanzanya	8.277	79	1,0
Peru	10.440	74	0,7
Katar	8.173	72	0,9
Zimbabve	3.544	70	2,0
Malawi	3.825	69	1,8
Libya	1.834	69	3,8
Burkina Faso	3.262	57	1,7
Lüksemburg	8.195	54	0,7
Letonya	7.112	54	0,8
Karadağ	1.888	49	2,6
Uruguay	9.122	48	0,5
Yemen	1.653	48	2,9
Bahreyn	1.893	39	2,1
Arnavutluk	2.018	35	1,7
Nijer	1.514	34	2,2
Suriye	3.213	33	1,0
Gürcistan	6.275	31	0,5
Jamaika	5.046	31	0,6
Sri Lanka	6.679	28	0,4
Mali	2.081	28	1,3
Fiji	1.345	28	2,1
Ekvador	5.355	23	0,4
Kırgızistan	972	23	2,4
Namibya	1.323	19	1,4
Monako	1.170	19	1,6
Mauritius	1.004	19	1,9
Kosta Rika	5.627	18	0,3

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı	%
Togo	770	18	2,3
Türkmenistan	140	17	12,1
İzlanda	10.698	16	0,1
Zambiya	3.001	16	0,5
Kongo	1.689	16	0,9
Eritre	645	16	2,5
Ruanda	1.461	15	1,0
Lesotho	325	15	4,6
Panama	5.136	14	0,3
Bolivya	2.911	14	0,5
Moğolistan	2.045	14	0,7
Malta	3.039	13	0,4
Guadalup	1.683	13	0,8
Svaziland	498	13	2,6
Brunei	1.055	12	1,1
Trinidad & Tobago	2.413	11	0,5
Mozambik	1.822	11	0,6
Gabon	1.380	11	0,8
Guyana	338	11	3,3
Reunion	2.729	10	0,4
Papua Yeni Gine	1.355	10	0,7
Zaire	1.117	10	0,9
Hollanda Antilleri	504	10	2,0
Madagaskar	2.251	9	0,4
Gambiya	1.450	9	0,6
Laos	1.302	9	0,7
Nikaragua	911	9	1,0
Tacikistan	621	9	1,4
Grenada	1.063	8	0,8
Dominik	730	8	1,1
Orta Afrika Cumhuriyeti	334	8	2,4
Myanmar	790	6	0,8
Batı Hint Adaları Fed.	457	6	1,3
Sierra Leone	439	6	1,4
Kuzey Kore	262	6	2,3
Kamboçya	2.027	5	0,2
Çad	279	5	1,8
Paraguay	1.775	4	0,2
Yeni Kaledonya	1.770	4	0,2
Guatemala	1.753	4	0,2

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta yer alan dergilerde yapılan yayın sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergilerde yapılan yayın sayısı	%
Fransız Polinezyası	929	4	0,4
Fransız Guyanası	794	3	0,4
Angola	497	3	0,6
Burundi	233	3	1,3
Barbados	966	2	0,2
Honduras	731	2	0,3
El Salvador	631	2	0,3
Afganistan	542	2	0,4
Gine	495	2	0,4
Seyşeller	378	2	0,5
Bahamalar	293	2	0,7
Liberya	220	2	0,9
Yeşil Burun Adaları	143	2	1,4
Sırbistan Karadağ	2.705	1	0,0
Lihtenştayn	990	1	0,1
Martinique	798	1	0,1
Haiti	677	1	0,1
Kosova	505	1	0,2
Bermuda	415	1	0,2
Gine Bissau	352	1	0,3
Moritanya	287	1	0,3
Vanuatu	232	1	0,4
Belize	211	1	0,5
Solomon Adaları	180	1	0,6
Mikronezya	122	1	0,8
Maldivler	98	1	1,0
Cibuti	91	1	1,1
Antigua ve Barbuda	71	1	1,4
Tonga	55	1	1,8
Transkei	25	1	4,0

Ek 4. Türkiye adresli yayın içeren WoS'tan çıkarılan dergi listesi

Dergiler	Yayın sayısı
Türkiye Klinikleri Tıp Bilimleri Dergisi	1.550
Journal of Animal and Veterinary Advances	1.005
Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri	719
African Journal of Biotechnology	686
Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi-Hacettepe University Journal of Education	669
Asian Pacific Journal of Cancer Prevention	645
Turkderm-Archives of the Turkish Dermatology and Venerology	501
Nobel Medicus	415
Anthropologist	387
Scientific Research and Essays	384
Abstract and Applied Analysis	348
African Journal of Agricultural Research	340
Energy Education Science and Technology Part B-Social and Educational Studies	332
Scientific World Journal	331
HealthMED	302
Türk Pediatri Arşivi-Turkish Archives of Pediatrics	299
İktisat İşletme ve Finans	282
Energy Education Science and Technology Part A-Energy Science and Research	281
Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi	281
Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli-Araştırma Dergisi	279
Haematologica-The Hematology Journal	227
Turkish Online Journal of Educational Technology	187
African Journal of Business Management	178
Turkish Journal of Rheumatology	171
African Journal of Microbiology Research	161
Bulgarian Journal of Agricultural Science	146
Fixed Point Theory and Applications	118
Central European Journal of Medicine	117
JBR-BTR	111
Journal of Physical Therapy Science	94
Asian Journal of Animal and Veterinary Advances	92
Journal of Applied Mathematics	90
International Journal of the Physical Sciences	75
International Review of Electrical Engineering-IREE	73
African Journal of Pharmacy and Pharmacology	65
Türk Geriatri Dergisi-Turkish Journal of Geriatrics	63
Journal of Medicinal Plants Research	59
European Journal of Echocardiography	57

Dergiler	Yayın sayısı
New Educational Review	56
Multidisciplinary Respiratory Medicine	55
Mathematical & Computational Applications	51
Przegląd Elektrotechniczny	50
Applied Mathematics & Information Sciences	49
European Journal of Orthopaedic Surgery and Traumatology	48
Pakistan Journal of Statistics	48
Indian Journal of Otolaryngology and Head & Neck Surgery	45
TUBA-AR-Turkish Academy of Sciences Journal of Archaeology	45
Actual Problems of Economics	43
Romatizma-Rheumatism	37
International Journal of Innovative Computing Information and Control	35
Journal of Pure and Applied Microbiology	35
Mediterranean Journal of Otology	35
Studies on Ethno-Medicine	30
Wspolczesna Onkologia-Contemporary Oncology	29
Experimental & Clinical Cardiology	28
Journal of Function Spaces and Applications	28
Research on Crops	28
IEEE Transactions on Audio Speech and Language Processing	27
Journal of the Korean Surgical Society	26
TheScientificWorldJournal	25
Arquivos Brasileiros de Endocrinologia e Metabologia	24
Technics Technologies Education Management-TTEM	24
Australian Journal of Crop Science	23
Boletim de Ciencias Geodesicas	22
Revista Espanola de Medicina Nuclear	22
Analele Stiintifice ale Universitatii Al I Cuza din Iasi-Serie Noua-Matematica	20
Chirurgia	20
E-Journal of Chemistry	19
Australian Journal of Guidance and Counselling	18
MP Materials Testing-Materials and Components Technology and Application	18
Iranian Journal of Science and Technology Transaction B-Engineering	16
Kardiochirurgia i Torakochirurgia Polska	16
Labmedicine	16
Minerva Ortopedica E Traumatologica	16
Surgical Practice	16
Archives of Facial Plastic Surgery	15
Iranian Journal of Reproductive Medicine	15
International Journal of Urological Nursing	14

Dergiler	Yayın sayısı
Life Science Journal-Acta Zhengzhou University Overseas Edition	14
Plant Omics	14
Balkan Journal of Geometry and Its Applications	13
Medicinski Glasnik	13
Research Journal of Chemistry and Environment	13
Central European Neurosurgery	12
Eurasian Journal of Educational Research	10
Obesity and Metabolism-Milan	10
Experimental Diabetes Research	9
Gineco ro	9
International Journal of Fertility & Sterility	9
Przegląd Gastroenterologiczny	9
Information-An International Interdisciplinary Journal	8
Journal of Applied Research and Technology	8
Water Quality Exposure and Health	8
Zdravniški Vestnik-Slovenian Medical Journal	8
Canadian Journal of Plastic Surgery	7
Central European Journal of Geosciences	7
Clinical Lymphoma & Myeloma	7
Energy Education Science and Technology	7
Paediatrica Croatica	7
Revista Romana de Bioetica	7
Veterinarija ir Zootehnika	7
Cross Cultural Management-An International Journal	6
Korean Journal of Pathology	6
Mitochondrial DNA	6
Advanced Science Letters	5
Central European Journal of Biology	5
Human Vaccines	5
Iranian Journal of Radiation Research	5
Italian Journal of Vascular and Endovascular Surgery	5
Salud i Ciencia	5
Acta Endoscopica	4
Acta Geodaetica et Geophysica Hungarica	4
Asia Life Sciences	4
Biomedical Engineering-Applications Basis Communications	4
Cardiovascular Therapy and Prevention	4
Current Signal Transduction Therapy	4
Disaster Advances	4
IEEE Transactions on Autonomous Mental Development	4
Journal of Cognitive and Behavioral Psychotherapies	4

Dergiler	Yayın sayısı
Journal of Socio-Economics	4
Journal of Zhejiang University-Science C-Computers & Electronics	4
Nephron Physiology	4
Primary Care & Community Psychiatry	4
Publications de l Institut Mathematique-Beograd	4
Revista Colombiana de Estadística	4
SAJOG-South African Journal of Obstetrics and Gynaecology	4
Advances in Vibration Engineering	3
Bolema-Mathematics Education Bulletin-Boletim de Educacao Matematica	3
Chirurgie de la Main	3
Clinical & Developmental Immunology	3
Clinical Lipidology	3
European Integration Online Papers-EIOP	3
Gender Medicine	3
Gene Therapy and Molecular Biology	3
Indian Journal of Virology	3
Iranian Journal of Environmental Health Science & Engineering	3
Journal of Southern Europe and the Balkans	3
Journal of the Australian Traditional-Medicine Society	3
Managing Service Quality	3
Nature Clinical Practice Endocrinology & Metabolism	3
Nature Clinical Practice Rheumatology	3
Odgojne Znanosti-Educational Sciences	3
Primary Care Respiratory Journal	3
Radiation Medicine	3
Revista de Psiquiatria Clinica	3
Rivista Italiana di Telerilevamento	3
Spectroscopy-Biomedical Applications	3
Viszeralmedizin	3
ACM Transactions on Information and System Security	2
African Journal of Psychiatry	2
Agricultural Sciences in China	2
American Journal of Geriatric Cardiology	2
China Particuology	2
Ciencia e Tecnologia de Alimentos	2
Didactica Slovenica-Pedagoska Obzorja	2
Geodetski List	2
International Journal of Athletic Therapy & Training	2
International Medical Journal	2
International Sportmed Journal	2
Investigacion Agraria-Sistemas y Recursos Forestales	2

Dergiler	Yayın sayısı
JASSA-The Finsia Journal of Applied Finance	2
Journal of Applied Biomaterials & Biomechanics	2
Journal of Natural Gas Chemistry	2
Journal of Optical Networking	2
Journal of the American Academy of Nurse Practitioners	2
Nature Clinical Practice Nephrology	2
Optometry-Journal of the American Optometric Association	2
Physical Review Special Topics-Physics Education Research	2
REM-Revista Escola de Minas	2
Scientia Iranica Transaction B-Mechanical Engineering	2
Suvremena Psihologija	2
AAOHN Journal	1
Alternative Medicine Review	1
American Journal of Geriatric Pharmacotherapy	1
BFPF-Connaissance et Gestion du Patrimoine Aquatique	1
Cell Preservation Technology	1
Economia Chilena	1
Ekonomista	1
European Journal of Science and Theology	1
GeoArabia	1
Head & Neck Oncology	1
International Journal of Agricultural and Statistical Sciences	1
International Journal on Disability and Human Development	1
Iranian Journal of Arthropod-Borne Diseases	1
Iranian Journal of Ophthalmology	1
Journal of Home Economics Research	1
Journal of Intellectual Property Rights	1
Literary and Linguistic Computing	1
Mecanique & Industries	1
Metalurgia International	1
Nature Clinical Practice Neurology	1
Neuropsychiatry	1
Nonlinear Oscillations	1
PPS Management	1
Problems of Atomic Science and Technology	1
Revista Chilena de Cirugia	1
Revista Espanola de Nutricion Comunitaria-Spanish Journal of Community Nutrition	1
Sang Thrombose Vaisseaux	1
Scientia Iranica Transaction A-Civil Engineering	1
Spektrum der Augenheilkunde	1
Surface Engineering and Applied Electrochemistry	1

Dergiler	Yayın sayısı
Vegetos	1
Yakhteh	1
Zhurnal Nevrologii I Psikhiatrii imeni S S Korsakova	1

Ek 5. Ülkelerin WoS'taki dergi sayıları ile WoS'tan çıkarılan dergi sayıları

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen dergi sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergi sayısı	%
Amerika Birleşik Devletleri	1.247	51	4,1
İngiltere	1.146	28	2,4
Fransa	102	26	25,5
İspanya	124	22	17,7
Brezilya	130	21	16,2
Türkiye	80	20	25,0
Hindistan	76	19	25,0
İran	53	14	26,4
Polonya	109	14	12,8
Almanya	282	14	5,0
Çin Halk Cumhuriyeti	141	12	8,5
İtalya	94	12	12,8
Avustralya	98	10	10,2
Güney Kore	96	9	9,4
Romanya	57	8	14,0
Japonya	99	8	8,1
Nijerya	13	8	61,5
Hollanda	243	7	2,9
Hırvatistan	49	7	14,3
Güney Afrika	47	6	12,8
İsviçre	102	6	5,9
Rusya	42	5	11,9
Belçika	24	5	20,8
Meksika	31	5	16,1
Kolombiya	21	5	23,8
Slovenya	24	5	20,8
Şili	44	5	11,4
Venezüella	10	5	50,0
Kanada	42	4	9,5
Macaristan	27	4	14,8
Ukrayna	13	3	23,1
Pakistan	13	3	23,1
Avusturya	16	3	18,8
Bosna Hersek	4	3	75,0
Estonya	12	3	25,0
Çekya	34	2	5,9
Arjantin	15	2	13,3
Bulgaristan	17	2	11,8
Singapur	19	2	10,5
Yeni Zelanda	19	2	10,5

Ülkeler	2005-2015 yılları arasında WoS'ta dizinlenen dergi sayısı	2005-2015 yılları arasında WoS'tan çıkarılan dergi sayısı	%
Filipinler	8	2	25,0
Sırbistan	21	1	4,8
Yunanistan	17	1	5,9
İsrail	9	1	11,1
Portekiz	11	1	9,1
İskoçya	9	1	11,1
Litvanya	28	1	3,6
Slovakya	12	1	8,3
İrlanda	4	1	25,0
Kenya	2	1	50,0
Birleşik Arap Emirlikleri	18	1	5,6
Moldova	1	1	100,0
Bahreyn	1	1	100,0
Tayvan	24	0	0,0
Malezya	12	0	0,0
Suudi Arabistan	8	0	0,0
Mısır	4	0	0,0
Tayland	7	0	0,0
İsveç	20	0	0,0
Danimarka	13	0	0,0
Norveç	12	0	0,0
Finlandiya	6	0	0,0
Bangladeş	2	0	0,0
Galler	1	0	0,0
Belarus	3	0	0,0
Azerbaycan	1	0	0,0
Etiyopya	1	0	0,0
Uganda	1	0	0,0
Makedonya	2	0	0,0
Nepal	1	0	0,0
Ermenistan	2	0	0,0
Kuveyt	3	0	0,0
Malawi	1	0	0,0
Libya	1	0	0,0
Letonya	3	0	0,0
Gürcistan	1	0	0,0
Sri Lanka	1	0	0,0
İzlanda	4	0	0,0

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TEZ ÇALIŞMASI ETİK KURUL İZİN MUAFİYETİ FORMU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 04/07/2015

Tez Başlığı / Konusu: Atıf Dizinlerinden Çıkarılan Dergiler ve Etkileri / Konu atıf dizinlerinden çıkarılan dergilerin çıkarılma nedenlerini incelenip bu dergilerin atıf dizinlerinin yapısını nasıl etkilediğini ortaya çıkarmaktır.

Yukarıda başlığı/konusu gösterilen tez çalışmam:

1. İnsan ve hayvan üzerinde deney niteliği taşımamaktadır,
2. Biyolojik materyal (kan, idrar vb. biyolojik sıvılar ve numuneler) kullanılmasını gerektirmemektedir.
3. Beden bütünlüğüne müdahale içermemektedir.

Hacettepe Üniversitesi Etik Kurullar ve Komisyonlarının Yönergelerini inceledim ve bunlara göre tez çalışmamın yürütülebilmesi için herhangi bir Etik Kuruldan izin alınmasına gerek olmadığını; aksi durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Tarih ve İmza

Adı Soyadı: Sefa Mustafa DHYI
Öğrenci No: N12220860
Anabilim Dalı: Bilgi ve Belge Yönetimi
Programı:
Statüsü: Y.Lisans Doktora Bütünleşik Dr.

DANIŞMAN GÖRÜŞÜ VE ONAYI

Doç. Dr. Umut Al

Detaylı Bilgi: <http://www.sosyalbilimler.hacettepe.edu.tr>
Telefon: 0-312-2976860 Faks: 0-3122992147 E-posta: sosyalbilimler@hacettepe.edu.tr

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BİLGİ VE BELGE YÖNETİMİ ANABİLİM DALI BAŞKANLIĞI'NA

Tarih: 05/07/2018

Tez Başlığı: Atıf Dizinlerinden Çıkarılan Dergiler ve Etkileri

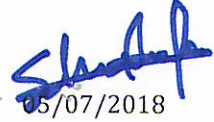
Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 82 sayfalık kısmına ilişkin, 05/07/2018 tarihinde şahsım/tez danışmanım tarafından Turnitin adlı intihal tespit programından aşağıda işaretlenmiş filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı %5'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kabul/Onay ve Bildirim sayfaları hariç
- 2- Kaynakça hariç
- 3- Alıntılar hariç
- 4- Alıntılar dâhil
- 5- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Orijinallik Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

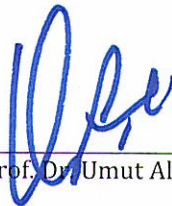
Gereğini saygılarımla arz ederim.

05/07/2018

Adı Soyadı: Sefa Mustafa Muhammed Anwar DHYI
Öğrenci No: N12220860
Anabilim Dalı: Bilgi ve Belge Yönetimi
Programı: Bilgi ve Belge Yönetimi

DANIŞMAN ONAYI

UYGUNDUR.

Prof. Dr. Umut Al